

COMUNITĂȚILE DE ENERGIE

UN GHID PRACTIC PENTRU
A ADUCE ENERGIA ÎN MÂINILE CETĂȚENILOR

COMUNITĂȚILE DE ENERGIE

UN **GHID PRACTIC** PENTRU
A ADUCE ENERGIA ÎN MÂINILE CETĂȚENILOR

OCTOMBRIE 2020

Organizațiile care au realizat acest manual colaborează în cadrul *Coaliției europene pentru comunitățile de energie*. Dorim să mulțumim tuturor membrilor Coaliției europene pentru comunitățile de energie care au revizuit și au contribuit la acest manual.

Acest proiect face parte din Inițiativa Europeană pentru Climă (EUKI) a Ministerului Federal German pentru Mediu, Conservarea Naturii și Siguranță Nucleară.

Dacă aveți întrebări sau comentarii cu privire la informațiile din acest manual, vă rugăm să ne contactați:

Molly Walsh
Friends of the Earth Europe
molly.walsh@foeeurope.org
www.foeeurope.org

Myriam Castanié
REScoop.eu
myriam.castanie@rescoop.eu
www.rescoop.eu

Sara Giovannini
Energy Cities
sara.giovannini@energy-cities.eu
www.energy-cities.eu

Întregul conținut © Friends of the Earth Europe, REScoop.eu, Energy Cities (dacă nu se precizează altfel). Friends of the Earth Europe exprimă recunoștința pentru asistența financiară acordată de Comisia Europeană (programul LIFE), fundația Minor, Fundația Europeană pentru Climă și Inițiativa europeană pentru climă (EUKI) a Ministerului Federal German pentru Mediu, Conservarea Naturii și Siguranță Nucleară (BMU) – care au finanțat parțial această publicație. Conținutul acestei publicații este responsabilitatea exclusivă a autorilor și nu poate fi considerat ca reprezentând poziția niciunui dintre finanțatorii menționați mai sus.

Supported by:

Federal Ministry
for the Environment, Nature Conservation
and Nuclear Safety

based on a decision of the German Bundestag

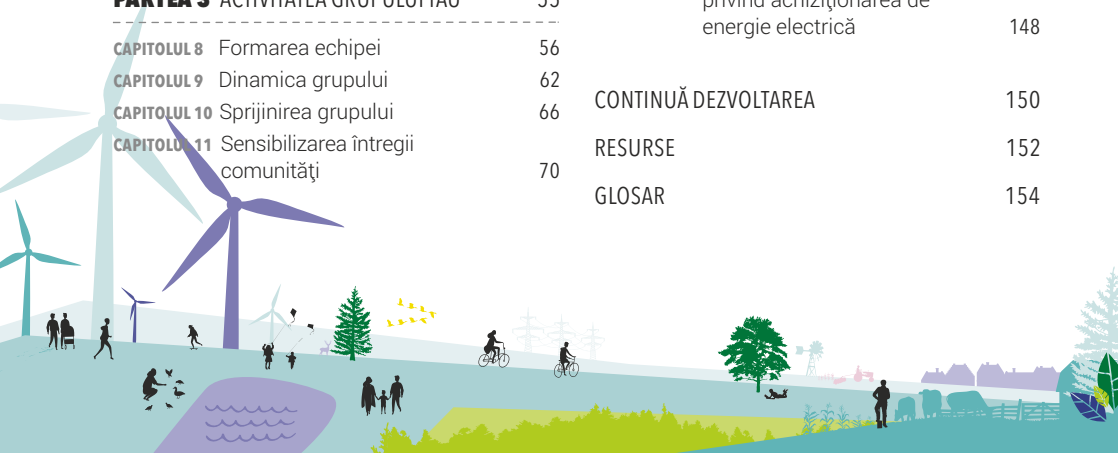
Acest proiect face parte din Inițiativa Europeană pentru Climă (EUKI) a Ministerului Federal German pentru Mediu, Conservarea Naturii și Siguranță Nucleară.

Imaginea de pe copertă: Membrii Enercoop ridicând o turbină eoliană. © Enercoop

CUPRINS

TRANZIȚIA ENERGETICĂ ARE NEVOIE DE AJUTORUL TĂU	4	PARTEA 4 ALEGEREA ACTIVITĂȚII	77
CUM SE CITEȘTE ACEST MANUAL	6	CAPITOLUL 12 Producția energiei electrice	78
PARTEA 1 REVOLUȚIA ENERGETICĂ: ȚINE DE NOI	7	CAPITOLUL 13 Distribuția	84
CAPITOLUL 0 Deceniul zero: acționează acum!	8	CAPITOLUL 14 Furnizarea	88
CAPITOLUL 1 Tranziția energetică este în mâinile tale	10	CAPITOLUL 15 Economisirea energiei și combaterea sărăciei energetice	92
CAPITOLUL 2 Sistemul energetic european se află într-un moment de răscruce	13	CAPITOLUL 16 Încălzirea	96
CAPITOLUL 3 Beneficiile comunităților de energie	19	CAPITOLUL 17 Flexibilitate, autoconsum și stocare	100
PARTEA 2 FORME DIFERITE DE ORGANIZARE ALE PROIECTELOR UNEI COMUNITĂȚI DE ENERGIE	27	CAPITOLUL 18 Transport și mobilitate	104
CAPITOLUL 4 Comunitățile de energie: ideea	28	PARTEA 5 ALEGEREA TEHNOLOGIEI	109
CAPITOLUL 5 Cooperative	31	CAPITOLUL 19 Energia eoliană	110
CAPITOLUL 6 Cluburi, organizații comunitare și alte forme de organizare	37	CAPITOLUL 20 Energia solară	115
CAPITOLUL 7 Municipalități și autorități locale: un partener ideal	43	CAPITOLUL 21 Hidroenergia	121
PARTEA 3 ACTIVITATEA GRUPULUI TĂU	55	CAPITOLUL 22 Biomasa	126
CAPITOLUL 8 Formarea echipei	56	PARTEA 6 REALIZAREA PROIECTULUI	131
CAPITOLUL 9 Dinamica grupului	62	CAPITOLUL 23 Dificultăți și provocări: fii pregătit pentru acestea	132
CAPITOLUL 10 Sprijinirea grupului	66	CAPITOLUL 24 Proiectare și studii de fezabilitate	138
CAPITOLUL 11 Sensibilizarea întregii comunități	70	CAPITOLUL 25 Obținerea banilor	141
		CAPITOLUL 26 Acces la rețea și contracte privind achiziționarea de energie electrică	148
		CONTINUĂ DEZVOLTAREA	150
		RESURSE	152
		GLOSAR	154

TRANZIȚIA ENERGETICĂ ARE NEVOIE DE AJUTORUL TĂU

4 |

Bun venit în fața manualului despre comunitățile de energie. Acesta este ghidul tău de referință, plin de instrucțiuni, sfaturi practice și resurse, pentru a revoluționa energia regenerabilă la nivel local și comunitar în Europa.

Comunitățile de energie sunt esențiale pentru o economie fără emisii de carbon și reprezintă un pas decisiv în combaterea schimbărilor climatice. Acestea nu se referă doar la turbinele eoliene și panourile solare. Comunitățile de energie pot contribui la găsirea unui nou echilibru între economiile locale și economia globală. Pot ajuta la depășirea decalajului între urban și rural și pot reduce discrepanțele dintre nord și sud, dintre bogați și săraci – pentru că responsabilizează comunitățile locale.

Comunitățile de energie contribuie la o democrație energetică, care promite o economie și o societate bazate pe cooperare mai degrabă decât pe competiție, în limitele resurselor planetei Pământ.

Fie că sunteți o persoană curioasă, un grup de persoane care se aventurează într-o călătorie în domeniul energiei regenerabile, o autoritate locală care își face planuri pentru un viitor sustenabil sau o asociație în dezvoltare în domeniul energetic, acest ghid pas cu pas este pentru tine.

ACEST GHID PAS
CU PAS ESTE
PENTRU

TINE

ORGANIZAȚIILE DIN SPATELE ACESTUI MANUAL

Manualul a fost elaborat de trei organizații care conlucrează pentru a impulsiona dezvoltarea comunităților de energie în întreaga Europă.

Friends of the Earth Europe este cea mai mare rețea de mediu la nivel local din Europa, care reunește peste 30 de organizații naționale *Friends of the Earth* și mii de grupuri locale. *Friends of the Earth Europe* militează pentru dreptate în materie de mediu și pentru soluții care să creeze societăți echitabile din punct de vedere social, iar din 2013 depune eforturi pentru a aduce tranziția energetică în responsabilitatea cetățenilor.

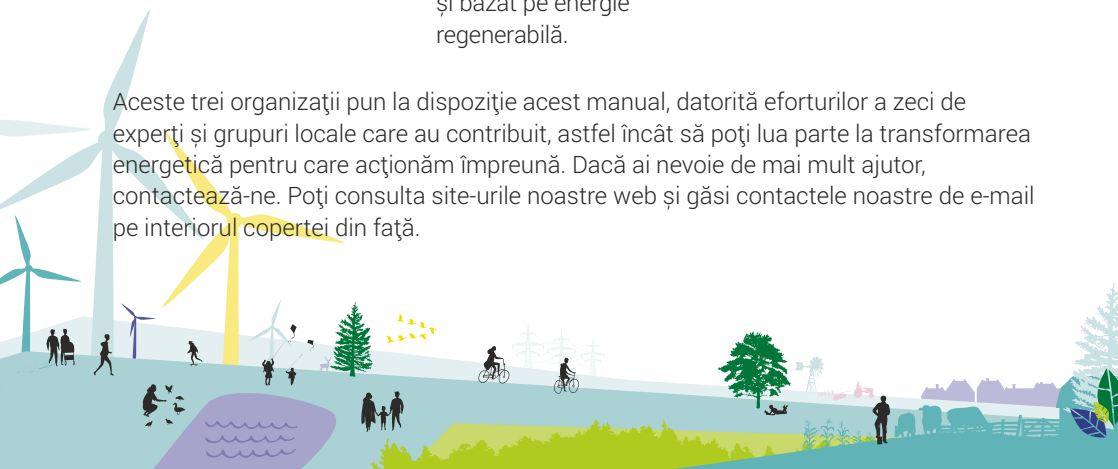

Energy Cities este o rețea de 1.000 de administrații locale din 30 de țări. *Energy Cities* consideră că tranziția energetică este mai mult decât energie regenerabilă sau tehnologii de vârf: este legată de utilizarea responsabilă a resurselor, consolidând în același timp participarea locală și bunăstarea într-o Europă democratică. *Energy Cities* vizează o transformare radicală a sistemelor și politicilor energetice, oferind cetățenilor puterea de a crea un viitor descentralizat și bazat pe energie regenerabilă.

REScoop.eu este federația europeană a cooperativelor cetățenești de energie, care include peste 1.500 de cooperative și 1 milion de cetățeni ai acestora. Înfiiințată în 2013 și bazându-ne pe mai multe decenii de experiență cu comunitățile de energie, ne asigurăm că vocile cetățenilor sunt auzite la nivelul UE și sprijinim comunitățile de energie prin experiență tehnică avansată, consolidarea capacităților și comunicare.

Aceste trei organizații pun la dispoziție acest manual, datorită eforturilor a zeci de experți și grupuri locale care au contribuit, astfel încât să poți lua parte la transformarea energetică pentru care acționăm împreună. Dacă ai nevoie de mai mult ajutor, contactează-ne. Poți consulta site-urile noastre web și găsi contactele noastre de e-mail pe interiorul copertei din față.

CUM SE CITEȘTE ACEST MANUAL

6 |

Sperăm ca acest manual să te inspire și să te ajute să înțelegi pașii pentru a crea propriul tău proiect de energie comunitară.

Acest manual nu poate acoperi fiecare aspect al lansării unei comunități de energie, dar am inclus cât mai multe informații și sfaturi practice pentru a te ajuta să te descurci în acest domeniu, precum și linkuri utile către alte resurse. Acest ghid își propune să fie cât mai util pentru persoanele și comunitățile din întreaga Europă (și poate și din afara ei), oferind totodată și câteva răspunsuri specifice la întrebări privind o serie de țări europene.

Sperăm că acest ghid îți va fi de mare folos în demersul de a face față crizei climatice și de a aduce energia în mâinile oamenilor.

La momentul oportun, după ce s-au conturat ideile și ai adunat grupul potrivit de persoane, această broșură îți va fi de ajutor. Poți să o consulți în mod repetat. **Cu cât începi mai repede, cu atât mai bine!**

REVOLUȚIA ENERGETICĂ: ȚINE DE NOI

CAPITOLUL 0	DECENIUL ZERO: ACȚIONEAZĂ ACUM!	8
CAPITOLUL 1	TRANZIȚIA ENERGETICĂ ESTE ÎN MĂINILE TALE	10
CAPITOLUL 2	SISTEMUL ENERGETIC EUROPEAN SE AFLĂ ÎNTR-UN MOMENT DE RĂSCRUCE	13
CAPITOLUL 3	BENEFICIILE COMUNITĂȚILOR DE ENERGIE	19

| Parc eolian, Italia.
| © italianestro/Shutterstock

DECENIUL ZERO: ACȚIONEAZĂ ACUM! CAPITOLUL 0

8 |

Ne confruntăm cu crize multiple la nivelul societății, de la climă, la sănătate, economie, democrație. Toate par a fi interconectate. În întreaga Europă, comunitățile au de-a face deja cu primele efecte ale schimbărilor climatice, cum ar fi secetele, pierderile de recolte, inundațiile și incendiile. Aceste efecte sunt mai grave în țările din sudul global, statele cel mai puțin pregătite să facă față acestor efecte – unde tot mai mulți oameni sunt forțați să își părăsească locuințele, constrânși de condițiile meteorologice extreme.

Aceasta este fața nedreptății climatice: cei care au contribuit cel mai puțin la încălzirea globală se confruntă cu cele mai grave consecințe ale acesteia, comunități marginalizate din întreaga lume sunt cele mai expuse riscului. Pe măsură ce rapoartele științifice devin tot mai alarmante în fiecare an, timpul se scurge. Având în vedere responsabilitatea istorică a Europei în provocarea acestei crize, avem datoria de a fi lideri în soluționarea acesteia.

Este necesară o renunțare rapidă la toți combustibilii fosili, pentru a realiza tranziția de la o economie extractivă la o societate regenerativă. Aceasta presupune un sistem energetic nou, echitabil, care să fie 100% regenerabil, deținut în mod democratic și care să nu compromită bunăstarea generațiilor viitoare.

Sărbătoarea
comunităților de energie
la Westmill Wind Co-op.
© Community Power

DECENIUL ZERO: ACȚIONEAZĂ ACUM!

CAPITOLUL 0

Criza climatică pare adesea că provine dintr-o lipsă de spirit comunitar și democrație. Corporațiile administrează sistemul energetic pentru profit, lăsând prea puțin spațiu pentru ca oamenii să aibă un cuvânt de spus. O cultură a individualismului și a competiției a erodat comunitățile. Este de înțeles că mulți cetățeni se simt dezamăgiți și deconectați de sistemul actual. Dar am văzut, în timpul pandemiei cu COVID-19, și cât de repede pot apărea instinctele de ajutor reciproc și de colaborare.

Energia deținută de comunitate este o modalitate practică de a ieși din multiplele crize. Prin readucerea energiei în posesia oamenilor și a comunităților, putem face față provocărilor climatice și sociale în mod colectiv. Comunitățile de energie pot revitalizeza economia locală, prin crearea de locuri de muncă la nivel local, prin reducerea facturilor la energie și prin faptul că banii rămân în comunitate. Acest tip de inițiativă consolidează comunitățile, reduce sărăcia energetică și le permite oamenilor să își reducă consumul de energie – reducând astfel potențiala presiune locală asupra noilor proiecte de energie regenerabilă.

Colapsul climatic nu este inevitabil. Oamenii decid să acționeze ei înșiși și să dezvolte un nou sistem energetic care să funcționeze pentru toți. **O lume mai bună ne așteaptă. Tu și comunitatea ta puteți lua parte la crearea ei!**

Un instrument de învățare online pentru a ajuta la înțelegerea complexității schimbărilor climatice și de ce este necesară o abordare a justiției climatice.
<https://www.climatejusticesyllabus.org>

Grupul de lucru Interguvernamental pentru Schimbări Climatice (IPCC): o istorie despre trei lumi posibil mai calde.
<https://www.ipcc.ch/report/infographic/worlds-apart/>

50 de resurse privind justiția climatică. Un îndrumar pentru quakeri.
<https://www.quaker.org.uk/documents/50-resources-climate-justice>

Mișcări sociale, ONG-uri de mediu și de dezvoltare, sindicate, grupuri religioase și alte grupuri ale societății civile se reunesc pentru a evalua angajamentele **Convenția-cadru a Națiunilor Unite asupra schimbărilor climatice (UNFCCC)** privind clima.
<http://civilsocietyreview.org>

TRANZIȚIA ENERGETICĂ ESTE ÎN MÂINILE TALE

CAPITOLUL 1

Dacă te simți afectat de criza climatică, nu ești singurul. De multe ori este greu de imaginat de unde să începi. Acțiuni precum petițiile sau demonstrațiile nu par a fi suficiente pentru a face față amplitudinii crizei, iar solicitarea de acțiune din partea liderilor politici poate fi, de asemenea, descurajantă, atunci când vrei să faci tu însuși/însăși schimbări.

Avem nevoie de un sistem energetic complet diferit. Trebuie să oprim arderea combustibililor fosili care ne perturbă clima și avem nevoie de un sistem descentralizat pentru a trece la 100% energie regenerabilă. Pentru a face această schimbare, trebuie și să ne reducem drastic consumul de energie.

Acesta este un manual care oferă instrumentele necesare pentru a fi practici și a acționa. Cel mai bun mod de a reduce anxietatea legată de climă este să iei măsuri practice pentru a iniția proiecte și a schimba lucrurile împreună cu alte persoane din comunitatea ta.

Tu și comunitatea ta nu veți fi pe cont propriu. Milioane de oameni din întreaga Europă fac un pas în această direcție, cultivându-și propria hrană, reutilizând și recicland produse uzate, creând comunități, opunându-se proiectelor de utilizare a combustibililor fosili și administrând spații comunitare. Comunitățile de energie, în special, au un mare potențial de combatere a schimbărilor climatice.

Avem nevoie de ajutorul tuturor pentru a ne transforma sistemul energetic. Trebuie să gândim dincolo de electricitate și să includem proiecte comunitare privind încălzirea și mijloacele de transport, așa cum fac deja multe proiecte comunitare.

Este important să cerem politicianilor să acționeze, dar putem să acționăm și noi înșine. Poți începe chiar acum să construiești sistemul energetic al viitorului în cartierul tău, în universitatea ta sau în orașul tău.

TRANZIȚIA ENERGETICĂ ESTE ÎN MÂINILE TALE

CAPITOLUL 1

ȘTIAȚI?

„ENERGIEWENDE” DIN GERMANIA

În Germania, tranziția energetică sau „schimbarea de direcție” în domeniul energiei se numește **Energiewende**. Germania este una dintre țările cu cea mai mare pondere a energiei regenerabile din lume, în mare parte datorită militanților pasionați și comunităților lor care au promovat această transformare.

- 42,9% din energia electrică produsă în Germania, în al treilea trimestru din 2019, a fost generată din surse de energie regenerabilă, comparativ cu 31,6% în 2016.
- 42% din energia electrică din surse regenerabile generată în Germania în 2016 a provenit din proiecte implementate de cetățeni sau cu o puternică participare publică.

Nu este întotdeauna ușor să te implici într-o inițiativă energetică la nivelul comunității, dar aceasta îți poate transforma comunitatea, poate prelua puterea din mâinile marilor corporații poluatoare și poate da startul unei tranziții energetice locale. Vei ajunge să-ți cunoști vecinii și vei experimenta un nou sentiment de conectare și de înrădăcinare în comunitate. Apartenența la un grup și colaborarea pentru a depăși provocările sunt pline de satisfacții și responsabilizează.

Vei învăța noi modalități de a vorbi despre schimbările climatice și alte probleme globale care îți afectează comunitatea, aducând discuția aproape de casa, școala, cartierul sau orașul tău.

Acest ghid este un îndemn la acțiune. Este un îndemn de a deveni activ la nivel local și de a face parte dintr-o mișcare în creștere a cetățenilor care își revendică puterea. Acesta te va conecta pe tine și comunitatea ta la o istorie de zeci de ani de acțiuni locale în domeniul energiei, de la primele comunități care și-au înființat propriile proiecte de energie regenerabilă în Danemarca, în anii 1970.

Te poți alătura sau poți înființa un grup care va îndeplini un rol vital în acest proiect de anvergură care reprezintă tranziția energetică. Vor exista dificultăți și impedimente în drumul spre succes, dar nu vei fi singur.

Poți să faci asta!
Alătură-te revoluției energetice!

TRANZIȚIA ENERGETICĂ ESTE ÎN MÂINILE TALE

CAPITOLUL 1

ZECE MOTIVE PENTRU A DEMARA SAU A TE ALĂTURA UNEI COMUNITĂȚI DE ENERGIE

1. Vei ajuta la clădirea sistemului necesar pentru a opri criza climatică
2. Comunitățile de energie regenerabilă redirecționează către oameni banii care în prezent susțin sistemul pe bază de combustibili fosili
3. Poți ajuta la reducerea sărăciei energetice din zona ta
4. Vei ajunge să-ți cunoști mai bine vecinii și vei contribui la consolidarea comunității
5. Îți vei produce propria energie regenerabilă
6. Ajuți la crearea premiselor ce conduc la educarea oamenilor în chestiuni ce țin de energie, climă și democrație
7. Banii rămân la nivel local, în comunitatea ta
8. Vei arăta altor comunități ce fel de proiecte pot iniția
9. Vei contribui la crearea unei economii locale și circulare
10. Vei ajuta la construirea lumii pe care ți-o dorești

12 |

Tranziția către democrația energetică de la REScoop.eu
<https://www.rescoop.eu/toolbox/the-energy-transition-to-energy-democracy>

Energia produsă de comunități – **Declarația Sindicatelor pentru democrație** în domeniul energiei privind democratizarea producerii energiei electrice.
<https://web.archive.org/web/20210515190141/http://unionsforenergydemocracy.org/resources/tued-publications/tued-working-paper-4-power-to-the-people/>

Energy-democracy.net conectează diferite grupuri din întreaga lume care militează pentru democrația energetică. Este platforma alianței internaționale Energy Democracy.
<https://energy-democracy.net>

SISTEMUL ENERGETIC EUROPEAN SE AFLĂ ÎNTR-UN MOMENT DE RĂSCRUCE

CAPITOLUL 2

În 2020, cea mai mare parte a energiei noastre continuă să provină din combustibili fosili poluanți. Un procent alarmant de 82% din consumul de energie din Uniunea Europeană provine din combustibilii fosili și din energia nucleară. La fel de problematic este și faptul că o mare parte din sistemul energetic este controlat de marile companii care funcționează pentru profit.

Dar sistemul energetic european se află acum la o răscruce. Vechiul sistem al supraproducției, energiei poluante și companiilor gigant care exploatează sistemul pentru profit este în curs de schimbare. Acum se pun bazele unui nou sistem, bazat pe resurse regenerabile. Și o mare parte din acesta este descentralizat, flexibil și deținut de comunități și cetățeni. Acest sistem este construit de oameni ca tine, care doresc să schimbe lumea în bine.

REȚEAUA ELECTRICĂ: O CONFRUNTARE DECISIVĂ

Marile companii energetice cauzează probleme climei și comunităților, deoarece dețin putere politică și resurse financiare considerabile. Aceste companii și filialele lor sunt adesea proprietare ale rețelei electrice, ceea ce le oferă puterea de a decide cine poate avea acces la magistrala energetică. În Franța, de exemplu, *Electricité de France* (EDF) și filialele sale *Enedis* și *RTE* gestionează în mod exclusiv majoritatea sistemelor de transport și distribuție a energiei electrice din țară, împiedicând astfel ca întreprinderile mici și cele deținute de comunități să-și poată distribui energia prin aceste rețele. Acest lucru nu face decât să le blocheze în sistemul existent.

SISTEMUL ENERGETIC EUROPEAN SE AFLĂ ÎNTR-UN MOMENT DE RĂSCRUCE

CAPITOLUL 2

DOUĂ SISTEME CARE ÎȘI DISPUTĂ CONTROLUL

14 | Vechiul sistem, bazat pe combustibili fosili și aparținând corporațiilor, coexistă astăzi cu noul sistem democratic, bazat pe energie regenerabilă – iar vechiul sistem se confruntă cu noul sistem. Marile companii energetice, care încă controlează cea mai mare parte a sistemului nostru energetic, fac tot ce pot pentru a-și menține puterea, atacând public sursele de energie regenerabilă deținute de comunitate.

O parte din planul lor este de a răspândi informații compromițătoare, susținând, de exemplu, că proiectele comunităților de energie sunt doar în beneficiul câtorva privilegiați. Exemplele din acest manual vă vor demonstra că acest lucru este departe de a fi adevărat. Dimpotrivă, motivația oamenilor este adesea aceea de a-și susține comunitatea locală sau de a se opune energiei poluante. Manualul prezintă, de asemenea, proiecte ale unor comunități de energie care au ca scop preluarea controlului asupra rețelei energetice pentru a o gestiona în interesul oamenilor, cum s-a întâmplat în Schönau, studiul de caz din capitolul 13.

Trebuie să urgentăm tranziția către sursele regenerabile de energie și să dezvoltăm cât mai repede posibil noul sistem energetic. Aici interviu tu și comunitatea ta!

Comunitățile de energie din Europa au un potențial uriaș: un studiu recent a arătat că jumătate din cetățenii UE – inclusiv comunitățile locale, școlile și spitalele – ar putea produce propria energie electrică din surse regenerabile până în 2050, acoperind 45% din cererea de energie a UE.

NOILE LEGI ALE UE AR PUTEA SCHIMBA JOCUL

Noua legislație în domeniul energiei, adoptată la nivelul UE în 2019, ar trebui să stimuleze comunitățile de energie și să susțină proiectele realizate de comunități din întreaga Europă. Comunitățile de energie din întreaga UE au obținut noi drepturi care să le garanteze că pot participa în cadrul tranziției energetice. Recunoașterea rolului lor și noile drepturi de a produce, consuma, vinde și stoca energie regenerabilă sunt acum încorporate pentru prima dată în legislația UE.

Aceasta este o oportunitate importantă pentru a promova mult mai multe proiecte de energie regenerabilă gestionate de cetățeni, care să fie sprijinite de guverne.

Aceste drepturi pentru comunitățile de energie sunt incluse în Pachetul UE privind energia curată, adoptat în 2019.

Acesta a inclus, de asemenea, următoarele obiective pentru 2030:

- reducerea cu 40% față de nivelul anului 1990 a emisiilor de gaze cu efect de seră;
- o pondere de 32% a surselor de energie regenerabilă din mixul energetic al UE;
- îmbunătățirea cu 32,5% a eficienței energetice față de nivelul anului 2007.

Cu toate acestea, lucrurile se schimbă rapid și (la momentul elaborării manualului) se pare că aceste obiective lipsite de ambiție vor fi majorate prin implementarea Pactului verde european.

NOI DREPTURI PENTRU COMUNITĂȚI

1) CETĂȚENII ȘI COMUNITĂȚILE SUNT RECUNOSCUȚI CA ACTORI RELEVANȚI ÎN SISTEMUL ENERGETIC

Directiva UE privind energia din surse regenerabile, adoptată în 2019, conține noi definiții care recunosc modul în care cetățenii se pot implica în domeniul energiei regenerabile prin intermediul **comunităților de energie regenerabilă (REC)**. Cetățenii individuali, autoritățile locale și întreprinderile mici și mijlocii (IMM-uri) pot înființa entități juridice pentru a produce energie regenerabilă, aceste REC-uri sunt recunoscute ca având un rol central în sistemul energetic și trebuie să fie sprijinite de guvernele UE. Prin comunitățile de energie, cetățenii pot genera resurse financiare prin intermediul unor fonduri special alocate, care sunt apoi distribuite la nivel local pentru a furniza servicii sau pentru a răspunde nevoilor locale.

SISTEMUL ENERGETIC EUROPEAN SE AFLĂ ÎNTR-UN MOMENT DE RĂSCRUCÉ

CAPITOLUL 2

2) CETĂȚENILOR LI SE ACORDĂ ÎN MOD EXPLICIT DREPTUL DE A PRODUCE, STOCA, CONSUMA ȘI VINDE PROPRIA LOR ENERGIE REGENERABILĂ

Pentru prima dată, legislația UE recunoaște că tu, în calitate de cetățean, ai dreptul de a investi în sistemul energetic. În cazul în care constatăi că există impedimente juridice în calea producerii, stocării, vânzării sau deținerii propriii energii regenerabile, este de datoria guvernului tău să se asigure că poți întreprinde aceste activități.

3) GUVERNUL TREBUIE SĂ CREEZE UN CADRU JURIDIC CARE SĂ OFERE SPRIJIN CETĂȚENILOR

Fiecare țară din UE trebuie să se asigure că sistemul juridic sprijină comunitățile de energie. Un cadru favorabil stabilit la nivel național ar putea, de exemplu, să pună la dispoziție scheme de sprijin care să ofere finanțare pentru proiecte sau să creeze o agenție care să ofere consultanță și sprijin și să stabilească regulamente care să permită accesul la rețeaua de energie.

4) GUVERNUL TREBUIE SĂ SIMPLIFICE PROCEDURILE ADMINISTRATIVE PENTRU PROIECTELE CETĂȚENILOR ȘI ALE COMUNITĂȚII

Una dintre dificultățile legate de înființarea unei comunități de energie este complexitatea administrativă. Este bine să fii pregătit pentru o mulțime de acte, de exemplu, pentru autorizația de construire sau pentru cererile de sprijin financiar. Cu toate acestea, datorită legislației UE, guvernul are acum datoria de a se asigura că procedurile administrative sunt simplificate pentru proiectele cetățenilor și ale comunităților.

5) GUVERNUL TREBUIE SĂ EVALUEZE DIFICULTĂȚILE ȘI POTENȚIALUL COMUNITĂȚILOR DE ENERGIE

Este de datoria guvernului să evalueze barierele și potențialul comunităților de energie regenerabilă din țara ta. Legislația le cere să facă acest lucru până în vara anului 2021, dar unele guverne naționale întreprind acest lucru mai devreme. Află dacă această evaluare a fost deja publicată! Aceasta va fi o bună sursă de informații cu privire la dificultățile pe care le poți avea în țara ta.

EST ȘI VEST, PERSPECTIVE DIFERITE

Drepturile comunităților menționate mai sus vor fi deosebit de utile pentru a ajuta mișcarea pentru democrație energetică din Europa de Est. Acest lucru se datorează faptului că proprietatea asupra energiei este bine dezvoltată în unele țări occidentale, cum ar fi Germania și Danemarca, dar este încă în fază incipientă în multe țări din Europa de Est. Unele dintre probleme provin din scepticismul ușor de înțeles față de cooperative, din cauza modului în care acest termen a fost folosit în mod abuziv în perioada comunistă. În cazul în care constăți că aceasta este o problemă la nivel național, nu te concentra asupra formei pe care ar trebui să o ia proiectul tău, ci asupra activităților și a modului în care beneficiile pot fi împărtășite cu toată lumea. Am încercat să includem câteva povești de succes din Europa de Est, dar nu există încă atât de multe proiecte de prezentat de acolo pe cât ne-am dori și, din păcate, cele mai multe dintre poveștile reușite din această carte sunt occidentale. Ne străduim să schimbăm acest lucru și sperăm că și tu poți face la fel!

CUM DEVII ACTIV DIN PUNCT DE VEDERE POLITIC

Cea mai mare parte a recomandărilor din acest manual vizează schimbarea necesară, prin crearea noului sistem pe care ni-l dorim. Uneori ar putea fi nevoie să te implicii politic în cadrul grupului tău local, pentru a face presiuni pentru schimbări la nivel politic. Chiar în momentul elaborării acestui studiu, legislația UE este în proces de transpunere în legislațiile naționale, uneori lent și necorespunzător. Contactează REScoop.eu sau un grup *Friends of the Earth* din țara ta pentru a obține cele mai recente informații despre acest proces.

Este important ca departamentul sau Ministerul Energiei din țara ta să vadă că grupurile comunitare își cer drepturile de a participa la sistemul energetic. Ai putea, de exemplu, să scrii o scrisoare ministrului energiei și reprezentanților politici locali, pentru a le explica faptul că grupul tău local dorește să facă parte din tranziția energetică. Comunică-le că te aștepți ca **Directiva privind energia din surse regenerabile** să fie transpusă integral în legislația națională, în vederea sprijinirii proiectului tău.

Directiva privind energia regenerabilă conferă **drepturi cetățenilor asupra energiei, cere-ți drepturile!**

SISTEMUL ENERGETIC EUROPEAN SE AFLĂ ÎNTR-UN MOMENT DE RĂSCRUCHE

CAPITOLUL 2

Atlasul energetic - Date și cifre despre energia regenerabilă europeană

<https://friendsoftheearth.eu/press-release/energy-atlas-reveals-100-renewable-energy-is-viable-now/>

Declarația privind coaliția pentru puterea comunității stabilește cerințele pentru un viitor sistem energetic al Europei, care este durabil, decarbonizat, echitabil din punct de vedere social, deținut public și controlat de comunitățile locale și oameni.

<https://friendsoftheearth.eu/publication/community-power-coalition-vision-statement/>

Această lucrare este un ghid pentru factorii decizionali naționali care se confruntă cu sarcina de a transpune aspecte ale Pachetului de Energie Curată în legislația lor națională.

<https://friendsoftheearth.eu/publication/community-power-transposition-guidance-for-citizen-energy-policies/>

Această broșură explică modul în care noua legislație a UE privind energia regenerabilă ar putea fi utilizată pentru a iniția o mișcare a comunităților de energie în toată Europa.

<https://friendsoftheearth.eu/publication/unleashing-the-power-of-community-renewable-energy/>

BENEFICIILE COMUNITĂȚILOR DE ENERGIE

CAPITOLUL 3

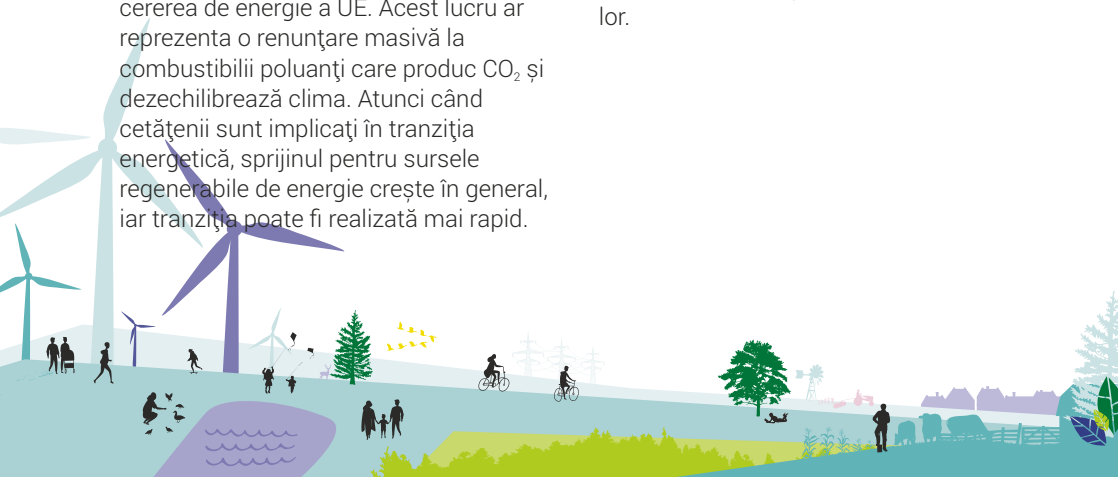
Acest capitol vă oferă o imagine de ansamblu a numeroaselor avantaje ale comunităților de energie, prezentând modul în care aceste proiecte aduc beneficii sistemului energetic și societății în general.

1. ELIMINAREA TREPTATĂ A COMBUSTIBILILOR FOSILI

Proiectele de energie regenerabilă gestionate de comunități reduc semnificativ emisiile de carbon prin înlocuirea combustibililor fosili. Jumătate dintre cetățenii Uniunii Europene și-ar putea produce în mod autonom energia electrică până în 2050, acoperind 45% din cererea de energie a UE. Acest lucru ar reprezenta o renunțare masivă la combustibilii poluanți care produc CO₂ și dezechilibrează clima. Atunci când cetățenii sunt implicați în tranziția energetică, sprijinul pentru sursele regenerabile de energie crește în general, iar tranziția poate fi realizată mai rapid.

2. REDUCEREA CONSUMULUI DE ENERGIE

Multe proiecte privind comunitățile de energie au ca scop reducerea cantității de energie utilizate, considerând că trebuie să ne scădem consumul de energie pentru a putea face tranziția către surse regenerabile. Membrii comunităților de energie sunt încurajați să își reducă consumul de energie, prin programe de sensibilizare și investiții în economisirea energiei. În Brno, Republica Cehă, de exemplu, un centru care cumpără materiale izolatoare oferă și instruire locuitorilor, ajutându-i să reducă consumul de energie în apartamentele lor.

BENEFICIILE COMUNITĂȚILOR DE ENERGIE

CAPITOLUL 3

3. INVESTIȚII ÎN ENERGIA CURATĂ

Tranziția către o producție de energie curată și sigură va necesita investiții considerabile. Chiar dacă aceste investiții sunt profitabile, realizarea unui proiect energetic necesită sume mari de capital.

Milioane de cetățeni din întreaga Europă au economii la bancă care, fără să știe, alimentează criza climatică, deoarece băncile și fondurile de pensii investesc în proiecte energetice „murdare”. Implicarea comunităților în tranziția energetică poate redirectiona acești bani către soluții climatice și către economia locală. Oferirea unei șanse comunităților de a participa la proiecte este o modalitate importantă de a pune la dispoziție mai mulți bani pentru proiectul tău și de a implica oamenii.

Finanțarea este, de asemenea, abordată în acest manual ca o provocare, deoarece colectarea fondurilor necesare poate fi dificilă. Dar, atunci când comunitățile depășesc această dificultate inițială, proiectul poate mobiliza finanțele necesare pentru a impulsiona tranziția energetică. De exemplu, în Germania, cunoscuta tranziție „Energiewende” a fost promovată în principal datorită investițiilor fermierilor, comunităților și cetățenilor.

4. OBTINEREA SPRIJINULUI PUBLIC PENTRU ENERGIILE REGENERABILE

Opoziția locală față de proiectele energetice poate fi o barieră majoră în calea energiei regenerabile. Uneori, nu este greu de înțeles de ce: deseori, comunităților le sunt impuse proiectele de dezvoltare la scară largă, cu posibilități minime pentru localnici de a contribui, de a-și exprima preocupările sau de a participa. Dar când oamenii sunt implicați în proiect sau, și mai bine, când proiectul este al lor, acceptarea și susținerea pot crește considerabil.

Diferite studii au demonstrat un nivel mai ridicat de încredere a oamenilor în comunitățile de energie. Sprijinul public pentru energia regenerabilă în Danemarca a crescut semnificativ odată cu dezvoltarea cooperativelor de energie eoliană și cu cerința ca dezvoltatorii de energie eoliană să vândă cote-părți din proiect localnicilor.

Atunci când oamenii sunt implicați într-un proiect este mult mai probabil ca ei să aprecieze beneficiile acestuia și să accepte aspectele negative. Totodată, ei sunt responsabilizați să reducă efectele negative, de exemplu, alegând cu grijă amplasamentul turbinelor eoliene în zona în care locuiesc.

Sprijinul public pentru energiile regenerabile este legat de nivelul de conștientizare al oamenilor. Cu cât oamenii știu mai multe despre problemele energetice, cu atât este mai probabil ca ei să sprijine tehnologiile regenerabile. Pentru a trece la un sistem energetic curat și sigur, oamenii trebuie să se implice și să devină parte a soluției.

Multe comunități de energie oferă informații și desfășoară activități de sensibilizare, sporind astfel sprijinul populației. Gândește-te la modalitățile prin care poți include educația în proiectul tău.

5. COMBATEREA SĂRĂCIEI ENERGETICE

Numeroase proiecte energetice deținute de comunități oferă persoanelor implicate o cotă din energia electrică produsă la costuri reduse. În Marea Britanie, multor persoane care nu își puteau permite facturile la energie le-au fost alocate tarife mai scumpe „pentru plata pe parcurs”. În contrast, datorită proiectului comunitar *Brixton Solar*, rezidenților locali li s-a oferit o cantitate de electricitate gratuită, generată de panourile solare de pe acoperișurile lor. Proiectul oferă și ateliere de eficiență energetică pentru a ajuta oamenii să-și reducă consumul de energie și facturile.

Când comunitățile devin proprietare asupra mijloacelor de a-și produce propria energie, acestea au un control mai bun asupra costurilor, nu sunt stimulate să suprataxeze consumatorii și nu cer prețuri mai mari, precum marile companii energetice. Aflați mai multe despre *Brixton Solar* și *Repowering London* în caseta de text de mai jos.

6. SUSȚINEREA ECONOMIEI LOCALE

Comunitățile de energie generează venituri locale de două până la opt ori mai mari decât un proiect realizat de un actor extern (după cum au demonstrat proiectele de energie solară și eoliană). Acestea creează locuri de muncă și pot contribui la crearea unor piețe locale de energie unde consumatorii pot cumpăra energie la un preț stabil și corect.

De asemenea, acestea pot stimula inovarea la nivel european. Datorită faptului că sunt locale, comunitățile pot sprijini apariția unei industrii fotovoltaice în Europa, deoarece este mai probabil ca acestea să susțină un producător local sau regional de panouri solare care aplică standarde sociale și de mediu înalte.

Tinerii stagiați în cadrul proiectului Brixton Energy Solar 2, Repowering Project.
© Repowering London

POVESTE DE SUCCES ★

REPOWERING LONDON | REGATUL UNIT

Repowering London este o organizație nonprofit care a fost fondată în 2013 de Afsheen Rashid și Agamemnon Otero. Organizația a fost înființată de un grup de voluntari, cu scopul de a crea comunități de energie în locuințe sociale; primele cinci proiecte ale acestora se desfășoară în cartiere de locuințe sociale din Londra. Scopul *Repowering London* este de a pune energia în proprietatea londonezilor și nu în cea a marilor industrii. *Repowering London* sprijină comunitățile în crearea proiectelor energetice care produc energie regenerabilă pentru oameni și un viitor mai bun pentru comunitatea lor.

Repowering London consideră că este important să încurajeze cooperativele în care membrii comunității au un cuvânt de spus în ceea ce privește direcția în care doresc să dezvolte proiectele. Stabilirea unui model democratic este vitală pentru succesul

Tinerii stagiați în cadrul proiectului Brixton Energy Solar 2, Repowering Project.
 © Repowering London

comunităților de energie, deoarece responsabilizează comunitatea și oferă un exemplu de cum poate funcționa democrația la nivel de comunitate. Localnicii pot deveni membri ai cooperativei pentru o liră sterlină pe lună, ceea ce le conferă drept de vot în cadrul procesului decizional al cooperativei. Aceste procese decizionale încurajează colaborările sănătoase între comunități, autorități și sectorul public.

Cotizația de o liră sterlină se referă la accesibilitatea în comunitatea **Repowering London** și pentru membrii comunităților lor. Organizația instalează panouri solare pe clădiri aflate în proprietate publică și consideră că toți cei care locuiesc în vecinătate ar trebui să poată avea un cuvânt de spus privind modul în care sunt gestionate proiectele, fără a fi nevoiți să investească sute de lire sterline. Au un sistem „un membru – un vot”, ceea ce înseamnă că toți membrii au aceeași posibilitate de a candida pentru un post de director, de a adresa întrebări și de a decide cum este cheltuit fondul comunității (prin vot la întâlnirile generale sau prin faptul că fiecare are șanse egale de deveni director). Fondul comunității este apoi utilizat pentru a sprijini proiecte în vecinătate, permițând comunităților să identifice propriile soluții la probleme și să fie sprijinite pentru a le realiza.

Repowering London se mândrește cu consolidarea comunității prin desfășurarea evenimentelor cum ar fi „Ziua dedicată unui stil de viață mai verde”. Un eveniment în cadrul căruia membrii comunității au fost invitați să afle mai multe despre comunitățile de energie și să cunoască mai multe persoane care împărtășesc aceeași viziune. În mod similar, **Repowering London** își trimite promotorii în școlile și centrele din comunitățile locale pentru a organiza ateliere de lucru și discuții despre beneficiile extraordinare ale comunităților de energie. Aceștia oferă, de asemenea, un program de formare pentru tineri, care este acreditat și poate fi adăugat la CV-urile tinerilor.

Cum face **Repowering London** ca investițiile în energie regenerabilă să fie accesibile comunităților? Organizația urmărește ca beneficiile proiectelor sale să fie cât mai accesibile și mai ample posibil. În cazul în care dețin o ofertă de cote-părți la nivel de comunitate, valoarea minimă a investiției este redusă la 50 de lire sterline pentru cei care locuiesc în vecinătate și care beneficiază de scutiri sau au sub 25 de ani (în loc de 100 de lire sterline pentru oricine altcineva). Aceste sume sunt cele mai mici pe care **Repowering London** le poate obține atunci când sunt luate în considerare costurile administrative și bancare ale membrilor.

POVESTE DE SUCCES ★

REPOWERING LONDON | REGATUL UNIT CONTINUARE

„Prin crearea acestor proiecte, putem schimba discursul despre energie, comunitate și despre cum poate fi viața. Încercăm să sprijinim cât mai mulți oameni posibil prin împărtășirea acestei experiențe și, cu cât lucrăm cu mai mulți oameni, cu atât mai mulți ne spun poveștile. Cu cât poveștile sunt spuse mai des, cu atât devin mai adevărate. Să sperăm că într-o zi nu va mai fi nevoie să spunem povestea, deoarece aceasta va deveni lumea în care trăim cu toții.”

DAVE FULLER, MANAGER DE PROIECT ÎN CADRUL ONG-ULUI REPOWERING LONDON.

**ACEST PROIECT NE DEMONSTREAZĂ CÂTE BENEFICII
 POATE ADUCE O COMUNITATE DE ENERGIE!**

- Populația locală vede panourile solare ca fiind ceva accesibil și sprijină energiile regenerabile.
- Sprijinul financiar oferit de *Repower London* către *Centrul Comunitar Loughborough* a contribuit la finanțarea a 4,494 de prânzuri pentru copii.
- Proiectul vine în sprijinul persoanelor care se confruntă cu sărăcia energetică prin alocarea a 20% din venitul obținut de Brixton solar către Programul de economisire a energiei la nivel de comunitate (CEEF). Acest program ajută în mod direct membrii comunității care se confruntă cu sărăcia energetică, prin renovarea locuințelor cu o izolație mai bună, prin alte îmbunătățiri în ceea ce privește eficiența energetică și prin educația privind practicile de economisire a energiei.
- *Repowering London* instruește tineri dintr-un cartier vulnerabil din punct de vedere social și îi face experți în energie. După ce sunt instruiți pentru câteva săptămâni de practică în domeniul energiei, tinerii pot oferi consultanță de specialitate în domeniul energiei sau pot elabora ei înșiși proiecte de energie regenerabilă (RES).

Unul dintre tinerii stagiaři din cadrul proiectului Brixton Energy Solar 2, Repowering Project.
© Repowering London

7. COMUNITĂȚI MAI PUTERNICE

Comunitățile care se angajează împreună în proiecte de succes în domeniul energiei regenerabile dezvoltă un sentiment de mândrie și încredere. Oamenii își dezvoltă abilități importante și își consolidează relațiile. Comunitățile care au lucrat împreună la un proiect de energie verde au mai multe șanse de a pune în aplicare și alte proiecte care, de asemenea, sunt în beneficiul comunității lor.

8. REDISTRIBUIREA PROFITURILOR

Repartizarea beneficiilor financiare ale proiectului consolidează, de asemenea, comunitățile, iar multe proiecte ce implică comunități de energie pot avea parte de scheme de finanțare reduse, care distribuie subvenții către grupuri și centre locale de voluntariat. De exemplu, rețeaua Wadebridge Renewable Energy Network (WREN) din Regatul Unit percepea o mică taxă pentru conectarea cumpărătorilor și furnizorilor, în special pentru energia solară, membrii acesteia hotărând care grup local va primi finanțare.

Pe măsură ce sprijinul administrativ pentru energia solară de pe acoperișuri a scăzut și apoi chiar a încetat, activitatea s-a redus și a fost oprită. Cu toate acestea, WREN a fost chiar și după stoparea sprijinului administrativ, în continuare, în măsură să se ocupe de administrarea fondurilor comunității, în valoare de 70.000 de lire sterline pe an, provenite din parcurile eoliene și solare comerciale locale, care sunt distribuite organizațiilor locale nonprofit și de voluntariat prin intermediul unei rețele de comitete locale. Astfel de scheme financiare pot revigora comunitățile din punct de vedere economic și social.

BENEFICIILE COMUNITĂȚILOR DE ENERGIE

CAPITOLUL 3

Studiul elaborat de Friends of the Earth Europe și REScoop.eu privind beneficiile proprietății comune asupra comunității de energie.
<https://friendsoftheearth.eu/publication/ce-delft-the-potential-of-energy-citizens-in-the-european-union/>

CE Delft: Potențialul cetățenilor în domeniul energiei în Uniunea Europeană.
<https://www.foeeurope.org/potential-energy-citizens-european-union-260916>

Publicație oficială a UE privind comunitățile de energie și inovarea socială.
<https://ec.europa.eu/jrc/en/publication/eur-scientific-and-technical-research-reports/energy-communities-overview-energy-and-social-innovation>

FORME DIFERITE DE ORGANIZARE ALE PROIECTELOR UNEI COMUNITĂȚI DE ENERGIE

CAPITOLUL 4	COMUNITĂȚILE DE ENERGIE: IDEEA	28
CAPITOLUL 5	COOPERATIVE	31
CAPITOLUL 6	CLUBURI, ORGANIZAȚII COMUNITARE ȘI ALTE FORME DE ORGANIZARE	37
CAPITOLUL 7	MUNICIPALITĂȚI ȘI AUTORITĂȚI LOCALE: UN PARTENER IDEAL	43

Bro Dyfi Community Renewables Ltd (BDCR) este o companie de energie regenerabilă deținută de comunitatea galeză. Aceasta urmărește să promoveze proiectele eoliene și alte proiecte de energie regenerabilă care aduc beneficii populației locale și care sunt supuse unui nivel semnificativ de control local. © BDCR

COMUNITĂȚILE DE ENERGIE: IDEEA

CAPITOLUL 4

28 |

„Comunitățile de energie” sau „energia produsă de comunități” se referă la cetățenii dintr-o comunitate care cooperează în domeniul energiei. Conceptul comunităților de energie este foarte larg, se poate referi la campaniile colective de schimbare a furnizorilor de energie, la investițiile colective în panouri solare, dar și la deținerea unei companii de furnizare a energiei sau chiar a unei rețele de distribuție. Unele persoane conlucrează în mod informal, în timp ce altele înființează entități juridice. În funcție de activitate, comunitățile de energie pot avea diferite forme.

Diferitele forme juridice utilizate pentru a crea comunități de energie locale includ (dar nu se limitează la) cooperative, parteneriate, societăți cu interese la nivel de comunitate, fundații, organizații non-profit, organizații comunitare și asociații. Forma juridică pe care o alegi depinde de necesitățile tale și de normele privind cooperativele și organizațiile din țara ta.

Există și alte opțiuni care combină ideile de mai jos, conectând activitățile legate de comunitatea de energie la o organizație existentă. În cele din urmă, ceea ce contează cel mai mult este scopul tău și activitățile pe care le desfășori pentru a sprijini democrația energetică, nu structura pe care o alegi.

Autobuze electrice cu
încărcare rapidă în
Helsinki, Finlanda.
© P Valeriya/Shutterstock

NU DOAR ELECTRICITATE: ÎNCĂLZIRE ȘI RĂCIRE, TRANSPORT ȘI ELECTRICITATE, O COMBINAȚIE SOLIDĂ!

Când se gândesc la comunitățile de energie, oamenii au tendința să-și imagineze un grup voios de oameni care stau în fața unui parc eolian sau solar. Cu toate acestea, proprietatea energetică a cetățenilor nu se limitează la electricitate, iar democrația energetică își face intrarea și în sectorul energiei termice sau în cel al transporturilor. Pentru ca întregul sistem energetic să devină mai durabil, mai local și mai eficient, este necesar să se acționeze și când vine vorba de încălzire, răcire și transport, la fel de mult ca în cazul energiei electrice.

Cel mai indicat ar fi să te gândești și să planifici în toate aceste trei sectoare. Acțiunile și exemplele practice pentru mobilitate și încălzire, care oferă idei clare și inspirate, sunt incluse în acest manual. Nu ar trebui să încerci să faci totul deodată la început, dar poți să te ocupi de noi activități pe măsură ce te dezvolți.

Există numeroase soluții de încălzire regenerabilă, în funcție de resursele din regiunea în care trăiești. Acestea pot include parteneriate cu zonele rurale pentru a furniza bioenergie (reziduuri forestiere și lemnoase, gunoi de grajd, biomasă agricolă etc.), sau surplusul de căldură de la industriile locale, care poate fi canalizat înapoi într-o rețea de încălzire centralizată, ori colaborarea cu municipalitatea ta în privința infrastructurii de deșuri sau de canalizare, unui râu din apropiere etc.

Partea bună este că toate aceste opțiuni descentralizate pot fi, de asemenea, în proprietatea cetățenilor. În orașul **Eeklo** din Belgia, de exemplu, autoritatea locală a lansat o licitație pentru construirea unei rețele mari de încălzire centralizată, care prevedea un obiectiv de energie regenerabilă de 100% și un procent minim de 30% să fie deținut de cetățeni. Consorțiul câștigător a garantat acest lucru printr-un parteneriat cu **Ecopower**, o cooperativă energetică belgiană. Mai multe informații despre proiectul **Eeklo** pot fi găsite în capitolul dedicat energiei eoliene.

Există, de asemenea, numeroase soluții de mobilitate, cum ar fi sistemele de partajare a mașinilor și proiectele comunitare care gestionează stații de alimentare pentru vehiculele electrice. De exemplu, **Partago** este o cooperativă de car sharing a mașinilor electrice înființată în 2015, care gestionează un parc de 74 de mașini electrice. Mai multe informații despre **Partago** și despre **Fabrica de mobilitate** în capitolul privind mobilitatea și transportul.

COMUNITĂȚILE DE ENERGIE: IDEEA

CAPITOLUL 4

DEFINIREA COMUNITĂȚILOR DE ENERGIE

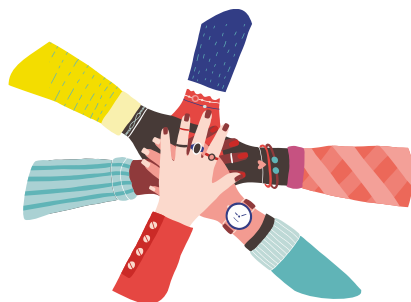
Sunt multe modalități prin care poți defini comunitățile de energie. În sensul acestui manual, comunitățile de energie reprezintă orice proiect sau inițiativă în care oamenii sunt proprietari sau au un cuvânt important de spus în gestionarea energiei regenerabile sau a serviciilor legate de energie. De asemenea, considerăm că proiectele de eficiență energetică în care comunitatea este implicată în reducerea colectivă a consumului de energie sunt importante pentru comunitățile de energie.

În „Pachetul privind energia curată” există două definiții juridice diferite privind proiectele comunităților de energie. În primul rând, comunitățile de energie regenerabilă sau REC, definite în „Directiva privind energiile regenerabile” și, în al doilea rând, comunități de energie ale cetățenilor sau CEC, definite în „Directiva privind piața internă a energiei”. Aceste definiții sunt în linii mari similare, dar s-a ajuns la existența a două definiții deoarece două departamente diferite lucrau la o legislație similară în același timp. Ambele definiții au cele mai importante lucruri în comun, prevăzând ca comunitățile de energie să aibă o misiune legată de valorile de mediu, sociale sau economice locale, mai degrabă decât de profit. Ambele solicită ca controlul asupra proiectului să fie deținut de „persoane reale”, cum ar fi cetățenii, cooperativele sau autoritățile locale. Există unele diferențe în ceea ce privește calitatea de membru care este permisă și, teoretic, doar REC-urile trebuie să se refere exclusiv la energia regenerabilă. Important este să nu lași diferitele definiții să te deruteze sau să te descurajeze, acestea sunt definiții juridice utile care recunosc valoarea implicării comunității în tranziția energetică.

COOPERATIVE

CAPITOLUL 5

O opțiune foarte bună pentru proiectele energetice este înființarea unei cooperative, un grup de cetățeni care se organizează pentru a lucra împreună pentru beneficiul comunității lor. Cooperativele pot acoperi aspecte precum produse alimentare, locuințe, transport, finanțare – și energie.

Multe comunități de energie din Europa sunt cooperative sau *REScoops* (cooperative de energie regenerabilă). Când vine vorba de energie, cooperativele pot întreprinde multe activități diferite (vei afla mai multe despre aceste activități mai târziu în acest ghid). Atunci când analizăm cooperativele, este important să ne concentrăm la ce fac, în ce mod și la motivația lor.

În primul rând, obiectivul principal al unei cooperative nu este acela de a genera profituri financiare, ci de a îmbunătăți condițiile de viață ale comunității lor. Aceasta nu înseamnă că cooperativele nu obțin profituri, dar profiturile pe care le obțin merg fie direct la membrii lor, fie sunt reinvestite în proiecte care aduc beneficii mediului natural, social sau economic al comunității.

În al doilea rând, o cooperativă este organizată într-un mod democratic, deschis și transparent. Acest lucru se referă atât la organizarea internă, cât și la procesul decizional financiar. De exemplu, membrii pot decide cum să utilizeze profiturile cooperativei și cum doresc să își înființeze și să își administreze echipa. O caracteristică importantă este, de asemenea, faptul că toți membrii au dreptul la un singur vot, indiferent de suma pe care au investit-o. Împreună, aceste două caracteristici diferențiază cooperativele de întreprinderile tradiționale.

COOPERATIVE

CAPITOLUL 5

COOPERATIVELE DE ENERGIE PRIND CONTUR

Unele dintre cele mai vechi cooperative cunoscute au fost înființate în Regatul Unit în jurul anului 1840, când un grup de țesătoare s-au organizat în timpul foametei pentru a cumpăra împreună alimente și a le pune la dispoziția oamenilor care mureau de foame din comunitatea lor.

În Italia, la începutul secolului al XX-lea au fost finanțate mai multe cooperative de energie în Alpi, destinate producerii energiei hidroelectrice, din cauza izolării zonelor rurale și a lipsei de acces la rețeaua principală. De exemplu, **SECAB, Società Elettrica Cooperativa dell'Alto But** a fost înființată în 1911 și a adus numeroase beneficii sociale, cum ar fi furnizarea gratuită de energie electrică, subvenții financiare pentru organizații de caritate și asociații, precum și cursuri gratuite de formare profesională pentru tinerii electricieni.

Un alt exemplu din perioada industrială este cooperativa **Vooruit**, din Ghent (Belgia), formată de activiști ai mișcării socialiste pentru a preveni aspectele negative ale industrializării, cum ar fi condițiile de muncă periculoase, malnutriția, sărăcia. Mișcarea a înființat bănci cooperatiste și supermarketuri pentru a răspunde nevoilor comunității sale.

În unele țări, dezvoltarea energiei electrice a inclus numeroase cooperative, de exemplu în Danemarca sau Germania, unde fermierii și alte comunități rurale au organizat distribuția energiei electrice în zona lor. În Germania, peste 6,000 de cooperative de energie au introdus curentul electric în zonele rurale.

Unele cooperative de energie sunt asociate mai strâns cu o funcție economică, cum ar fi consumul, producția (ceea ce le face similare cu cooperativele tradiționale de consumatori, lucrători sau producători). Altele combină diferite activități economice (producție și consum).

Unele cooperative de energie oferă posibilitatea de a alege între diferite tipuri de activități, altele impun restricții.

- Unele cooperative impun consumatorilor să fie membri;

- Altele oferă posibilitatea de a investi pur și simplu fără a utiliza serviciile în calitate de producător sau consumator, ceea ce poate atrage investitori din afara zonei de furnizare;
- Sunt și cooperative care oferă posibilitatea de a fi consumator fără a investi, ceea ce poate lărgi baza de clienți.

Există diferite modalități de organizare a conducerii în cadrul unei cooperative și, de obicei, acestea se axează pe cele șapte principii ale Alianței Cooperatiste Internaționale (ACI), bazate pe principiile Rochdale. *REScoop.eu*, *Federația europeană a cooperativelor energetice cetățenești*, a integrat principiile ACI în Carta sa.

În timp ce o serie de țări au adoptat forme juridice pentru cooperative în legislația națională, principiile ACI pot fi integrate în orice formă juridică dincolo de cooperative (de exemplu, în statutul constitutiv). Din ce în ce mai multe organizații își stabilesc astăzi guvernarea internă în jurul acestor principii.

CELE ȘAPTE PRINCIPII ACI PRIVIND COOPERATIVELE

1. Participarea liberă și voluntară
2. Organizarea în mod democratic
3. Participarea economică a membrilor
4. Autonomie și independență
5. Educație, formare și informare
6. Cooperarea între cooperative
7. Preocuparea pentru comunitate

O provocare comună pentru cooperative este faptul că majoritatea membrilor lor se implică pe bază de voluntariat. Acest lucru face și mai importantă asigurarea unei înțelegeri comune, a unor valori și obiective comune, a unei comunicări armonioase și a unei distribuții adecvate a volumului de muncă în cadrul grupului.

COOPERATIVA ENERGETICĂ CARE A PRODUS ENERGIE REGENERABILĂ PENTRU POPULAȚIE: ECOPOWER | BELGIA

Totul a început în jurul unei mese mici din bucătăria unui proiect de locuințe colective, într-o veche moară de apă din satul flamand Rotselaar din Belgia, în urmă cu 30 de ani. Dirk Vansintjan, un activist cu experiență, și-a dat seama că nu voia să își consume toate eforturile în campania împotriva energiei nucleare. De asemenea, a vrut să ia parte la găsirea soluției.

Uitându-se la vechea moară de apă, Dirk și alți membri ai comunității sale s-au întrebat: „Ce-ar fi dacă am putea să o facem să funcționeze din nou și să producem energie?”. Acesta este modul în care a început cooperativa **Ecopower**. Prima cantitate de energie electrică regenerabilă a fost produsă în anii 1990, cu ajutorul acestei vechi mori de apă. Dirk locuiește și astăzi acolo, un loc frumos pe care îl împarte cu familia și prietenii săi.

Încet, dar sigur, proiectul a devenit o cooperativă de energie, iar numărul tot mai mare de membri a contribuit la instalarea de noi turbine eoliene și panouri solare. În prezent, cooperativa alimentează peste 50.000 de locuințe cu energie 100% regenerabilă.

34 |

Moara de apă din Rotselaar, unde s-a înființat Ecopower.
 © Ecopower

Ecopower nu obține profit din activitățile de furnizare de energie: tot surplusul este reinvestit în noi proiecte de energie regenerabilă și de eficiență energetică. Toți membrii cooperativei pot cumpăra până la maximum 20 de acțiuni, iar fiecare dintre cei 60,000 de membri are dreptul la câte un vot în adunarea generală. În cazul în care cineva nu își poate permite din punct de vedere financiar o cotă-parte, se oferă soluții membrilor potențiali.

În prezent, cooperativa furnizează aproximativ 1,64% din energia electrică rezidențială din Flandra cu ajutorul a 23 de turbine eoliene, trei instalații hidroelectrice de mici dimensiuni, o instalație de cogenerare și 322 de instalații fotovoltaice solare descentralizate, situate pe acoperișurile școlilor, clădirilor publice și locuințelor. Și **Ecopower** economisește energie: și-a ajutat membrii să își reducă la jumătate consumul de energie electrică din rețea. Jumătate dintre membrii lor au instalat panouri fotovoltaice pe acoperișurile caselor lor.

Prin posibilitatea oferită cetățenilor de a deține turbine eoliene, panouri solare, mici centrale hidroelectrice și o fabrică de peleți, **Ecopower** a observat o creștere a sprijinului și a acceptării energiei regenerabile.

COOPERAREA ÎNTRE COOPERATIVE

În 2013, **Ecopower** a fondat **REScoop.eu**, **Federația europeană a cooperativelor de energie regenerabilă**, în prezent o rețea în creștere de 1.500 de cooperative europene de energie regenerabilă, în care sunt implicați 1.000.000 de cetățeni.

Ecopower a fost, de asemenea, un precursor în colaborarea cu orașe și municipalități precum Eeklo, Ghent, Antwerp, Leuven, Beersel. Acestea au fost printre primele cooperative de energie care au descoperit potențialul de colaborare între cooperative și administrațiile locale.

Dirk consideră că modelul cooperatist ajută la construirea unei economii care servește oamenilor și societății, cu un impact ecologic și social prioritar față de profit.

„În ultimele două decenii, în Europa de Vest, am asistat la un val de inițiative la nivel local, cetățeni care au trecut la acțiune pentru a profita de oportunitatea tranziției energetice – de la energia fosilă și nucleară la cea regenerabilă, de la centralizare la descentralizare, de la risipa de energie la utilizarea rațională a energiei. **Este o oportunitate unică pentru cetățeni de a deveni activi în producția și distribuția de energie a viitorului.**”

COOPERATIVE

CAPITOLUL 5

MENTȚINEREA CURSULUI

Cooperativele s-au dovedit a fi unele dintre cele mai stabile forme de organizare ale comunităților de energie, deoarece oamenii se implică cu pasiune în aceste proiecte. S-ar putea să rămâi la un loc de muncă chiar dacă unele aspecte ale acestuia te nemulțumesc, dar, de multe ori, principalul lucru care te face să rămâi implicat într-o activitate de voluntariat este motivația. Aceasta depinde foarte mult de modul în care te simți în grup și de aceea este esențial să investești timp și efort în stabilirea unei dinamici de grup sănătoase.

Mai multe informații în capitolul 8, continuă să citești!
Și să cooperezi!

36 |

Seeds for change are resurse excelente despre cooperative și munca în comunitate. <https://www.seedsforchange.org.uk/resources>

Carta REScoop.eu. <https://www.rescoop.eu/toolbox/rescoop-eu-charter>

Fișă informativă din perspectiva germană.

https://compete4secap.eu/fileadmin/user_upload/Fact_Sheets_English/7._Fact_Sheet_Energy_Cooperatives.pdf

Fișă informativă privind beneficiile pentru comunitate în Scoția.

<https://www.localenergy.scot/communitybenefitstoolkit>

Ghid pentru comunitățile de energie din Irlanda.

<https://www.rescoop.eu/toolbox/sustainable-energy-communities-handbook-ireland>

CLUBURI, ORGANIZAȚII COMUNITARE ȘI ALTE FORME DE ORGANIZARE

CAPITOLUL 6

Cooperativele sunt o formă juridică de a deține și gestiona în mod democratic proiectul tău în domeniul energiei. Cu toate acestea, ele nu reprezintă singura soluție și sunt disponibile și alte opțiuni pentru proiectul tău. În unele țări, crearea unei cooperative este un proces îndelungat și presupune parcurgerea unui număr mare de proceduri administrative. Alte forme pot conferi un început mai ușor, iar grupul tău poate evolua mai târziu spre o cooperativă. E util să verifici care sunt cerințele legale din țara ta. Pentru cele mai multe dintre acestea de mai jos, este necesară o simplă declarație de intenție sau un statut, dar, oricum, elaborarea acestora poate fi un pas util pentru echipa ta.

În Germania, e preferabil să devii un „Verein” (e.V.), pentru a te înregistra drept club/organizație, ceea ce înseamnă că vei avea membri în loc de acționari, iar capitalul poate fi obținut doar sub formă de cotizații fără dobândă sau de împrumuturi subordonate. Dar într-un club/asociație, activitățile idealiste trebuie să fie întotdeauna prioritare în fața preocupărilor de afaceri.

Ca alternativă, vă puteți înregistra ca societate cu răspundere limitată, fie cu profit (GmbH), fie non-profit (gGmbH). Poate fi mai ușor dacă activitățile voastre sunt variate. Cu toate acestea, o „GmbH” face mai dificilă implicarea directă a cetățenilor, spre deosebire de acționari, în cazul în care se intenționează să se colecteze capitaluri proprii în afara împrumuturilor subordonate. Marea majoritate a parcurilor eoliene ale cetățenilor din Germania sunt, de fapt, fie cooperative, fie societăți în comandită (KG), cu cetățeni în calitate de acționari și societăți cu răspundere limitată (GmbH) în calitate de asociat general. Această colaborare formează o entitate cunoscută sub numele de GmbH & Co. KGs.

CLUBURI, ORGANIZAȚII COMUNITARE ȘI ALTE FORME DE ORGANIZARE

CAPITOLUL 6

În Belgia, o asociație non-profit se numește „asbl” sau „vzw”. Acest tip de organizație nu este axat pe profit sau are profitul ca motiv secundar. Profitul poate fi folosit numai în scopuri care nu servesc interesului privat și nu poate fi distribuit direct sau indirect fondatorilor, membrilor, directorilor sau oricărei alte persoane. Membrii, directorii și supervizorii sunt invitați la adunarea generală a asociațiilor non-profit, iar conducerea este apoi obligată prin lege să răspundă la întrebări în timpul adunării generale.

În Irlanda, alegerea formei juridice potrivite pentru o comunitate de energie nu este simplă. Grupurile tind să fie atrase mai întâi de modelul cooperatist, însă legislația irlandeză privind cooperativele datează din 1893, ceea ce face ca acestea să fie un instrument mai dificil pentru proiectele de generare de energie. Cooperativa **Aran Islands Energy** și cooperativa **Claremorris Energy** sunt două exemple bune de organizații care reușesc acest lucru.

O altă opțiune este o societate cu răspundere limitată, însă această formă juridică permite doar 149 de acționari, ceea ce este restrictiv atunci când se creează un proiect deținut de o comunitate și nu permite un aspect esențial al comunităților de energie: posibilitatea ca mulți să se alăture. Parcul eolian Templederry a fost înființat ca o societate cu răspundere limitată.

Multe organizații comunitare și întreprinderi sociale sunt înființate ca societăți cu răspundere limitată prin garanție (CLG). Cu toate acestea, această formă juridică nu are acțiuni sau acționari și nu permite acordarea de dividende. Din acest motiv, investițiile în aceste companii sunt considerate ca fiind donații, fără să fie așteptat un profit.

Societățile publice cu răspundere limitată (SRL) sunt probabil cea mai avantajoasă formă juridică pentru înființarea unui proiect al unei comunități de energie. În termeni juridici, un „SRL” este o societate cu răspundere limitată care a oferit acțiuni publicului larg, cumpărătorii acestor acțiuni au o răspundere limitată, iar numărul membrilor este nelimitat. De asemenea, acestea pot fi înființate cu memorandumuri și articole de asociere personalizate, care pot fi redactate astfel încât să includă multe dintre principiile cooperativelor cu condiții de lucru moderne. În Irlanda nu sunt încă înființate astfel de societăți.

În Regatul Unit și în Scoția, există o tradiție respectabilă a organizațiilor comunitare. Numai în Scoția sunt peste 140 de organizații comunitare de dezvoltare, toate înființate pentru a permite comunității să aibă un cuvânt mai important de spus în deciziile care o afectează, prin intermediul proprietății comune sau al gestionării unui bun, ori prin intermediul unui rol activ în dezvoltarea generală a localității lor.

Organizațiile comunitare de dezvoltare sunt organizații ale comunității care:

- sunt în proprietatea și gestiunea comunității locale;
- vizează regenerarea durabilă a comunității sau abordează o serie de aspecte economice, sociale, de mediu și culturale din cadrul unei comunități;
- sunt independente, dar caută să lucreze în parteneriat cu alte organizații private, publice și de altă natură, cum ar fi organizațiile caritabile;
- nu funcționează pentru a obține profit.

Spre deosebire de alte țări, cooperativele de energie din Regatul Unit se limitează în mare măsură la obținerea de venituri pentru membrii lor prin vânzarea de energie electrică. Societățile **Community Benefit Societies** (sau **Bencoms**) din Regatul Unit au apărut într-un context în care structurile de piață îngreunau foarte mult sarcina cooperativelor de energie de a furniza energie electrică membrilor lor, deoarece erau penalizate de către autoritatea de reglementare pentru aceasta.

Bencom-urile funcționează în mod similar cu cooperativele (a se vedea **Edinburgh Community Solar Cooperative**), sunt asemănătoare inclusiv datorită principiului „un membru – un vot”. Cu toate acestea, Bencom-urile diferă de cooperative prin faptul că o parte din profitul generat trebuie să revină comunității locale. Cu alte cuvinte, trebuie să genereze beneficii dincolo de calitatea de membru, care poate consta într-o comunitate de interese dispersată geografic. Ca atare, Bencom-urile pun adesea la dispoziție subvenții în scopuri de dezvoltare locală, care variază de la măsuri de eficiență energetică la burse educaționale.

POVESTE DE SUCCES

**COOPERATIVA SOLARĂ A
 COMUNITĂȚII DIN EDINBURGH CSCE | SCOȚIA**

Cooperativa solară a comunității din Edinburgh (CSCE) a fost înființată cu scopul de a oferi locuitorilor din Edinburgh o modalitate de a promova și dezvolta producția de energie regenerabilă prin emisii reduse de carbon în oraș. Fondatorii au analizat o mulțime de instrumente juridice posibile pentru proiectul lor. Ceea ce a fost important a fost faptul că au putut să se concentreze pe livrarea unui proiect solar la scară largă în oraș. Cooperativa pe care au format-o în cele din urmă se numește Cooperativa solară a comunității din Edinburgh (CSCE) și este de fapt un bencom.

LOCAL

Copiii de la școala primară
 sărbătoresc lansarea
 cooperativei solare din
 Edinburgh.
 © Edinburgh Solar Coop

Cooperativa a lansat o ofertă de acțiuni în 2015 pentru a strânge fonduri pentru instalarea de panouri solare pe o serie de clădiri ale consiliului local din Edinburgh. Au folosit modelul de ofertă de vânzare de acțiuni la nivelul comunității, și anume cetățeni individuali din Edinburgh au fost invitați să devină membri ai proiectului prin achiziționarea de acțiuni în valoare de 250 de lire sterline; oferta de vânzare de acțiuni a fost un succes, adunând în total 1,4 milioane de lire sterline.

La momentul înființării CSCE, chiar la sfârșitul anului 2013, Edinburgh avea un număr mic de panouri solare în comparație cu alte orașe din Regatul Unit. S-a considerat că acest lucru s-a datorat faptului că mulți oameni locuiau în apartamente de bloc, fără acces la acoperiș.

Prin intermediul proprietății colective a panourilor solare instalate pe clădirile comunității, CSCE a oferit locuitorilor din Edinburgh o modalitate de a face ceva pozitiv în ceea ce privește schimbările climatice, ajutând Edinburgh să devină un oraș mai curat și mai ecologic, oferind, în același timp, un beneficiu financiar locuitorilor și comunității în ansamblu. Acesta a fost întotdeauna elementul principal, nu forma juridică exactă a grupului.

În prezent, cooperativa continuă să genereze energie solară de la 24 de clădiri-gazdă din Edinburgh și să returneze profiturile atât membrilor săi în mod direct, cât și comunității prin intermediul **Fondului de beneficii comunitare**, care a intrat în funcțiune în 2018. Cooperativa a finalizat și faza a doua a planului prin instalarea de panouri fotovoltaice pe încă 6 acoperișuri.

Cooperativa solară a comunității din Edinburgh colaborează îndeaproape cu autoritățile locale. În 2012, consiliul municipal din Edinburgh s-a angajat să „încurajeze dezvoltarea comunităților de energie”. Cooperativa solară gestionată de comunitate a fost una dintre primele care a profitat de acest angajament.

CLUBURI, ORGANIZAȚII COMUNITARE ȘI ALTE FORME DE ORGANIZARE

CAPITOLUL 6

Aceste țări diferite ilustrează modul în care coexistă adesea mai multe opțiuni și modul în care contextele naționale variază foarte mult. Principalul lucru de reținut este că structurile juridice oferă grupului o entitate juridică recunoscută, independentă de persoanele care îl formează, ceea ce asigură o mai mare responsabilitate.

Atunci când faci o analiză a ceea ce se întâmplă în comunitatea ta, fii atent la ce fel de forme juridice există, ce funcționează în regiunea ta și discută avantajele și dezavantajele diferitelor forme cu persoane cu experiență. În cele din urmă, nu uita că forma juridică nu este cea mai importantă decizie pe care va trebui să o iei – o structură este, în primul rând, un instrument pentru a-ți atinge obiectivele.

Cum să înființezi un club – orientări generale.

<https://www.wildapricot.com/articles/how-to-start-a-club>

Ghid de informare a cetățenilor irlandezi pentru înființarea unui club, cu o mulțime de sfaturi general utile.

https://www.citizensinformation.ie/en/travel_and_recreation/sport_and_leisure/setting_up_a_new_club.html

Consultă resursele asociației scoțiene privind organizațiile comunitare de dezvoltare.

<https://dtascot.org.uk/resources/publications>

MUNICIPALITĂȚI ȘI AUTORITĂȚI LOCALE: UN PARTENER IDEAL

CAPITOLUL 7

Indiferent de mărimea și forma grupului tău, este important să colaborezi cu administrația locală: cele mai de succes proiecte energetice ale comunităților din Europa sunt cele în care grupurile colaborează cu autoritățile locale. Administrațiile locale sau regionale au și ele de câștigat din promovarea extinderii comunităților de energie în regiunea lor și pot iniția ele însele noi proiecte.

Totuși, în pofida popularității crescânde a conceptului în Europa, multe orașe încă încearcă să treacă de la idei la acțiune. Multe autorități locale s-au angajat să realizeze obiective în materie de energie sau de climă, dar îndeplinirea acestora poate fi dificilă. De multe ori, ideile vin ușor, dar este mai dificil să faci lucrurile să se întâmple.

Energy Cities, una dintre organizațiile care au elaborat acest manual, este un loc excelent de unde poți începe să cauți contacte și informații utile. Există numeroase resurse și rețele în Europa pentru autoritățile locale progresiste care doresc să facă parte din tranziția energetică.

Acest capitol oferă o prezentare generală a diferitelor etape ale procesului și a pârghiilor disponibile pentru a deveni un lider în domeniul comunităților de energie, indiferent dacă lucrezi pentru o autoritate locală sau dorești să colaborezi cu una dintre acestea.

Primul pas pe care trebuie să-l faci este să promovezi acest concept în fața majorității politice din consiliul local. Aceasta va fi sarcina grupului tău, a personalului din cadrul municipalității și a reprezentanților locali cu care lucrezi. În cazul în care autoritatea locală din care faci parte nu a aderat încă la **Convenția primarilor**, ai putea demara o mini-campanie pentru a o încuraja să o facă. Prezintă exemplul orașelor din țara ta care au aderat la inițiativă, mai ales dacă sunt considerate frunțe.

MUNICIPALITĂȚI ȘI AUTORITĂȚI LOCALE: UN PARTENER IDEAL

CAPITOLUL 7

ȘTIATI?

CONVENȚIA PRIMARILOR PRIVIND CLIMA ȘI ENERGIA*

Convenția primarilor din UE este o rețea de mii de administrații locale care s-au angajat în mod voluntar să pună în aplicare obiectivele UE în materie de climă și energie. Pentru a-și transpune angajamentul politic în măsuri și proiecte practice, semnatarii Convenției sunt invitați să prezinte un Plan de acțiune pentru energie durabilă și climă (SECAP) care să schițeze acțiunile-cheie pe care intenționează să le întreprindă.

Toate administrațiile locale care au aderat la Convenția primarilor se angajează să îndeplinească trei obiective.

- intensificarea procesului de decarbonare a teritoriilor lor;
- consolidarea capacității acestora de a se adapta la efectele inevitabile ale schimbărilor climatice;
- asigurarea accesului cetățenilor lor la energie sigură, durabilă și la prețuri accesibile.

Pentru a afla dacă autoritatea locală a aderat la Convenția primarilor, consultă harta la <https://www.covenantofmayors.eu/about/covenant-initiative/covenant-in-figures.html>

Proiectele energetice din comunitate pot fi considerate de către autoritatea locală ca fiind prea complexe sau prea diferite de activitățile obișnuite ale autorității locale. Iată câteva argumente care pot depăși reticența inițială a municipalităților atunci când începi să lucrezi cu ele:

1. Încrederea în cooperative și în alte proiecte orientate către comunitate este adesea câștigată rapid, iar ambele entități pot deveni parteneri pe termen lung, dezvoltându-și reciproc capacitățile. Având în vedere că atât cooperativa, cât și autoritatea locală sunt orientate mai degrabă spre misiune decât spre profit, ele împărtășesc aceleași obiective pe termen lung. În Belgia, de exemplu, mai multe orașe au căpătat experiență avansată și au beneficiat de sprijinul cooperativei energetice Ecopower pentru a-și dezvolta și implementa Planul de acțiune pentru energie durabilă și climă (SECAP).

Covenant of Mayors
for Climate & Energy
EUROPE

* *Convenția primarilor* este cea mai mare inițiativă mondială a orașelor pentru acțiuni locale privind clima și energia. A fost lansată în 2008 în Europa, având scopul să reunească administrațiile locale care se angajează în mod voluntar să atingă și chiar să depășească obiectivele UE în materie de climă și energie.

2. Sistemele energetice ale comunităților aduc multe beneficii locale, dincolo de contribuția la obiectivele climatice. Proiectele concepute și realizate de comunitățile de energie cu structuri puternice de guvernare democratică nu reduc doar emisiile de CO₂, ci contribuie și la alte obiective strategice de politici locale. Proiectele care sunt conduse de cooperative locale sau de fundații non-profit au ajutat autoritățile locale și regionale să:

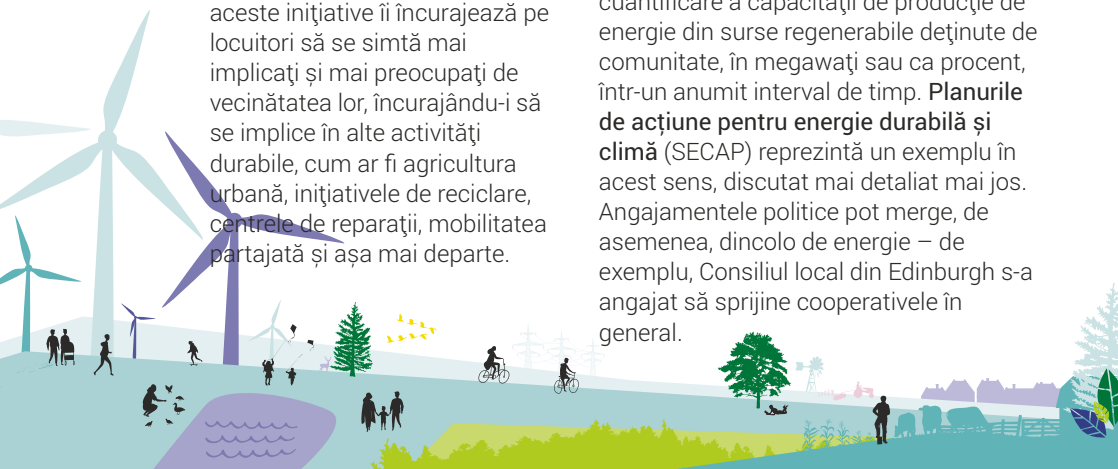
- Îmbunătățească eficiența energetică și să reducă sărăcia energetică, fie prin tarife mai mici, fie prin scheme dedicate pentru a implica și sprijini în mod activ consumatorii vulnerabili (a se vedea capitolul 15 privind eficiența energetică și combaterea sărăciei energetice).
- Permită o formă mai activă de cetățenie locală, deoarece aceste inițiative îi încurajează pe locuitori să se simtă mai implicați și mai preocupați de vecinătatea lor, încurajându-i să se implice în alte activități durabile, cum ar fi agricultura urbană, inițiativele de reciclare, centrele de reparații, mobilitatea partajată și așa mai departe.

- Stimuleze dezvoltarea economică locală, deoarece proiectele deținute de membrii comunității locale pot contribui de până la opt ori mai mult la crearea de valoare adăugată la nivel local.

Există diverse modalități prin care administrația locală poate sprijini sau se poate implica direct în dezvoltarea comunităților de energie.

Un prim pas important este acela de a se asigura că autoritățile locale se angajează din punct de vedere politic în dezvoltarea comunităților de energie, cu planuri și foi de parcurs pe termen lung. Aceasta poate include angajamente de a implica mai direct cetățenii în procesul de elaborare a politicilor în domeniul climei și energiei (prin organizarea de dezbateri și dialoguri, prin lansarea unor sisteme de bugete participative etc.).

Autoritățile locale și regionale pot adopta, de asemenea, obiective concrete pe termen lung legate de producția de energie, cum ar fi un obiectiv specific de cuantificare a capacității de producție de energie din surse regenerabile deținute de comunitate, în megawați sau ca procent, într-un anumit interval de timp. **Planurile de acțiune pentru energie durabilă și climă (SECAP)** reprezintă un exemplu în acest sens, discutat mai detaliat mai jos. Angajamentele politice pot merge, de asemenea, dincolo de energie – de exemplu, Consiliul local din Edinburgh s-a angajat să sprijine cooperativele în general.

MODUL ÎN CARE OCCITANIA DEVINE UN CENTRU FRANCEZ PENTRU ENERGIA CETĂȚENEASCĂ OCCITANIA | FRANȚA

Regiunea franceză Occitania a început să ofere sprijin financiar și logistic pentru proiectele energetice cetățenești în 2014 și a devenit gazda primelor două parcuri fotovoltaice deținute 100% de cetățeni în țară („1,2,3 Soleil” și „Le Watt citoyen”). Administrația locală a regiunii s-a angajat să devină prima regiune din Europa care își va acoperi consumul prin producție locală, până în 2050.

Pentru a atinge acest obiectiv ambițios, ei lansează în mod regulat anunțuri pentru proiecte energetice cetățenești în cooperare cu Agenția Franceză pentru Mediu și Managementul Energiei (ADEME) pentru a susține financiar crearea de cooperative de

46 |

Cooperativa „Inițiativa cetățenească pentru o energie alternativă” (ICEA) reunește 364 de cetățeni care se angajează să facă lumea mai bună. Aceștia au instalat panouri solare pe acoperișurile clădirilor publice din orașul lor. Proiectul a beneficiat de sprijinul ECLR Occitanie, precum și de asistență financiară din partea regiunii. © ECLR

energie locale și de companii de energie deținute de cetățeni. Împreună cu **ADEME**, au înființat, de asemenea, rețeaua **ECLR** (Energies Citoyennes Locales et Renouvelables) în 2014, pentru a sprijini schimbul de cunoștințe și pentru a crea un spațiu de discuții între cetățenii din Occitania. În prezent, ECLR reunește mai mult de cincizeci de lideri de proiect – cetățeni, profesioniști și comunități – angajați în dezvoltarea de energie regenerabilă pentru cetățeni și comunități și acționează ca principal punct de informare privind comunitățile de energie din regiune.

Mulțumită sprijinului regional, proiectele energetice comunitare au prosperat! Din 2014, au fost aprobate 46 de proiecte, multe dintre ele producând deja energie regenerabilă, în care sunt implicați aproximativ 3.000 de cetățeni din regiune și 40 de comunități. Au fost alocate ajutoare regionale în valoare totală de 800.000 de euro, care au generat investiții locale în valoare de 2,6 milioane de euro.

CE POATE FACE MUNICIPALITATEA TA?

1) REGLEMENTĂRI FAVORABILE PENTRU ENERGIA CETĂȚENILOR ȘI A COMUNITĂȚILOR

Autoritățile locale și regionale pot adopta reglementări specifice privind utilizarea terenurilor sau a clădirilor care să favorizeze dezvoltarea surselor de energie deținute de cetățeni sau de comunități. Aceasta ar putea fi foarte important pentru finalizarea proiectului tău.

- Barcelona a fost primul oraș din istorie care a adoptat o „ordonanță privind energia termică solară”, ce obligă clădirile noi și renovate să furnizeze 60% din necesarul de apă caldă prin energie solară.
- În Danemarca, unde majoritatea sistemelor de încălzire sunt deținute de comunități sau municipalități, autoritățile locale pot obliga clădirile existente și cele noi să se conecteze la rețeaua de încălzire centralizată.

Reglementările și subvențiile care sprijină comunitățile de energie depind în mare măsură de un cadru juridic adecvat la nivel național. În conformitate cu noua legislație a UE, statele membre trebuie să garanteze dezvoltarea acestui cadru, în urma unei evaluări aprofundate a oportunităților și obstacolelor legate de energia comunitară în țara lor. De asemenea, acestea trebuie să consolideze capacitățile autorităților locale în acest domeniu.

MUNICIPALITĂȚI ȘI AUTORITĂȚI LOCALE: UN PARTENER IDEAL

CAPITOLUL 7

2) CREȘTEREA GRADULUI DE CONȘTIENTIZARE

Educația în domeniul energiei este un alt concept important de luat în considerare: cu cât oamenii sunt mai mult implicați în activități legate de energie, cu atât înțeleg mai bine sistemul energetic în ansamblu. Autoritatea locală poate avea un rol esențial în sprijinirea educației în domeniul energiei. Împărtășirea experienței tale tehnice avansate, nu doar cu concetățenii, ci și cu orașul, va fi determinantă pentru a implica acest actor local.

3) CUMPĂRAREA DE ENERGIE ELECTRICĂ SAU TERMICĂ DE LA PROIECTELE CE IMPLICĂ COMUNITĂȚILE DE ENERGIE

Pentru a satisface cererea de energie a tuturor clădirilor publice pe care le administrează, autoritățile locale pot favoriza achizițiile de energie „verde”, dar și „proiectele comunitare”. În Belgia, multe orașe din regiunea Flandra au început să elaboreze criterii preferențiale în cadrul licitațiilor publice pentru furnizarea de energie deținută de cetățeni. Este și cazul orașului Eeklo, care a contractat construcția unei rețele de încălzire centralizată cu un minimum de 30% de proprietate cetățenească.

O altă opțiune care trebuie luată în considerare pentru instalațiile publice cu un consum ridicat de energie este semnarea unor contracte de achiziție de energie electrică (CAEE) direct cu comunitățile de energie. Aceste contracte pe termen lung oferă siguranță investitorilor pentru comunități: le permite să beneficieze de un flux stabil de venituri (bazat pe un preț stabilit al energiei electrice pe o perioadă de timp îndelungată) în absența unor scheme de sprijin specifice.

4) FINANȚAREA ȘI GARANTAREA PROIECTELOR

Un obstacol comun cu care se confruntă proiectele energetice ale comunităților este accesul la credite. Autoritățile locale și regionale pot fi extrem de importante în furnizarea de garanții pentru instituțiile financiare. Participarea acestora în comunitățile de energie poate, de asemenea, să îi asigure pe investitorii ezitanți, conferind proiectelor o credibilitate și o legitimitate suplimentare. Autoritățile locale pot oferi, de asemenea, finanțare inițială, de exemplu prin intermediul unui fond de rulment pentru proiectele comunității.

În plus, acestea pot, de asemenea, să aloce linii bugetare specifice pentru a sprijini grupurile din comunitate în fiecare etapă, de la etapele inițiale de fezabilitate și de planificare până la investiția efectivă în infrastructură; acesta este cazul, de exemplu, al schemei de succes CARES din Scoția.

CUM SPRIJINĂ SCOȚIA COMUNITĂȚILE DE ENERGIE CARES | SCOȚIA

Schema CARES, finanțată de guvernul scoțian și administrată de **Local Energy Scotland**, acordă subvenții comunităților energetice pentru a finanța diferite activități de dezvoltare a proiectelor – inclusiv studii de fezabilitate, proceduri de autorizare, activități de implicare a comunității și chiar costuri de capital pentru proiectele de energie regenerabilă.

Urmând motto-ul „fezabil, permisibil, profitabil”, această schemă ajută comunitățile să parcurgă primii pași, adesea lungi și costisitori, pentru a-și înființa propriul proiect de energie regenerabilă. În cazul în care proiectul devine realitate, aceste subvenții se transformă în împrumuturi care vor fi rambursate treptat de către comunitate.

Școala primară Ratho,
Scoția.

MUNICIPALITĂȚI ȘI AUTORITĂȚI LOCALE: UN PARTENER IDEAL

CAPITOLUL 7

5) IMPLICAREA PERSONALULUI ȘI A RESURSELOR MUNICIPALE

În calitate de mari proprietari de clădiri publice, terenuri și infrastructuri, autoritățile locale pot, de asemenea, să acorde spații dedicate proiectelor din comunitate, de exemplu prin punerea la dispoziție a acoperișurilor clădirilor pe care le dețin. Acesta este cazul Edinburgh Community Solar Co-operative. Consilierii care fac parte din consiliul de administrație al Bencom au ajutat la parcurgerea diferitelor proceduri și pe parcursul întâlnirilor cu diverse comitete.

O altă posibilitate este reprezentată de resursele umane, mai ales că, adesea, cooperativele de energie depind de cetățeni fără experiență și voluntari pentru a pune la punct proiectele lor. În Regatul Unit, Consiliul Local din Plymouth a sprijinit crearea Comunității de energie din Plymouth (PEC), alocând personal pentru a elabora un plan de afaceri și pentru a sprijini recrutarea a 100 de membri fondatori.

În cazul proiectelor de încălzire a comunității, autoritățile municipale pot oferi, de asemenea, acces la deșeuri municipale sau la alte tipuri de resurse bioenergetice.

6) CREAREA DE PLATFORME ȘI INSTRUMENTE DE SPRIJIN

Autoritățile locale și regionale pot oferi un sprijin important pentru proiectele comunităților de energie prin proiectarea unor instrumente și programe de sprijin specifice. În Irlanda, de exemplu, agenția pentru energie din Dublin coordonează sprijinul acordat la peste 80 de comunități de energie prin desemnarea unui „mentor coordonator” în fiecare autoritate locală din regiunea Dublin, pentru a le ghida printr-un proces în trei etape numit „Învață – Planifică – Implementează”.

Identificarea potențialului este o altă modalitate destul de simplă de a ajuta cetățenii și cooperativele să înceapă, oferind o imagine de ansamblu a resurselor locale în ceea ce privește energia regenerabilă. În Lisabona, de exemplu, orașul a elaborat un cadastru solar. Alte orașe elaborează atlase de termoficare pentru a face același lucru cu energia termică reziduală sau geotermală.

7) FACILITAREA DIALOGURILOR ÎNTRU PĂRȚILE INTERESATE LA NIVEL LOCAL

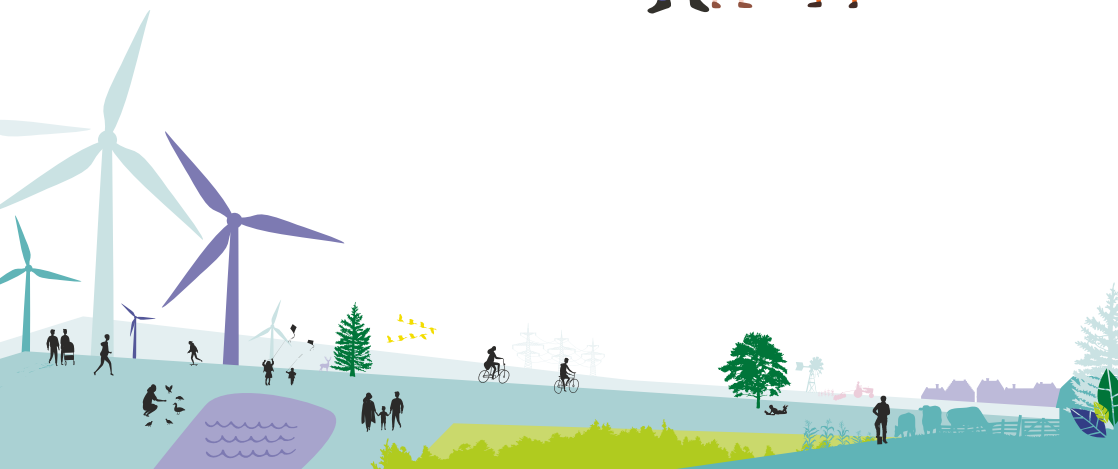
Micile comunități de energie pot avea contacte și resurse utile, dar autoritățile locale pot avea o mai mare influență. Autoritățile locale pot fi foarte utile în stabilirea de contacte cu actorii economici relevanți, precum și sociali, de mediu sau energetici, din zonă.

Agențiile din domeniul energiei pot fi, de asemenea, implicate, deoarece, în multe cazuri, lucrează deja în strânsă colaborare cu orașele și pot sprijini înființarea de sisteme energetice la nivelul comunității – fie pentru a găsi membri, finanțatori, furnizori de combustibil (cum ar fi culturile bioenergetice în cazul cooperativelor de energie termică) și, în mod esențial, pentru a stabili o relație bună cu operatorul sistemului de distribuție.

În Grenoble, Franța, de exemplu, autoritatea metropolitană a ajutat comunitatea de energie locală să semneze un acord de cooperare cu operatorul sistemului de distribuție Enedis.

8) DEVENIND MEMBRU DIRECT AL UNEI COMUNITĂȚI DE ENERGIE

În cele din urmă, dar în mod strategic, legislația UE încurajează acum autoritățile locale să devină membri și acționari efectivi ai comunităților de energie, împreună cu cetățenii lor și cu IMM-urile locale, fără a prelua controlul deplin. Acestea pot interveni în domeniul producerii de energie, dar activitățile posibile acoperă toate serviciile energetice, de la mobilitate, eficiență energetică, agregare, echilibrare etc. Pentru mai multe informații cu privire la criteriile și particularitățile legate de definiția juridică a comunităților de energie, a se vedea caseta de definiții de la pagina 30.

PARCURSUL LUNG PENTRU CREAREA UNUI PARC EOLIAN AL COMUNITĂȚII ÎN NEUENKIRCHEN | GERMANIA

Proiectul eolian Neuenkirchen este unul de mari dimensiuni la nivel de comunitate în landul Schleswig-Holstein din nordul Germaniei. Acesta constă din 12 turbine eoliene de 3 MW amplasate în trei locații. Proiectul aduce venituri pentru fermieri, pentru proprietarii de terenuri și pentru comunitatea locală prin intermediul unui Bürgerverein sau a unei asociații civice de distribuire a beneficiilor. A fost inițiat de acești fermieri locali și proprietari de terenuri în 2007, pentru că doreau să-și diversifice propriile venituri și să aducă valoare adăugată economiei rurale locale.

52 |

Managerul parcului eolian din Neuenkirchen împreună cu membrii centrelor locale pe care aceștia le-au sprijinit cu câștigurile financiare obținute de la parcul eolian. © Neuenkirchen

Fondatorii parcului eolian din Neuenkirchen, Schleswig-Holstein.
© Daniela Wehrmeier, Neuenkirchen

Fostul primar și o parte din consiliul municipal s-au opus inițiativei unui grup de proprietari de terenuri locale care doreau să dezvolte un parc eolian pentru comunitate. Fără sprijin la nivel local municipal, proiectul a fost blocat. Inițiatorii proiectului și-au dat seama că trebuie să depună mai multe eforturi pentru a sensibiliza comunitatea și a stabili relații cu autoritățile locale. Ei au realizat că multe alte municipalități din regiunea lor erau implicate în proiecte eoliene și că beneficiau semnificativ de pe urma acestora. Aceasta a fost o modalitate utilă de a convinge consiliul local să se implice.

Situația s-a schimbat după alegerile locale din 2008, când a fost ales un nou primar. Primarul a fost interesat de acest proiect și i-a încurajat pe fermieri să înființeze asociația civică de distribuire a beneficiilor. Totuși, a fost înființat și un grup local de opoziție care a încetinit și mai mult proiectul. În acest caz, sprijinul municipalității a devenit și mai indispensabil. Cu toate acestea, au fost necesare două referendumuri locale în 2009 și 2011 pentru a aproba în cele din urmă terenurile adecvate pentru parcul eolian în planul regional respectiv.

În urma aprobării planului regional, compania „Citizen Wind Farm Neuenkirchen” a fost înființată în 2013, iar parcul a fost pus în funcțiune doi ani mai târziu. 34 de proprietari de terenuri primesc acum o compensație financiară pentru utilizarea terenurilor lor prin intermediul unui model de punere în comun a contractelor de închiriere de terenuri, ceea ce permite și proprietarilor de terenuri din vecinătatea parcului eolian să profite de pe urma acestuia. Cetățenii pot deveni direct parteneri în proiect, cu răspundere limitată. 145 de cetățeni dintr-o populație totală de aproximativ 1.000 de persoane au devenit asociați comandați. De asemenea, municipalitatea a obținut acțiuni de aproximativ 20.000 de euro în parcul eolian, maximum permis de lege, pentru a-și manifesta angajamentul față de proiect și încrederea în inițiatorii acestuia. Pe lângă veniturile din impozitul pe venit pentru municipalitate, în 2016, a fost înființată o asociație civică non-profit, care primește 1% din remunerația brută anuală a parcului eolian. În timp ce cele mai mari beneficii din acest proiect revin fermierilor locali și proprietarilor de terenuri, „Bürgerverein” se asigură că există beneficii pentru întreaga comunitate. Printre lucrurile pe care le-au sponsorizat în trecut se numără achiziționarea de autobuze pentru comunitate, calculatoare pentru școala locală și chiar renovarea bisericii. Fără sprijinul și implicarea municipalității, probabil că acest proiect nu ar fi fost realizat niciodată.

MUNICIPALITĂȚI ȘI AUTORITĂȚI LOCALE: UN PARTENER IDEAL

CAPITOLUL 7

Cum pot autoritățile locale să încurajeze participarea cetățenilor la transformările energetice. <https://energy-cities.eu/publication/how-local-authorities-can-encourage-citizen-participation-in-energy-transitions/>

Cum pot orașele să susțină comunitățile care utilizează energie regenerabilă. <https://energy-cities.eu/publication/how-cities-can-back-renewable-energy-communities/>

Resursele organizației Guvernele locale pentru sustenabilitate (ICLEI) privind construirea de clădiri care utilizează 100% energie regenerabilă. https://iclei.org/en/100RE_Resources.html

Atelierul de tranziție democratică Implicarea cetățenilor în tranziția energetică a Europei. <https://energy-cities.eu/publication/fabrique-de-transition-democratique/>

Metodologia LICHT. <https://www.rescoop.eu/toolbox/the-licht-approach>

Strategia REScoop pentru municipalitate. <https://www.rescoop.eu/toolbox/the-rescoop-municipality-approach>

Studiu exploratoriu al inițiativelor publice privind problema remunicipalizării (Regatul Unit). <https://www.rescoop.eu/toolbox/local-energy-ownership-in-europe>

ACTIVITATEA GRUPULUI TĂU

CAPITOLUL 8	FORMAREA ECHIPEI	56
CAPITOLUL 9	DINAMICA GRUPULUI	62
CAPITOLUL 10	SPRIJINIREA GRUPULUI	66
CAPITOLUL 11	SENSIBILIZAREA ÎNTREGII COMUNITĂȚI	70

Comunitățile sunt mai puternice atunci când lucrează împreună.
© Rawpixel.com / Shutterstock

FORMAREA ECHIPEI CAPITOLUL 8

Comunitățile de energie au mereu nevoie de mai mulți oameni ca tine, cu forțe proaspete și idei bune, care să se implice și să ajute la dezvoltarea proiectului.

56 |

Poate că în regiunea ta se întâmplă deja ceva în care te poți implica. Ai putea ajuta compania locală de energie să se lanseze într-o nouă activitate, cum ar fi producția de energie eoliană sau furnizarea de electricitate. Sau poate că ai putea începe cu un grup din comunitate deja existent, care ar putea fi interesat, dar care nu s-a implicat în domeniul energiei locale.

Întotdeauna este mai ușor să te alături unui proiect deja stabilit, cu resurse existente, decât să începi de la zero. Este posibil ca un grup foarte mic să existe fără ca tu să știi, așa că asigură-te că cercetezi foarte atent ce s-ar putea întâmpla deja!

Dacă nu se întâmplă nimic, lucrurile depind de tine. Cele mai mari proiecte energetice la nivel de comunitate pornesc de la mici întruniri și mici discuții. Ecopower, una dintre cele mai mari cooperative de energie din Europa, a început cu o discuție în jurul mesei de la bucătărie, într-o moară de apă. Fă primul pas. Fie că este vorba doar de una sau două persoane din comunitatea ta care ar putea fi interesate, întâlnește-te cu ele la un prânz sau la o cafea pentru a discuta despre ideile tale.

ÎNCEPE CU PUȚIN, CREȘTE CU MULT

Inițiativele comunității în materie de energie au forme și dimensiuni diferite și sunt, de fapt, la fel de diverse ca și comunitățile însele. Unele sunt relativ mici, au mai puțini membri și urmăresc doar proiecte de energie regenerabilă la scară mică (de obicei, panouri fotovoltaice) sau sisteme de distribuire a energiei. Există, de asemenea, cooperative de energie extrem de mari, cum ar fi Ecopower (Belgia), care, în 2019, avea aproape 60,000 de membri, deținea 22 de turbine eoliene, 3 instalații hidroelectrice, 322 de instalații solare, o instalație de cogenerare cu ulei de rapa și o fabrică de peleți din lemn.

Experiența dovedește că este mai ușor să convingi mai mulți membri odată ce primul proiect este în funcțiune sau atunci când membrii au posibilitatea de a utiliza direct energia. Impulsul se dezvoltă de la sine. Când oamenii văd succesul proiectului, vor să se implice. Adesea, proiectele întâmpină dificultăți în a vinde acțiuni la prima lor ofertă de acțiuni, dar apoi, când încep să construiască infrastructura, următoarea ofertă de acțiuni este depășită. În mod firesc, oamenii sunt mai predispuși să investească bani atunci când văd că un proiect are un istoric.

Chiar dacă ai planuri foarte mari, de exemplu, pentru mai multe proiecte eoliene, este întotdeauna bine să începi cu puțin. Ai putea începe cu panouri solare la o școală sau cu un program de economisire a energiei într-un cartier. Aceste proiecte nu vor fi neapărat ușoare, dar te vor ajuta să câștigi încrederea și recunoașterea de care ai nevoie pentru a trece la ceva mai mare, cum ar fi un proiect eolian sau proprietatea asupra rețelei.

FORMAREA ECHIPEI

CAPITOLUL 8

CONSTRUIM ÎMPREUNĂ

Un principiu important de care trebuie să ții cont pe tot parcursul acestui proces este acela de a fi flexibil cu ideile tale. Trebuie să găsești un echilibru între a avea o idee inspirată și a fi deschis la minte, pentru a te putea adapta la ceea ce vor alții să facă, pentru a afla ce îi inspiră și îi pasionează. Găsește acest echilibru și vei fi pe drumul spre succes!

Întreabă-i care sunt ideile lor, care este viziunea lor. Asigură-te că ascuți în mod activ la fel de mult pe cât vorbești: vrei să dezvoltai idei împreună. Pregătește un pix și o bucată de hârtie și nu-ți fie frică să începeți să schițați sau să desenați împreună. Entuziasmați-vă!

De asemenea, ați putea discuta despre cine altcineva din comunitate ar putea dori să se implice. Pe cine cunoști care face lucrurile să meargă? Cine își asumă responsabilitatea în comunitatea ta? Fă o listă cu persoanele pe care ai vrea să le contactezi pentru a le prezenta ideile tale. Reține că nu ai nevoie doar de ingineri bărbăți pensionari cu părul grizonat, ci de un grup divers de voluntari care pot aduce la masa de discuții diferite abilități, conexiuni și idei. La sfârșitul fiecărei întruniri, conveniți întotdeauna împreună asupra pașilor următori.

ECHIPA DE BAZĂ

În mod ideal, intenționezi să formezi un grup de bază de persoane care să împartă responsabilitatea pentru proiect pe termen lung. Aceasta poate fi formată din 4-12 persoane, dar cu cât ai mai multe în echipa ta internă, cu atât mai bine.

Vei dori ca oamenii din echipa ta de bază să se placă între ei! Trebuie să stabilești relații de încredere puternice, astfel încât să vă puteți sprijini reciproc și să puteți da dovadă de spirit de conducere în cadrul proiectului. De asemenea, este o bună practică să te asiguri că tu și echipa ta vă oferiți reciproc spații sigure, în care oamenii simt că își pot exprima cu ușurință gândurile și ideile fără a se cenzura.

Asigură-te că îți faci timp pentru a crea legături sociale în cadrul echipei tale de bază: luați masa împreună în mod regulat sau faceți lucruri care să consolideze prietenia și încrederea. Este important să vă acordați timp pentru a înțelege motivațiile celuilalt și ceea ce vă „face să vă simțiți bine”; acest lucru vă va ajuta să împărțiți mai bine sarcinile și responsabilitățile. Puteți începe, de asemenea, cu crearea unui panou de obiective, unde vă puteți explora ideile împreună pentru a realiza proiectul vostru.

COLABORAREA CU MUNICIPALITATEA

Este bine să afli din timp cine este responsabil pentru energie în localitatea ta. Un bun pas următor este să te întâlnești cu acea persoană și să îi ascuți ideile și planurile pentru localitate. Dacă reușești un mic grup de persoane interesate, ați putea, de asemenea, să citiți Planul de acțiune pentru energie durabilă și climă (PAEDC), pe care orașul tău trebuie să îl prezinte în termen de doi ani de la aderarea la Convenția primarilor, sau planuri similare, cum ar fi Masterplankommunen din Germania.

Parcurgerea PAEDC-urilor poate fi obositoare, pentru a procesa fiecare detaliu al planurilor orașului tău. Poți împărți textul între membrii echipei tale pentru a lucra mai eficient. Apoi vă puteți întâlni cu toții pentru a împărtăși ceea ce ați învățat și pentru a discuta despre modul în care ați putea sprijini angajamentele orașului tău față de obiectivele UE în materie de climă și energie. Astfel se reduce volumul de muncă pentru toată lumea, deoarece oamenii au alte angajamente în viața de zi cu zi – lucru de care trebuie să ții cont pe tot parcursul procesului.

ORGANIZAREA UNEI CAMPANII PENTRU OBTINEREA UNUI ANGAJAMENT POLITIC DIN PARTEA ADMINISTRAȚIEI LOCALE

Cel mai important lucru pe care trebuie să îl faceți este să convingeți autoritățile locale să se angajeze public în favoarea energiei regenerabile. Poate fi vorba de orice fel de angajament de sprijinire a producției locale de energie regenerabilă care implică cetățenii în acest efort.

Organizarea, schimbarea prin puterea oamenilor.

https://d3n8a8pro7vhmx.cloudfront.net/themes/52e6e37401925b6f9f000002/attachments/original/1423171411/Organizers_Handbook.pdf?1423171411

POVESTE DE SUCCES

CUM CREEZI ENERGIE SOLARĂ DIN CENUȘĂ | UCRAINA

Cel mai grav accident nuclear din istorie rămâne Cernobil – explozia de la centrala nucleară de la Cernobil, din Ucraina, din 1986, care a provocat peste 10,000 de decese și efecte de durată asupra sănătății în toată Europa. La cea de-a 34-a aniversare a accidentului, în aprilie 2020, umbrită de incendii puternice în zona de excludere contaminată radioactiv, președintele Ucrainei a adus un omagiu „eroilor care au salvat viitorul de pericolul radiațiilor”.

Pașărea Phoenix care se ridică din această cenușă este tânărul oraș Slavutici (25,000 de locuitori). Slavutici a fost construit de la zero într-o pădure din nordul Ucrainei pentru angajații evacuați de la centrala electrică și familiile acestora și, încă de la început, a reunit ingineri și tehnicieni cu înaltă calificare și idei noi.

În vara anului 2018, un mic grup condus de un bărbat pe nume Andrei Zincenco a vrut să schimbe imaginea regiunii și a prezentat propunerea lor primarului. „În loc să ne agățăm de amintirea Cernobilului, am vrut să reinventăm orașul. Într-un spirit de autonomie, am vrut să arătăm că se poate avea grijă de comunitate, oferind în același timp oportunități economice pentru toată lumea.”

SLAVUTICI ȘI ENERGIA COMUNITARĂ

Cu sprijinul primarului, Andrei și prietenii săi au înființat Sonyachne Misto (Solar Town), o cooperativă solară în orașul inginerilor în domeniul nuclear. Solar Town demonstrează modul în care inovațiile în energie pot aduce beneficii comunității

| Construirea Sonyachne Misto,
 | Solar Town în orașul Slavutici
 | din Ucraina
 | © Solar Town Project

datorită economiilor de energie, surselor regenerabile locale, procedurilor mai ușoare de conectare la rețea și programelor de educație pentru alte comunități.

Cooperativa a fost înregistrată în 2018, fiind prima de acest fel din Ucraina. În prezent, aceasta reunește 97 de membri care dețin trei centrale fotovoltaice. Fiecare acționar începe cu o investiție de cel puțin 500 de euro, iar fiecare 1.000 de euro investiți aduc un venit anual de aproximativ 130 de euro până în 2030. Astfel, investițiile sunt atractive pentru o mulțime de cetățeni, nu doar pentru cei bogați.

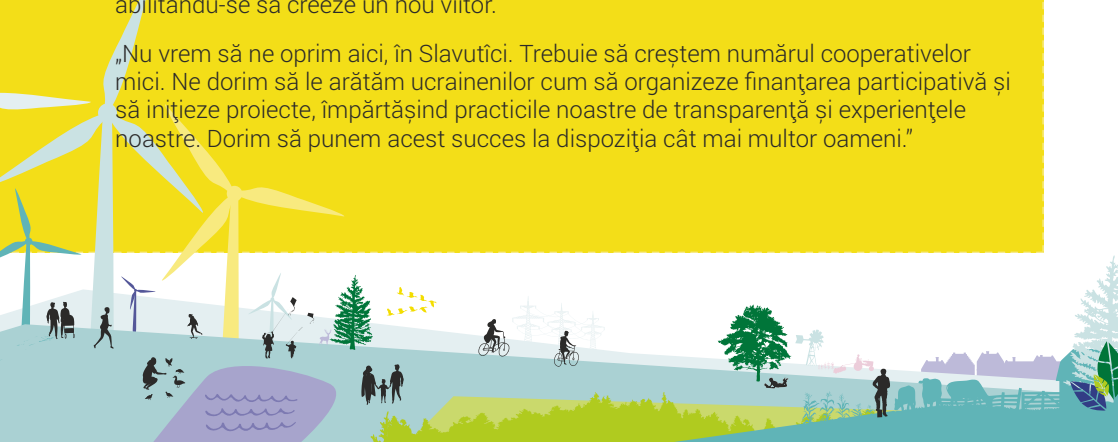
Andrei este conștient de publicul lor țintă. „Oamenii din zonă ar putea investi primii. Suntem mândri că primul investitor este o femeie din localitate, un manager în domeniul energiei, iar doi dintre cei mai mari acționari ai noștri au în jur de 20 de ani.” El insistă asupra faptului că Solar Town nu este doar un proiect comercial, ci și un proiect cu un mare impact social. „Solar Town oferă 5% din venitul său anual pentru dezvoltarea orașului. Aceasta face parte integrantă din statutul și filozofia organizației. Credem că trebuie să dăm înapoi comunității.”

CHEIA SUCCESULUI

Echipa Solar Town, cu ajutorul inginerilor locali, a terminat cu succes construcția tuturor celor trei centrale fotovoltaice planificate, adunând 145.000 de euro în doar patru luni și se pregătește să lanseze în final proiectul. Cheia succesului lor? „Un plan financiar bun, un model juridic, autorizație de la furnizorul local și sprijin din partea primarului și a comunității. Cel mai important factor este transparența: prezentăm toate planurile noastre tuturor și răspundem deschis la orice întrebare.”

În timp ce Andrei a investit o cantitate mare de energie în acest proiect în ultimii ani, misiunea de a crea o comunitate prosperă cu un model energetic adaptat la viitor continuă să îl motiveze. Solar Town este un exemplu despre oameni care depășesc provocările pentru a construi ceva mare împreună. Comunitatea a reinventat orașul, abilitându-se să creeze un nou viitor.

„Nu vrem să ne oprim aici, în Slavutți. Trebuie să creștem numărul cooperativelor mici. Ne dorim să le arătăm ucrainenilor cum să organizeze finanțarea participativă și să inițieze proiecte, împărțând practicile noastre de transparență și experiențele noastre. Dorim să punem acest succes la dispoziția cât mai multor oameni.”

DINAMICA GRUPULUI

CAPITOLUL 9

În aproape orice grup care încearcă să schimbe lucrurile, pot apărea unele dinamici dificile. Este posibil ca, la un moment dat, să existe dezacorduri și chiar conflicte. Nu lăsa acest lucru să te descurajeze, face parte din viața grupului și există multe instrumente și metode pentru a rezolva aceste probleme. Fii pregătit să se întâmple și fii gata să faci față acestor situații cu răbdare și înțelegere.

DEPĂȘIREA DIFERENȚELOR

Fii flexibil în felul în care abordezi munca de grup, astfel încât toată lumea să poată participa pe deplin. De exemplu, fii pregătit pentru persoane care vin cu așteptări diferite în ceea ce privește comportamentul în cadrul ședințelor: cât de formale ar trebui să fie, cât timp ar trebui să vorbească, cât de acceptabil este să arăți când ești supărat. S-ar putea să fie nevoie de timp pentru a învăța să lucrezi împreună. Iar dacă stilul cuiva este diferit de al tău, asta nu înseamnă că unul dintre voi „greșește”!

În plus, trebuie să ții cont de diferitele capacități, personalități și abilități care există în echipa ta. De exemplu, este posibil ca unii membri să fie foarte pasionați de proiect și să monopolizeze timp și spațiu, ceea ce face ca alți membri să nu-și exprime opiniile.

O modalitate excelentă de a stabili limite și reguli privind modul de lucru este de a conveni asupra unui „Document privind modul de lucru” de bază, în care să decideți, ca grup, cum doriți să lucrați împreună. Consultă documentul din când în când și asigură-te că îl distribuie noilor membri.

Pot exista, de asemenea, conflicte legate de viziune, dacă cineva dorește să lucreze cu un partid conservator, de exemplu, iar alții din grup nu susțin această abordare. Este important să îți faci mereu timp pentru a rezolva lucrurile în grup și să accepți că toată lumea va trebui să facă compromisuri la un moment dat. De asemenea, este important să înțelegi că oamenii au experiențe din viața personală sau obiceiuri din relații preexistente în cadrul unui grup. Nu lua lucrurile personal, ci găsește modalități de a face ca grupul să se dezvolte. De asemenea, poate fi foarte utilă stabilirea de comun acord a unui set de valori și orientări pentru grup.

DINAMICA PUTERII ÎN GRUP

Grupurile au fost înființate pentru că împreună au mai multă putere – fie pentru a opri exploatarea cărbunelui în carierele de suprafață, fie pentru a instala panouri fotovoltaice pe acoperișurile municipalităților. Totuși, uneori, puterea este distribuită inegal în cadrul unui grup. Nu este surprinzător, deoarece reflectă societatea noastră divizată, inegală și competitivă. Găsirea unor noi moduri de comportament poate fi o experiență care durează toată viața.

Uneori, puterea va fi acordată în mod conștient unor persoane: de exemplu, un grup alege un comitet care va lua decizii în numele celorlalți. Puterea poate fi, de asemenea, delegată pentru o sarcină specifică, de exemplu, o persoană cu experiență în catering ar putea fi numită bucătar-șef pentru o strângere de fonduri. Dar, în unele cazuri, persoanele acumulează putere fără consimțământul conștient al grupului. Aici încep să apară problemele. Fii conștient de puterea informală și de modul în care aceasta este distribuită în grupul tău.

DINAMICA GRUPULUI

CAPITOLUL 9

LISTĂ DE VERIFICARE

LISTĂ DE VERIFICARE | DINAMICA INTERNĂ A PUTERII

- Dezvoltați o cultură a observației și a sesizării dezechilibrelor de putere. Soluționați problemele din timp.
- Dacă influențați în mod disproporționat deciziile, caută modalități de a-ți redirecționa o parte din energie către sprijinirea altora. De exemplu, dacă poți comunica clar, ai putea ajuta alte persoane să se exprime, de exemplu, punând întrebări deschise. Dacă încerci acest lucru și ceilalți oameni tot nu par relaxați și implicați, încearcă să vorbești mai puțin și vezi ce se întâmplă.
- Fii gata să lansezi provocări dacă te simți capabil. Cel mai bun mod de a face acest lucru depinde de mulți factori. Dacă te simți rănit, vulnerabil și furios, ai dreptul să spui acest lucru, indiferent dacă cineva ar putea fi în defensivă sau dacă nu-i place modul în care o spui. Manifestarea convingerilor puternice îi poate ajuta, de asemenea, să vadă impactul comportamentului lor.
- Gândește-te la ce i-ar fi ușor să audă celeilalte persoane. Mai ales dacă provoci pe cineva cu privire la un comportament bazat pe un privilegiu pe care îl împărtășești, ai grijă să nu încerci să câștigi puncte sau să demonstrezi că ești mai conștient din punct de vedere politic sau că ai „dreptate”. Dacă te adresezi cuiva cu compasiune și îți recunoști propriile greșeli, poți ajuta persoana respectivă să conștientizeze ceea ce spui.
- Este posibil ca unele persoane să nu se simtă în largul lor să își exprime îngrijorările în fața întregii echipe: ține cont de acest lucru și asigură-te că rolul de conducere în cadrul echipei tale înseamnă să te asiguri că aceste persoane sunt ascultate în mod regulat.

Proiectele de energie comunitară au ca scop formarea unei comunități la fel de mult ca și construirea unei turbine eoliene sau a unui alt tip de infrastructură energetică. Ești implicat pe termen lung, fii răbdător și plin de compasiune și fi pregătit să nu obții întotdeauna ceea ce îți dorești.

Seeds for change dispune de multe resurse utile privind facilitarea, dinamica grupurilor și alte aspecte ale lucrului în grup.
<https://www.seedsforchange.org.uk/resources>

Aici puteți găsi o serie de resurse interesante despre dinamicile de grup și dezvoltare personală. <https://www.thechangeagency.org/campaigners-toolkit/training-resources/personal-development-life-skills/>

Echipa Ecopower în vizită la o turbină eoliană a cooperativei vecine din Valonia „Vents du Sud”.
 © Ecopower cv

SPRIJINIREA GRUPULUI

CAPITOLUL 10

După cum poate ai început să îți dai seama, realizarea unui proiect de energie comunitară necesită timp. Nu este o misiune rapidă, pe care o poți realiza peste noapte, așa se întâmplă mereu când crezi schimbări profunde și de durată pentru comunitatea ta și pentru sistemul energetic. Aceasta înseamnă că grupul tău va trebui să fie puternic pentru a continua să lucreze împreună.

În capitolul anterior, am prezentat sfaturi pentru a face față problemelor atunci când acestea apar: este bine să fii pregătit și să accepți că, uneori, vor exista probleme. Totuși, chiar și într-un grup aparent sănătos, este bine să cultivi spiritul de echipă și să te asiguri că faci în mod activ lucruri care să mențină oamenii implicați și inspirați și să aduci noi persoane în echipa ta de bază.

Dacă te alături unei comunități de energie existente (ceea ce este aproape întotdeauna mai eficient decât să începi propriul proiect de la zero), petrece câteva luni observând cum funcționează lucrurile și ce fel de cultură există deja în aceasta.

Observă cine este mulțumit și cine ar putea să plece din vreun motiv oarecare. Apoi, poți să începi să faci sugestii și să lucrezi cu persoane care să încurajeze echipa.

Poți căuta sfaturi de la grupurile care practică organizarea la nivelul comunității, care au o istorie îndelungată de muncă în consolidarea forțelor în comunitatea lor. Găsești resurse pe această temă pe site-ul web al celor de la Leading Change Network, sau poți consulta lucrările lui Margeret Lewith sau Saul Alinsky.

Unul dintre cele mai importante lucruri este ca oamenii să rămână motivați și să-și amintească de ce fac această muncă împreună. După cum afirmă Ursula de la cooperativa OurPower în povestea de succes din capitolul următor: „Cel mai motivant lucru este să crezi schimbarea. Nu o poți face de unul singur, dar dacă ai o echipă de oameni de încredere, cu un scop precis, care se cunosc bine, puteți schimba sistemul energetic împreună.”

O ECHIPĂ DE BAZĂ FORMATĂ DIN LIDERI

Este util să consideri echipa ta de bază ca pe un grup de lideri care lucrează împreună. Asigură-te că responsabilitatea de a ajunge la diferite categorii ale comunității tale este împărțită între membrii echipei. De exemplu, o persoană ar putea avea contacte bune cu fermierii sau, chiar mai bine, ar putea fi un lider în cadrul comunității agricole locale. O persoană poate fi un părinte activ în școala locală și poate fi respectată ca lider în acea categorie a comunității.

Când vorbim despre conducere, ne referim la tipul de conducere care constă în facilitarea și împuternicirea celorlalți, spre deosebire de liderii care se comportă ca niște vedete sau a căror motivație este puterea și autoritatea asupra celorlalți. În viziunea noastră, conducerea rimează cu responsabilitate, oamenii care se asigură că lucrurile se întâmplă, care au grijă ca noi oameni să se alăture grupului. Capacitatea de a conduce este fundamentul unei bune organizări. Dezvoltă-ți propria capacitate de a conduce și sprijin-o pe a altora.

ÎNȚELEGEREA UNEI BUNE CONDUCERI

Un bun proiect de organizare nu poate reuși cu un singur lider, ci are nevoie de o echipă de bază formată din lideri. Încearcă să te asiguri că ai o echipă de bază formată din 4-12 persoane care își asumă responsabilitatea și se sprijină reciproc. O echipă de bază bună este ca un fulg de zăpadă, în care fiecare membru ajunge la ceilalți membri ai comunității, care la rândul lor pot ajunge la mai mulți oameni, creând astfel un bulgăre. La fel ca un fulg de zăpadă, echipa de bază trebuie să fie puternică. Nu te teme să te consideri lider și gândește-te la modalități de a-ți dezvolta propria capacitate de a conduce. Cum îi susții pe ceilalți să se simtă împliniți în proiect? Poți să îți asumi mai multă responsabilitate pentru a te asigura că toată lumea se simte încurajată și inspirată?

SPRIJINIREA GRUPULUI

CAPITOLUL 10

LISTĂ DE VERIFICARE

LISTĂ DE VERIFICARE | IDEI PENTRU A SPRIJINI ECHIPA TA

- Vei avea nevoie de o echipă de bază, în care membrii să aibă grijă unul de celălalt pentru a merge până la capăt. Oferă-ți timpul necesar pentru a crea încredere la nivel intern.
- Găsește frecvența potrivită a întâlnirilor pentru grupul tău (de exemplu, în fiecare lună).
- Asigură-te că ședințele sunt bine organizate și că nu se prelungesc la nesfârșit. Întâlnirile lungi și ineficiente îți vor epuiza pe oameni – este o modalitate sigură de a reduce motivația și de a determina oamenii să părăsească grupul.
- Asigură-te că se iau notițe precise la fiecare întâlnire și că acestea sunt distribuite.
- Conveniți în grup că fiecare face ceea ce se angajează să facă. Avansarea în atingerea obiectivelor este crucială pentru a menține entuziasmul tuturor. Chiar dacă proiectele de energie comunitară nu se înființează rapid, este bine să se asigure că există întotdeauna un sentiment de dinamism în cadrul grupului.
- Ține cont de faptul că majoritatea membrilor echipei vor avea obligații în afara proiectului, cum ar fi școala, slujba sau alte treburi. A face parte din proiect este o sarcină suplimentară care poate fi dificil de gestionat pentru oameni.
- Pe lângă întâlniri, planifică activități distractive în care membrii echipei se pot distra împreună. Aceasta poate constitui o pauză de la munca grea pe care ați depus-o și meritați cu toții să vă răsplătiți pentru că ați luat măsuri pentru democratizarea energiei!

Un videoclip despre organizare și spirit de conducere.

<https://www.youtube.com/watch?v=dkp4V3602IE>

Rețeaua de conducere a schimbării are un set excelent de resurse despre tot ceea ce are legătură cu Organizarea și crearea unui grup puternic.

<https://leadingchangenetwork.org/resource-center/>

Cum pot grupurile de activiști să creeze încredere, grijă și dezvoltare durabilă.

<https://briarpatchmagazine.com/articles/view/be-careful-with-each-other>

Solar Club reunește cetățeni croați care doresc să învețe mai multe despre energia solară și despre cum să folosească potențialul acesteia în casele lor și în comunitatea locală. © Solar Club

SENSIBILIZAREA ÎNTREGII COMUNITĂȚI

CAPITOLUL 11

Chiar dacă pare foarte evident, o comunitate de energie trebuie să se adreseze oamenilor care o formează. Asigură-te că aceste eforturi sunt consecvente, amintește-ți că comunitățile noastre sunt diverse și asigură-te că te adresezi diferitelor categorii ale acestora, nu doar celor dominante.

Există mai multe lucruri pe care trebuie să le iei în considerare atunci când le comunicăm oamenilor beneficiile energiei comunitare, inclusiv limbajul, tonul și abordarea ta. Gândește-te la modul în care acestea vor fi primite de diferite părți ale comunității tale, cum ar fi persoanele în vârstă sau cele care vorbesc alte limbi.

MUNCA ÎN COMUNITATE ESTE O MUNCĂ CE IMPLICĂ ASCULTAREA

Implicarea într-un proiect comunitar înseamnă să devii un foarte bun ascultător. Trebuie să fii prezent adesea în comunitatea ta, să observi și să înveți. Pentru a înțelege problemele care îi afectează pe membrii comunității, cunoaște-i pe oameni și ascultă-i. Fă-ți timp să le ascuți poveștile, despre ei înșiși și despre comunitățile lor.

Dezvoltă-ți abilitățile de ascultare și de încredere. Dacă vrei să înțelegi ce îi face pe oameni fericiți, îngrijorați, motivați sau mândri, trebuie să te pricepi la arta conversațiilor relaxate, informale, care creează empatie și încredere. În acest fel, vei putea înțelege în profunzime problemele majore care afectează viața oamenilor.

POVESTE DE SUCCES ★

Conversațiile spontane în comunitate au loc peste tot - în piețele alimentare, în magazine, în autobuze și trenuri, la coafor, în cafenele, supermarketuri, școli și centre comunitare. Mergi în aceste locuri și ascultă. Identifică care sunt temele comune și leagă-le de propria poveste despre energie, climă și economie locală.

Fă-ți o listă cu „locurile în care poți asculta” comunitatea ta și auzi care sunt temele comune ale comunității. În cartea „*Community Development in Action*”, de Margaret Ledwith, poți afla mai multe despre abordarea dezvoltării comunitare pentru acest tip de povești.

Un alt element important este să te gândești la persoanele pe care dorești să le implici în proiectul tău. În fiecare comunitate sunt persoane care au grijă de alții și care îi abilitază pe alții. Când îi întâlnești, ia în considerare posibilitatea de a-i implica în proiectul tău energetic sau gândește-te la ce ai putea învăța de la ei.

**DE LA BRAINSTORMING
 LA PLATFORMA ONLINE
 OURPOWER | AUSTRIA**

Totul a început de la trei prieteni, Ulfert, Norbert și Peter, care au fost întotdeauna fascinați de energia regenerabilă și de potențialul ei pentru viitor. În februarie 2018, Ursula s-a alăturat grupului lor și au făcut un brainstorming despre modalitățile de a aduce energia mai aproape de oameni pentru a realiza tranziția energetică. Astfel, le-a venit o idee: să creeze o piață online care să pună în legătură persoanele interesate de electricitate verde locală. Experiența avansată, motivația și contactele grupului în toată Austria i-au ajutat să creeze OurPower în 2018.

OurPower, prima cooperativă de energie din Austria, a început cu 19 persoane dornice să facă parte din tranziția energetică. Imaginându-și un loc în care producătorii și consumatorii de energie să se întâlnească și să facă schimb de informații, au dezvoltat conceptul unei platforme online. După ce au prezentat ideea la o ședință a membrilor, au discutat și au testat conceptul până când fiecare a fost mulțumit. Pentru a face ca procesul să fie cât mai participativ posibil, au folosit metode inovatoare, cum ar fi „gândirea cu voce tare”, în cadrul căreia oamenii din fața calculatoarelor oferă feedback oral, care este imediat înregistrat și implementat.

POVESTE DE SUCCES

DE LA BRAINSTORMING

LA PLATFORMA ONLINE OURPOWER | **AUSTRIA** CONTINUARE

Platforma OurPower permite producătorilor să își vândă energia regenerabilă direct prietenilor și vecinilor la un preț corect. Toți cei interesați pot afla în trei clickuri de unde provine energia lor și unde se duc banii lor. Ursula explică: „Vrem să conectăm oamenii și să aducem energia cât mai aproape de ei. Energia nu ar trebui să fie o problemă secundară, tehnică. Este o problemă socială, legată de conectarea vieților, de alegerile făcute și de bunăstarea noastră.”

Visul Ursulei a devenit realitate. Expertă în ceea ce privește platformele online și participarea, ea poate acum să implementeze conceptul din punct de vedere tehnic și vizual împreună cu partenerii săi. Scopul ei este de a încuraja oamenii să facă schimb de gânduri și idei pentru a realiza tranziția energetică, online, dar și în persoană. Pe toată durata pandemiei, OurPower a organizat webinarii și dialoguri online pentru a discuta subiectele apărute cu persoanele interesate, pentru a consolida relațiile. „Cel mai inspirat lucru este să crezi schimbarea. Nu o poți face de unul singur, dar dacă ai o echipă de oameni de încredere, cu un scop precis, care se cunosc bine, puteți schimba sistemul energetic împreună.”

Unul dintre fondatorii
 OurPower pe
 acoperișul său.
 © OurPower

LOCAL

SĂ NE APROPIEM DE COMUNITATE PENTRU O TRANZIȚIE ENERGETICĂ INCLUZIVĂ

Ursula s-a gândit mult la grupul țintă al celor de la OurPower și la modalitățile de a ajunge la el. În primul rând, cooperativa a găzduit mai multe evenimente pentru a informa oamenii și a-i motiva să ia parte la tranziția energetică. De asemenea, au lansat sondaje, au creat opt persoane (reprezentanți fictivi ai utilizatorilor reali ai platformei) și au discutat despre stilul de viață, preferințele, opiniile și resursele grupului lor țintă.

Deși OurPower încurajează pe toată lumea să se asocieze, sondajele au arătat că ei se adresează în principal persoanelor care au studii superioare, un venit stabil, o familie și sunt proprietari de case. Este un început bun, dar OurPower se orientează acum către o populație mai diversă, care să includă în special femei și tineri. După cum susține Ursula, „Tinerii sunt foarte importanți pentru noi. Dorim să dezvoltăm relații mai bune cu ei și să le înțelegem nevoile. Dorim să învățăm de la ei și să răspundem la nevoile lor. O idee pe care o avem în prezent este un concurs de întrebări pe teme legate de climă și energie.”

ENERGIA COMUNITARĂ ÎN TIMPUL PANDEMIEI

Ce urmează? OurPower dorește să facă platforma mai dinamică și mai participativă și să o adapteze la evoluțiile tehnologice actuale. Ursula ar dori să faciliteze schimbul de cunoștințe, sensibilizarea și comunicarea publică între mai multe comunități de energie, pentru a construi relații de încredere între diverse persoane. În timp ce cooperativa va continua să conecteze persoanele și să le sprijine în producerea de energie regenerabilă pentru fiecare dintre ele, intenționează, de asemenea, să lucreze mai mult asupra modelelor de consum de energie ale oamenilor.

Din cauza crizei de sănătate provocate de coronavirus, activitatea acestora a devenit mai dificilă. Deși multe lucruri se pot întâmpla online, schimbul de experiențe și stabilirea de relații rămâne o provocare. Deoarece întâlnirile față în față sunt dificil de organizat, iar OurPower nu dorește să își copleșească clienții cu e-mailuri, îi sună pe oameni individual. O nouă idee pentru consolidarea comunității sunt spațiile deschise, oferind potențialilor noi membri un mediu sigur pentru a se întâlni individual sau în grupuri mici, pentru a cunoaște OurPower.

ATELIERE PENTRU STABILIREA UNEI VIZIUNI COMUNE ÎN KRIZEVCI | CROAȚIA

O modalitate excelentă de a ajunge la o comunitate mai largă este de a organiza un atelier participativ mai mare, care să reunească comunitatea pentru a crea o viziune comună pentru dezvoltarea vecinătății lor. În Krizevci (Croatia), această abordare a contribuit la înființarea unei comunități de energie în colaborare cu primarul orașului, cu sprijinul cooperativei de energie croate ZEZ. Unii membri ZEZ locuiau în Krizevci la acea vreme sau erau originari din Krizevci, așa că cunoșteau contextul local și oamenii din comunitatea lor.

Participanții la atelierul „Krizevci 2030 - să planificăm dezvoltarea comună a orașului Krizevci pentru următorii 10 ani”, iulie 2020. © ZEZ

Primul lucru pe care ZEZ l-a făcut a fost să vorbească neoficial cu oamenii din oraș, pentru a vedea dacă există un interes pentru înființarea unei comunități de energie. Odată ce au simțit că au un grup solid de persoane interesate, au organizat un atelier de lucru pe parcursul a două seri, între orele 19:00 și 21:00, pentru a se adapta la programul de lucru și de familie al persoanelor, pentru a reuni toate persoanele interesate și a discuta despre ideile lor pentru o comunitate de energie. În cazul orașului Krizevci, oamenii erau deja bine informați despre acest subiect. Orașul a participat la un proiect UE care a înființat un sistem de autoconsum colectiv într-o clădire industrială veche, în colaborare cu IMM-uri locale și cu municipalitatea. Comunitatea a înțeles conceptul și cum poate funcționa.

Prima întrunire a inclus un panou de obiective, unde grupul și-a formulat scopurile. Din acest punct, ei au mers înapoi în prezent, subliniind etapele pentru a-și atinge obiectivul și acțiunile specifice necesare. La sfârșitul primei seri, grupul avea o schiță a statutului și o declarație de misiune.

Cea de-a doua întrunire a fost folosită pentru a determina ce formă juridică ar fi cea mai potrivită pentru proiectul comunității, precum și model economic și de guvernare preferat. Printre acestea se numărau subiecte precum costul unei acțiuni, numărul minim de acțiuni pe care trebuie să le achiziționezi sau numărul de voturi pe persoană.

În cele din urmă, locuitorii din Krizevci au optat pentru o cooperativă, care să primească un sprijin substanțial din partea municipalității, dar să rămână independentă de aceasta. Cea de-a doua seară s-a încheiat cu un prim vot al grupului pentru crearea cooperativei: toți cei 12 participanți la atelier au fost de acord în unanimitate. ZEZ a sprijinit apoi grupul în redactarea statutului și în constituirea juridică a cooperativei.

În ceea ce privește finanțarea, cea mai eficientă metodă din Croația pentru proiectele de comunitate este finanțarea participativă (crowdfunding-ul). În cazul Krizevci, cooperativa a organizat campania de finanțare participativă, iar ZEZ a susținut administrarea fondurilor. Campania de comunicare a fost esențială pentru implicarea cetățenilor: ZEZ a folosit propriile canale de comunicare, asigurând o acoperire largă prin mobilizarea populației.

SENSIBILIZAREA ÎNTREGII COMUNITĂȚI

CAPITOLUL 11

76 |

Cum să organizezi activitățile și să rămâi motivat.
<http://virtual.foei.org/trainings/tools/1-2-3-action/>

Instrument de pregătire a atelierului de viziune a comunității.
https://arlingtonva.s3.dualstack.us-east-1.amazonaws.com/wp-content/uploads/sites/31/2016/11/4MRV_Nov16WG_WorkshopPrep.pdf

Instrumentul de implicare a părților interesate de la REScoop.eu.
<https://www.rescoop.eu/toolbox/guide-for-stakeholder-management>

ALEGEREA ACTIVITĂȚII

CAPITOLUL 12	PRODUȚIA ENERGIEI ELECTRICE	78
CAPITOLUL 13	DISTRIBUȚIA	84
CAPITOLUL 14	FURNIZAREA	88
CAPITOLUL 15	ECONOMISIREA ENERGIEI ȘI COMBATEREA SĂRĂCIEI ENERGETICE	92
CAPITOLUL 16	ÎNCĂLZIREA	96
CAPITOLUL 17	FLEXIBILITATE, AUTOCONSUM ȘI STOCARE	100
CAPITOLUL 18	TRANSPORT ȘI MOBILITATE	104

Cetățeni germani
susținând
Energiewende.
© Jörg Farys

Comunitățile de energie se pot implica într-o mare varietate de activități – cheia este de a o găsi pe cea care se potrivește cel mai bine nevoilor și posibilităților comunității tale. Această secțiune te va ajuta să te inspire și să înveți de la proiectele de energie comunitară existente. Să pornim!

PRODUȚIA ENERGIEI ELECTRICE CAPITOLUL 12

Grupurile de energie comunitară încep adesea prin a se gândi la producția de energie. Aceasta are logică, deoarece are un impact mare și aduce multe beneficii:

- Crește în mod direct cantitatea de energie regenerabilă din sistem, înlocuind combustibilii fosili poluanți;
- Oferă comunității un venit după ce investiția inițială a fost recuperată;
- Contribuie la construirea sistemului bazat pe energie 100% regenerabilă de care avem nevoie.

Tipul de sursă de energie depinde de resursele și preferințele comunității tale. Se poate începe, de asemenea, cu un singur tip de tehnologie și se pot adăuga altele pe măsură ce te dezvolti. De exemplu, se poate începe cu panouri fotovoltaice pe o școală pentru a se trece apoi la producția de energie eoliană atunci când capeți mai multă experiență.

Iată care sunt întrebările cheie înainte de a începe.

1) CE RESURSE EXISTĂ ÎN REGIUNEA MEA?

Începe prin a cartografia resursele naturale disponibile: unde bate vântul în

În regiunea ta? Unde ar fi oamenii dispuși să amplaseze turbine eoliene sau panouri fotovoltaice? Ce acoperișuri sunt orientate spre sud sau vest și sunt expuse la mult soare?

Ține cont de faptul că locațiile pe care le alegi vor avea un impact asupra sumei de bani pe care o câștigă proiectul tău. Va trebui să te asiguri că vei putea să câștigi suficienți bani pentru a rambursa orice împrumut pe care l-ai luat și să corespundă cu planul tău de afaceri. Este posibil să intenționezi să amplasezi panouri fotovoltaice pe un anumit acoperiș, dar acesta să nu primească suficientă lumină solară pentru a produce cantitatea de energie necesară pentru a face panourile fotovoltaice profitabile.

În mod similar, este posibil ca locul pe care l-ai ales pentru turbina eoliană să primească mai puțin vânt decât este necesar din cauza dealurilor din jur sau a altor factori de mediu. Așadar, ai grijă să iei în considerare și resursele și modul în care acestea influențează venitul final al proiectului.

2) CE TEHNOLOGIE ÎȚI VA OFERI CEL MAI MARE RANDAMENT AL INVESTIȚIEI?

În funcție de mediul natural și de reglementare al comunității tale, cea mai bună investiție poate fi energia solară fotovoltaică, eoliană, din biomasă, hidroenergie, energie geotermală sau o combinație a acestor tehnologii. Poți să începi cu una și apoi să adaugi alte tehnologii pe măsură ce te dezvolți.

3) VA FI POSIBIL SĂ OBTȚII O AUTORIZAȚIE DE CONSTRUIRE PENTRU INSTALAȚIA TA?

Sunt multe aspecte legate de autorizații care ar putea împiedica proiectul tău să se realizeze. Conductele, rutele avioanelor sau bazele militare din apropiere pot bloca obținerea unei autorizații de construire – cel puțin pentru locul pe care l-ai ales. Pentru a evita să pierzi timp și energie, verifică la primărie ce zone sau locuri nu vor fi disponibile pentru planificare. Astfel, tu și comunitatea ta veți avea mai multă energie și motivație pentru a elabora planul proiectului!

4) STATUL, REGIUNEA SAU MUNICIPALITATEA OFERĂ SPRIJIN FINANCIAR PROIECTULUI TĂU?

Unul dintre primele lucruri pe care trebuie să le verifici este dacă există o schemă de sprijin de vreun fel pentru sursele regenerabile de energie. Multe guverne naționale au derulat programe financiare pentru a intensifica utilizarea surselor de energie regenerabilă, însă se poate ca acestea să nu mai fie în vigoare sau urmează să fie încheiate în curând. Este posibil ca autoritățile locale sau regionale să aibă la dispoziție fonduri sau sprijin disponibil, așa că documentează-te și în acest domeniu. Desigur, implicarea administrației locale sau cel puțin sprijinirea proiectului tău este întotdeauna un bun început.

5) POȚI VINDE ENERGIA, FIE CĂTRE REȚEA, FIE CĂTRE MEMBRI, FOLOSIND REȚEAUA LOCALĂ PENTRU A TRANSPORTA ENERGIA CĂTRE MEMBRI?

POVESTE DE SUCCES **UTILIZAREA ENERGIEI SOLARE
COOPÉRNICO | PORTUGALIA**

Fondată în Portugalia în 2013, Coopérnico este o cooperativă de energie regenerabilă care utilizează energia solară în beneficiul comunității locale. Totul a început atunci când fondatorul Nuno Brito a convins 16 cetățeni să investească într-o mini centrală fotovoltaică. În prezent, sunt peste 1,800 de membri, care au investit peste 1,7 milioane de euro în 21 de stații fotovoltaice, cu o capacitate totală instalată de aproximativ 1,9 MWp. Având în vedere că se află în sudul Europei, în Portugalia, concentrarea pe energia solară are mult sens, dar analizează zona ta și vezi dacă nu cumva energia eoliană sau hidroelectrică este mai potrivită.

Membrii Coopérnico în cadrul adunării generale care a avut loc la Baguim do Monte, Portugalia © Coopérnico

Una dintre modalitățile de funcționare a cooperativei este aceea de a închiria acoperișurile instituțiilor cu orientare socială pentru proiectele sale fotovoltaice, oferind astfel instituțiilor respective un venit suplimentar. La terminarea contractului de închiriere, cooperativa va oferi gratuit aparatele fotovoltaice instituțiilor gazdă. Energia produsă pe aceste acoperișuri este integrată în rețea și cumpărată de distribuitor la un preț stabilit.

Coopérnico este, de asemenea, activă în sectorul de vânzare cu amănuntul, ceea ce înseamnă că poate vinde direct energie electrică membrilor săi la un preț corect, garantând că cantitatea de energie electrică produsă de proiectele Coopérnico este mai mare decât cea consumată de membrii săi. Aceasta este o parte din ceea ce le-a permis să obțină un mare succes.

În prezent, Coopérnico se concentrează pe trei domenii principale – producția de energie regenerabilă, comercializarea energiei pentru membrii săi și eficiența energetică. Au o misiune care include aceste patru puncte:

- 1.** 100% energie regenerabilă – toată energia electrică este produsă exclusiv din surse de energie regenerabilă.
- 2.** Crearea de valoare socială – toate proiectele lor creează valoare socială, fie printr-o colaborare strânsă, fie prin împărțirea veniturilor cu organizații care activează în economia socială.
- 3.** Dezvoltarea economiei locale – acordă prioritate colaborării cu partenerii locali atunci când elaborează un nou proiect. Acest lucru creează locuri de muncă la nivel local și promovează tranziția către o economie sustenabilă.
- 4.** Integritate și transparență – Coopérnico consideră că acestea sunt baza unor relații durabile și de încredere. Informațiile actualizate despre proiectele lor sunt distribuite tuturor membrilor care le-au susținut.

POVESTE DE SUCCES **NOI SUNTEM ENERGIE**
SOM ENERGIA | SPANIA

Som Energia înseamnă „noi suntem energie” în limba catalană. Som Energia a fost prima cooperativă de energie înființată în Spania. Cooperativa a fost înființată de 150 de cetățeni în 2010, inspirați de Ecopower din Belgia și Enercoop din Franța. Majoritatea cetățenilor nu își pot permite să construiască singuri proiecte eoliene, hidro sau solare, dar Som Energia a oferit posibilitatea de a lucra împreună pentru a sprijini energia regenerabilă din surse regionale. Organizația non-profit a început prin achiziționarea de energie verde locală din surse existente, astfel încât membrii să poată cumpăra energie electrică la prețuri accesibile.

Între timp, Som Energia și-a construit propriile instalații fotovoltaice și a lucrat la noi proiecte de producție de energie regenerabilă cu grupurile sale locale. Scopul era de a produce suficientă energie electrică pentru a acoperi 100% din consumul membrilor.

Instalația fotovoltaică, finanțată de Generation kWh (modelul de investiție al cooperativei Som Energia), furnizează electricitate în 690 de locuințe. © Som Energia

Șapte ani mai târziu, proiectul avea 47.000 de membri. Actualmente, Som Energia are aproape 68.000 de membri. Până în prezent, peste șase mii de membri au investit în total 15.000.000 de euro în acest proiect. După ce guvernul spaniol a încetat brusc să mai ofere sprijin financiar, Som Energia a elaborat un nou sistem inovator de finanțare numit Generation kWh, pentru a înființa noi proiecte la prețul pieței.

Consumatorii aprovizionați de Som Energia nu sunt doar clienți, ci și coproprietari ai cooperativei, care participă la luarea deciziilor. De asemenea, ei pot investi direct în dezvoltarea energiei regenerabile. Som Energia combină modelul cooperatist, angajamentul oamenilor și generarea de energie regenerabilă într-un mod inspirat, oferind fiecărei persoane din Spania șansa de a participa la tranziție și de a investi direct în proiecte regenerabile pentru a dezvolta o economie sustenabilă, o cerere populară în creștere.

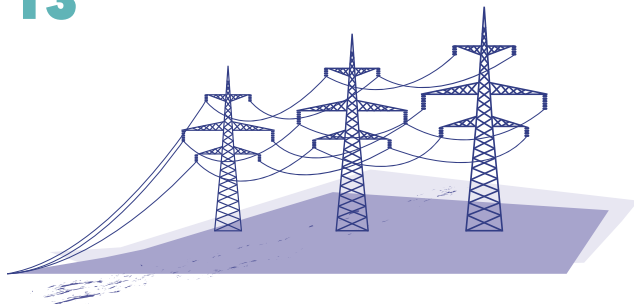

HĂRȚI REGIONALE

Pentru majoritatea țărilor, sunt disponibile hărți privind viteza vântului și radiația solară pe regiune. Dacă aveți întrebări pe această temă, consultați site-urile guvernamentale, producătorii de energie sau agențiile care se ocupă de energie. În cazul în care în apropiere există instalații similare cu cea pe care ai ales-o, acest lucru ți-ar da un indiciu dacă această sursă de energie specifică ar funcționa în zona ta.

DISTRIBUȚIA

CAPITOLUL 13

O altă modalitate prin care cetățenii își pot însuși tranziția energetică este exploatarea rețelei locale de distribuție. Rețeaua de distribuție este sistemul de software și hardware care aduce electricitatea în toate casele noastre. Dacă te gândești la rețeaua de înaltă tensiune sau la rețeaua de transmisie ca la autostrăzile lumii energiei, există și drumuri secundare și benzi locale. Aceasta este o parte vitală a infrastructurii energetice și preluarea controlului asupra ei va fi esențială pentru a crea sistemul energetic pe care ni-l dorim.

În prima jumătate a secolului al XX-lea, sistemele locale de distribuție erau în mare parte deținute de municipalitățile locale. Acest lucru s-a schimbat după un val de privatizări care a început în anii 1960, dar sunt lansate noi campanii pentru a readuce această infrastructură vitală în mâinile oamenilor: mișcarea de remunicipalizare.

lata cum funcționează acum:

- Municipalitatea acordă concesiuni operatorilor pentru instalarea cablurilor și distribuția de electricitate, gaz și încălzire;
- Aceste concesiuni au limite de timp (în medie 15 ani) și trebuie să fie reînnoite de către entitatea care le exploatează sau preluate de o altă entitate odată ce concesiunea expiră. Ar putea fi proiectul tău acea entitate?

POVESTE DE SUCCES

**EWS SCHÖNAU RECUPEREAZĂ REȚEAUA DE DISTRIBUȚIE
 A ENERGIEI ELECTRICE | GERMANIA**

Comunitățile izolate au fost, din punct de vedere istoric, confruntate cu probleme în ceea ce privește aprovizionarea cu energie, deoarece furnizorii de energie considerau adesea aceste zone drept investiții neprofitabile. În multe cazuri, acest lucru a determinat comunitățile să ia situația în propriile mâini și să preia gestionarea rețelei locale de distribuție.

Un exemplu bine cunoscut în acest sens este cazul companiei ElektrizitätsWerke Schönau (EWS) din Germania. În 1991, cetățenii din micul oraș Schönau din Pădurea Neagră au decis să cumpere rețeaua de distribuție locală pentru a o face sustenabilă, deoarece furnizorul local de la acea vreme nu dorea să furnizeze energie regenerabilă.

Ich bin ein Störfall.

Campania ElektrizitätsWerke Schönau (EWS): „Ich bin ein Störfall”, care înseamnă în germană „Sunt un incident tehnic”, referindu-se la dezastrul de la Cernobil. Datorită acestei campanii, EWS a reușit să cumpere rețeaua locală. © EWS Schönau

POVESTE DE SUCCES **EWS SCHÖNAU RECUPEREAZĂ REȚEAUA DE DISTRIBUȚIE
A ENERGIEI ELECTRICE | GERMANIA** CONTINUARE

Pentru a prelua rețeaua de distribuție, cooperativa a concurat pentru concesiune. Consiliul municipal a respins propunerea cooperativei, așa că cetățenii au organizat un referendum pentru a contesta decizia consiliului municipal și au câștigat.

Nemulțumită de situație, compania de electricitate din Schönau a cerut organizarea unui referendum pentru a anula decizia și a încercat să convingă populația locală că cooperativa nu poate gestiona rețeaua de distribuție. Împotriva tuturor așteptărilor, compania a pierdut acest referendum, ceea ce a confirmat preluarea rețelei locale de distribuție de către cetățenii din Schönau.

Un pas final pentru cetățeni a fost acela de a negocia în instanță prețul concesiunii. La acea vreme, piața energiei nu era încă liberalizată și nu existau sisteme de sprijin financiar. Cu toate acestea, EWS a inspirat cetățenii să instaleze unități de producție de energie regenerabilă, permițându-le să se conecteze la rețea și plătindu-le tarife speciale de alimentare. După ani de lupte în instanță și în afara ei, în prezent, EWS Schönau furnizează energie curată la peste 200.000 de consumatori din Germania, alimentând rețeaua cu energie produsă de cetățeni. EWS se aprovizionează direct de la producătorii de energie regenerabilă și de cogenerare, în timp real, pentru a fi siguri că nu este folosită energie nucleară.

EWS a demonstrat că, prin preluarea rețelei și vânzarea de energie, poate fi adaptat un model de afaceri în funcție de nevoile membrilor săi. De asemenea, a demonstrat reziliența cooperativelor de energie regenerabilă și capacitatea acestora de a se folosi de puterea voluntarilor, care își transmit cunoștințele în mod gratuit. De atunci, EWS a sprijinit alte comunități din Germania, cum ar fi Energienetz Hamburg, pentru a realiza proiecte similare.

REÎNNOIREA CONCESIUNILOR

Află cine deține concesiunea actuală pentru sistemul de distribuție local și când urmează să fie reînnoită. Ar putea fi o oportunitate pentru grupul tău.

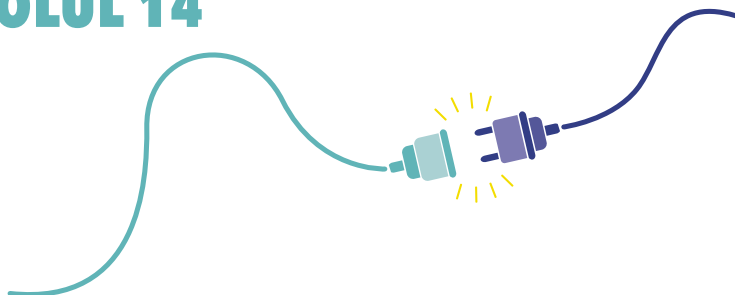

Raportul Greenpeace „Bătălia rețelelor”. https://storage.googleapis.com/planet4-belgium-stateless/2018/12/6a1f28a4-6a1f28a4-publ_battle_of_grids.pdf

FURNIZAREA

CAPITOLUL 14

O serie de comunități de energie au ales să funcționeze ca furnizori de energie. Sunt diferite moduri de a face acest lucru: unele își produc propria energie electrică și o vând clienților lor, iar altele cumpără și cumulează energie regenerabilă de la alți producători pentru membrii lor.

88 |

Coopérnico din Portugalia este un astfel de exemplu al primei opțiuni. Prima cooperativă de furnizori și producători din țară a invitat cetățeni din toată țara să devină membri și să cumpere acțiuni. Aceste venituri au fost apoi utilizate pentru a finanța investițiile în energie regenerabilă, cum ar fi panourile fotovoltaice solare. Energia produsă de aceste panouri este furnizată membrilor săi și altor persoane.

Community Power este primul și singurul furnizor de energie electrică deținut de comunitate din Irlanda. Compania a fost creată din grupul care a construit primul parc eolian din Irlanda deținut de o comunitate, Templederry, și este acum un parteneriat de grupuri de energie comunitară care caută să dezvolte energia regenerabilă în regiunile lor. Furnizorul cumpără energie regenerabilă de la mici generatoare eoliene și hidraulice și o vinde clienților săi. În 2020, în Irlanda a avut loc prima licitație de energie electrică din surse regenerabile, care a inclus o categorie pentru producția deținută de comunități. În urma succesului înregistrat la această licitație, Community Power va înființa două parcuri fotovoltaice deținute de cetățeni.

În urmă cu câțiva ani, cooperativele de energie din regiunea francofonă a Belgiei au decis să își unească forțele și să înființeze Cociter, propriul lor furnizor de energie cooperativă. Energia pe care cooperativele o produc în comun acoperă nevoile a 15,000 de familii. Cu peste 3,000 de membri, Cociter mai are încă loc pentru 12,000 de noi familii care să se alăture.

Ca și în cazul producerii de energie electrică, a deveni furnizor de energie în regim de cooperativă vine cu propriile provocări, legate de reglementări, de influența actorilor consacrați de pe piață și de limitările financiare, printre altele. Nu dispera dacă comunitatea ta se confruntă cu un astfel de obstacol! Este absolut normal și, cu ajutorul altor cooperative, vei găsi o soluție.

ȘTIAȚI?

COOPERATIVE FURNIZOR DE ENERGIE

În întreaga Europă, lista cooperativelor furnizor de energie continuă să crească. Dacă nu vă procurați deja energia de la unul dintre aceștia, acum este momentul! Țeasta noastră din Italia are 4.000 de clienți, Enercoop din Franța are aproape 90.000 de clienți, Som Energia din Spania are 115.000 de clienți, Greenpeace Energy (Germania) are peste 180.000 de clienți, Ecowatt (Flandra, Belgia) are 55.000 de clienți, iar EWS (Germania) are peste 200.000 de clienți.

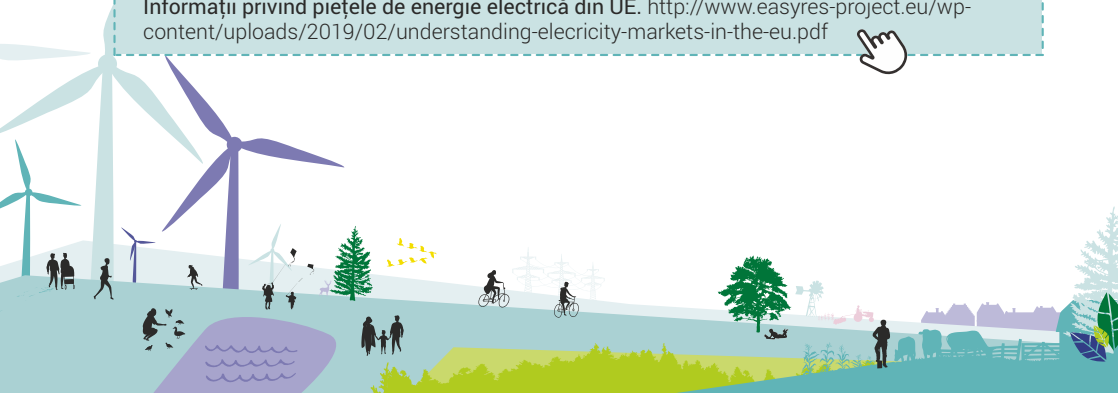
89

Intrarea pe piața cu amănuntul a energiei: un ghid.

Documentul este elaborat de autoritatea de reglementare britanică, dar conține o mulțime de informații de relevanță generală.

https://www.ofgem.gov.uk/system/files/docs/2016/07/entering_the_retail_energy_market_-_a_guide.pdf

Informații privind piețele de energie electrică din UE. <http://www.easyres-project.eu/wp-content/uploads/2019/02/understanding-electricity-markets-in-the-eu.pdf>

**AFLĂ
MAI
MULT**

POVESTE DE SUCCES

CUM A GĂSIT ENERCOOP
O METODĂ DE A INTRA PE PIAȚA FRANCEZĂ A ENERGIEI | FRANȚA

În urmă cu 15 ani, când ONG-urile franceze de mediu, experții în energie, dezvoltatorii de proiecte și companiile de finanțare alternativă au decis să înființeze Enercoop, furnizor de energie deținut de cetățeni, situația nu era deloc favorabilă. La momentul respectiv, toate activele energetice ale Franței, principala companie de utilități EDF și principalul operator al sistemului de distribuție ERDF erau deținute de stat. Cea mai mare parte a energiei electrice din Franța (75%) provine din energia nucleară - ceea ce este valabil și în prezent. La acea vreme, guvernul francez era foarte reticent în ceea ce privește liberalizarea pieței sale de energie, ceea ce făcea foarte dificil pentru orice alt actor în afară de EDF să concureze pe piață. Acest lucru a împiedicat proiectele să aibă acces la producția de energie din surse regenerabile și, astfel, să

Teambuilding cu toți membrii
cooperativelor din rețeaua
Enercoop, în 2016.
© Enercoop

poată asigura un model viabil ca furnizor în Franța. Este în continuare dificil și astăzi, dar într-o măsură mai mică – parțial datorită legislației UE. Inițial, legislația franceză prevedea că orice energie regenerabilă produsă trebuia să fie vândută companiei istorice de utilități dacă proprietarii doreau să primească tarife fixe din partea guvernului. Astfel, în primii săi ani de activitate, Enercoop a fost nevoită să cumpere energie regenerabilă de la instalații hidroelectrice publice.

Pentru a avea acces la această producție, serviciul de utilități publice a cerut o garanție bancară pentru cantitatea totală de energie pe care Enercoop urma să o cumpere de la ei. La momentul respectiv, Enercoop nu era în măsură să ofere această garanție pe cont propriu și, în ultimă instanță, a apelat la ajutorul cooperativei belgiene vecine Ecopower. Împreună cu banca etică Triodos, cu banca franceză Credit Coopératif și cu Ecopower, au reușit să ofere sprijinul necesar. Enercoop nu a trebuit niciodată să apeleze la această garanție, dar aceasta a fost necesară pentru a salva cooperativa într-un moment crucial din istoria sa.

În prezent, după numeroase acțiuni de sensibilizare atât la nivel național, cât și la nivelul UE, Enercoop își poate achiziționa energia electrică direct de la producătorii de energie regenerabilă, care continuă să primească sprijin guvernamental. Retrospectiv, acest episod dificil din viața cooperativei franceze și cooperarea pe care a dus-o cu Ecopower este ceea ce a dat startul ideii unei federații a cooperativelor de energie la nivelul UE, „pentru a ajuta cooperativele începătoare și cele existente să depășească obstacolele cu care se confruntă învățând de la alții.”

Proiectul Citizen din Plougras (Bretania),
 cu o capacitate instalată de 6 MW, care
 își vinde producția către Enercoop.
 © Enercoop

ECONOMISIREA ENERGIEI ȘI COMBATEREA SĂRĂCIEI ENERGETICE

CAPITOLUL 15

Un alt proiect important pentru grupul tău ar putea fi creșterea economiilor la energie și a eficienței energetice în comunitatea ta. Este o modalitate foarte bună de a începe activitățile și de a câștiga experiență avansată și încredere în comunitate, în special la început.

92 | Mulți oameni, în special în Europa de Sud și de Est, trăiesc în locuințe ineficiente care irosesc căldura în timpul iernii. Energia prețioasă se pierde prin ferestre, pereți și acoperișuri subțiri, dăunează sănătății și bunăstării oamenilor și crește consumul de energie.

Sărăcia energetică este manifestarea inegalității sociale în ceea ce privește consumul de energie și accesul inadecvat la serviciile energetice, din cauza unei combinații de venituri scăzute, prețuri ridicate la energie și locuințe ineficiente.

Aceasta a crescut dramatic după criza financiară din 2008, care a afectat milioane de oameni și a dus la crearea a numeroase mișcări europene de tip grassroots care luptă pentru justiție energetică și împotriva deconectărilor de energie.

- Până la 1 din 4 europeni trăiesc în sărăcie energetică, ceea ce reprezintă 125 de milioane de persoane.
- În 2015, aproape 50 de milioane de persoane din UE au fost în întârziere sau în imposibilitatea de a-și plăti facturile de utilități. În Grecia, aceasta reprezenta peste 40% din populație.
- În 2015, 15% dintre europeni locuiau în case cu acoperiș care prezenta scurgeri de apă, pereți, podele sau fundații umede, sau cu putregai în ramele ferestrelor, reprezentând aproape 80 de milioane de persoane.
- Până la 100.000 de europeni mor anual din cauza frigului din casă.

Sărăcia energetică generează un cerc vicios de excluziune socială. Ea îi afectează mai întâi pe cei mai vulnerabili: persoanele în vârstă, familiile cu venituri mici, familiile monoparentale (80% dintre ele conduse de femei) și persoanele de culoare. În pofida acestui fapt, doar o treime dintre guvernele UE recunosc în mod oficial sărăcia energetică. Chiar și acolo unde se vorbește deschis despre sărăcia energetică, mulți nu reușesc să facă legătura cu sistemul nostru energetic, care duce la supraconsumul de combustibili fosili și la risipa de energie.

Cum susțin inițiativele de energie comunitară gospodăriile vulnerabile și cu venituri mici:

- Investesc în regenerabile pentru a avea acces mai ieftin la energie verde, astfel încât acestea să poată beneficia de bunăstarea colectivă generată;
- Susțin investițiile în măsuri de eficiență energetică și în renovarea clădirilor pentru a îmbunătăți condițiile de trai;
- Le învață cum să își reducă consumul de energie și facturile.

Poți începe prin a identifica persoanele din comunitatea ta care se află în sărăcie energetică datorită unui sondaj din ușă în ușă pentru a le întâlni și a discuta despre locuințele lor. De asemenea, sondajul te poate ajuta să cunoști mai bine regiunea și oamenii. De asemenea, ai putea organiza o întâlnire cu comunitatea pentru a discuta cu oamenii despre ideile lor. Vor să se organizeze împreună pentru a-și izola locuințele cu ajutorul schemelor de subvenții disponibile?

Manualul privind sărăcia energetică de la Housing Europe.

<https://www.housingeurope.eu/resource-835/energy-poverty-handbook>

Cele mai bune practici – cooperativele care implementează eficiența energetică.

<https://www.rescoop.eu/toolbox/rescoop-plus-energy-efficiency-toolkit>

Pagină web cu exemple despre cooperative de energie care se axează pe solidaritate în Europa.

<http://www.rescoop-ee.eu/energy-solidarity>

Factori comportamentali pentru eficiența energetică în cooperative de energie.

<https://www.rescoop.eu/toolbox/behavior-al-drivers-for-energy-efficiency-in-rescoops>

POVESTE DE SUCCES **CREW ENERGY: ENERGIE LA NIVEL LOCAL | REGATUL UNIT**

CREW Energy a fost înființată în 2014 de membri ai organizației Friends of the Earth pentru a lua măsuri împotriva sărăciei energetice, a ineficienței energetice și a combustibililor fosili. Astăzi, principalul său obiectiv este de a ajuta comunitățile din sud-vestul Londrei să devină sustenabile din punct de vedere ecologic și financiar. Viziunea sa este o comunitate mai ecologică și mai echitabilă pentru toată lumea, construită de la firul ierbii. CREW Energy coordonează proiecte de transformare a energiei și organizează „cafenele de consiliere energetică”, cu scopul de a sensibiliza locuitorii cu privire la eficiența energetică.

Aceste discuții periodice au loc în centrele din comunitate, unde personalul CREW Energy invită membrii comunității să discute despre rolul lor în eficiența energetică în timp ce servesc ceai și biscuiți. În acest cadru primitor, oamenii pot obține recomandări cu privire la cele mai bune tarife de energie, beneficii suplimentare, subvenții și reduceri la facturile de energie.

Cafenelele CREW Energy au ca scop combaterea sărăciei energetice și sprijinirea bunăstării grupurilor marginalizate: multe comunități, în special cele din regiunile defavorizate din punct de vedere social și economic, nu au în mod normal acces la o astfel de experiență energetică avansată. Datorită acestor sesiuni, un locuitor a economisit 300 de lire sterline la facturile de energie, demonstrând că aceste spații sunt necesare și pot schimba viața comunității.

Eforturile CREW Energy de a-și dezvolta activitatea în mod sustenabil i-au determinat să educe și să încurajeze tinerii să urmeze o carieră în sectorul energetic. Yunus Nas, recent absolvent în Știința mediului, care a urmat cursul de formare CREW Energy de evaluare a eficienței energetice a gospodăriilor, a declarat: „Colaborarea cu CREW Energy mi-a oferit încrederea și m-a încurajat să pun în aplicare cursul de formare pentru a produce schimbări la nivel local. Este o modalitate excelentă de a-mi pune în valoare competențele și experiența pentru a contribui la impulsivarea comunității mele către un viitor mai sustenabil și mai ecologic.”

CREW Energy sprijină tinerii campioni ai energiei comunitare.
© CREW

LOCAL

POVESTE DE SUCCES

**AUTOCONSUMUL PENTRU
 COMBATerea SĂRĂCIEI ENERGETICE ÎN TOSCANA | ITALIA**

În 2019, compania italiană de locuințe sociale „Edilizia Pubblica Pratese” a inaugurat complexul rezidențial NzeB din San Giusto (Prato), care include 29 de locuințe, un centru al comunității de 250 de metri pătrați, o grădină amenajată și un nou scuar. Acest proiect este un exemplu excelent de autoconsum colectiv pentru a combate sărăcia energetică, care combină niveluri ridicate de eficiență energetică cu locuințe sociale pentru a minimiza costurile energetice, datorită unor abordări inovatoare care utilizează energia solară și eoliană.

Energia produsă în clădire provine în întregime din surse regenerabile, precum și 90% din energia utilizată pentru încălzire și apă caldă și peste 60% din energia totală consumată de clădire, inclusiv consumul de electricitate al clădirii. Sistemul centralizat constă într-o pompă de căldură și produce 12.701 kWh/an. Acesta este alimentat de 100 de panouri fotovoltaice. În interiorul clădirii, căldura este distribuită prin pardoseală, iar panourile solare sunt folosite pentru încălzire și pentru producerea de apă caldă. Clădirile sunt foarte eficiente, datorită acoperișului izolat și sistemelor termice avansate, asigurând căldura familiilor pe timp de iarnă și răcoarea pe timp de vară.

Instalare de panouri solare în cadrul unui program NZEB (case cu consum aproape zero de energie), în orașul Prato, Italia.
 © Studio Tecnico Associato RES Architetture

ÎNCĂLZIREA

CAPITOLUL 16

Încălzirea și răcirea clădirilor înseamnă o cantitate mare de energie, bani și emisii de CO₂ din cauza sistemelor ineficiente. Partea bună este că se pot construi sisteme de încălzire și răcire durabile și eficiente, iar acestea pot fi deținute de comunitate! În Olanda, comunitatea din Groningen a preluat rețeaua de încălzire centralizată, de exemplu, pentru a elimina complet gazul din rețeaua de alimentare.

Cel mai simplu mod de a începe este să te gândești la sistemele de încălzire centralizată. Sistemele de încălzire centralizată asigură încălzirea la nivelul orașului sau al comunei. Multe municipalități distribuie căldura printr-un sistem de apă caldă care circulă prin conducte izolate. Aceasta este apoi utilizată pentru a încălzi apa sau spațiile din locuințe și întreprinderi. Căldura este produsă la nivel central și poate proveni din arderea combustibililor fosili sau din căldura produsă de un proces industrial. Aceste sisteme pot fi transformate în sisteme de energie regenerabilă. Află dacă orașul sau localitatea ta are un sistem de încălzire centralizată și cum este alimentat acesta.

POVESTE DE SUCCES

HVIDOVRE FJERNVARME:**O COOPERATIVĂ DE ÎNCĂLZIRE CENTRALIZATĂ | DANEMARCA**

Există sute de cooperative de termoficare în Danemarca, unde cererea de căldură este mare, legislația este favorabilă, iar cooperativele pot accesa împrumuturi ieftine prin intermediul municipalităților. Hvidovre Fjernvarme este o cooperativă formată din 250 de membri și 33,000 de consumatori, inclusiv municipalitatea din Hvidovre, care furnizează căldură din surse regenerabile locuitorilor săi. Împreună cu alte trei cooperative de încălzire centralizată (FDHvidovre, Avedøre și Rebæk Søpark), au implementat un program pentru a-i ajuta pe membri să își optimizeze instalațiile de încălzire, permițându-le să economisească energie și bani.

La fiecare doi ani, cooperativa verifică gratuit instalațiile de încălzire ale consumatorilor. Prima verificare include o analiză a unității de încălzire centralizată, precum și un raport privind performanța energetică a locuințelor oamenilor, evaluând consumul acestora. Raportul oferă, de asemenea, recomandări privind modalitățile de optimizare a eficienței energetice a locuințelor lor. La fiecare doi ani, se efectuează o verificare de întreținere a unității de încălzire centralizată, în cazul în care sunt necesare ajustări.

În fiecare an, EBO Consult organizează o „Zi a încălzirii” la Cooperativa de încălzire centralizată din Hvidovre pentru a informa cetățenii din Hvidovre despre încălzirea centralizată și economisirea energiei. © EBO consult

OBȚINEREA UNEI ÎNCĂLZIRI SUSTENABILE | FRANȚA

În Franța, proiectul comun „Forestener – căldura cetățenilor” sprijină proiectele locale de energie pe bază de lemn prin mobilizarea economiilor locale pentru a proiecta, finanța și exploata sisteme de încălzire pe bază de lemn, în colaborare cu locuitorii din zonă.

În Lucinges, un sat din Haute-Savoie, a fost creată în 2018 o rețea inovatoare de încălzire în comunitate cofinanțată de cetățeni și gestionată de autoritățile publice. Rețeaua de încălzire centralizată numită Forestener furnizează căldură pentru clădirile municipale și are ca scop încălzirea tuturor clădirilor din centrul satului. Rețeaua, cu o lungime de un kilometru, are ca scop încălzirea a 60 de locuințe colective, a 5 case individuale, a școlii, a cantinei școlare, a primăriei, a bibliotecii publice, a centrului comunitar, a două centre culturale, a unei fabrici de bere ecologică și a unei companii.

Încăperea cazanelor este prevăzută cu două cazane pe lemne, care vor furniza 1.100 MWh pe an utilizatorilor săi. Înainte de instalarea acestei rețele de termoficare, încălzirea satului funcționa pe păcură și propan, prin instalații vechi. Pe măsură ce

LOCAL

Proiectul Forestener este un exemplu excelent de transformare a sistemului de încălzire al unui oraș prin colaborarea cu comunitatea locală. © Energie Partagée

municipalitatea a construit locuințe noi, s-a decis să se centralizeze sistemul de încălzire și să treacă de la combustibilii fosili la soluții sustenabile, pe bază de lemn. Anterior, de jumătate din suma de pe factura de energie beneficiau actorii din afara comunității. Noul sistem ajută la păstrarea acestor venituri din energie în cadrul localității, pe care comunitatea le poate folosi pentru a-și îmbunătăți în continuare infrastructura.

Așchiile de lemn folosite provin dintr-o pădure din apropiere, pentru a reduce la minimum necesarul de transport. Ingredientul secret al acestui proiect este implicarea cetățenilor. Guvernanța proiectului este participativă și democratică, aproximativ 45 de persoane au investit în sistem pentru a susține lansarea acestuia, cu sprijinul asociației cooperative franceze Énergie Partagée, motivată de beneficiile sale etice, locale și de mediu. Până în prezent, peste 5.000 de cetățeni au devenit investitori în Forestener și în alte proiecte sprijinite de Énergie Partagée. Regiunea franceză Rhône-Alpes a fost, de asemenea, un susținător cheie, oferind acestui proiect 442.000 de euro, iar proiectul a primit un împrumut de la banca etică La Nef.

Ghid pentru orașele și localitățile care doresc să dezvolte sisteme de termoficare și răcire (DHC).
<https://guidetodistrictheating.eu/guidanc-e-for-cities-and-towns/>

Setul de instrumente Hotmaps pentru a demara planificarea energetică.
<https://energy-cities.eu/publication/the-hotmaps-toolbox/>

Un set de instrumente online pentru a sprijini planificarea termică.
<https://www.hotmaps-project.eu>

FLEXIBILITATE, AUTOCONSUM ȘI STOCARE

CAPITOLUL 17

Dincolo de activitățile mai tradiționale din cadrul pieței energiei, comunitățile de energie au dezvoltat soluții inovatoare în domeniul flexibilității energetice, cum ar fi stocarea, electromobilitatea și chiar tehnologia blockchain. Dacă crezi că comunitatea ta ar fi interesată de aceste domenii, aceste exemple sunt pentru tine!

AUTOCONSUMUL ȘI STOCAREA COLECTIVĂ

Adesea, oamenii locuiesc în apartamente închiriate și în case terasate mai vechi, ceea ce face dificilă instalarea de panouri solare private. Un proiect colectiv de energie solară, condus de cooperativa energetică EnerGent (Belgia), a căutat soluții în acest sens. Proiectul Buurzame Stroom intenționează să instaleze 5.000 de metri pătrați de panouri solare fotovoltaice într-o localitate din Gent, pentru a crește producția de energie regenerabilă în acea localitate și pentru a crea un model de afaceri inovator pentru autoconsumul colectiv.

O opțiune este de a reuni persoanele care dețin apartamente în aceeași clădire pentru a pune panouri solare pe acoperiș. Poate fi dificil să se ajungă la un acord de grup între toți proprietarii, pentru a decide cum pot împărți energia, dar odată ce ai dezvoltat un model bun, îl poți răspândi în orașul sau localitatea ta.

Proiectul dorește, de asemenea, să transforme localitatea într-un sistem energetic local integrat, alimentat de surse regenerabile. De exemplu, au fost instalate vehicule electrice operate de cooperativa Partago și sisteme de baterii pentru a stoca excesul de energie solară. Buurzame Stroom beneficiază, de asemenea, de experiența avansată a diferitelor cooperative, inclusiv Ecopower, EnergieID și proiectul WiseGRID.

BLOCKCHAIN

Datele privind consumul sau producția sunt adesea măsurate cu ajutorul contoarelor, care sunt deținute de operatorii rețelelor de distribuție. În acest fel, consumatorii au un control redus asupra informațiilor care sunt de fapt private și sensibile. Pentru a rezolva această problemă, Pylon Network din Spania a creat cu succes o bază de date independentă și neutră bazată pe tehnologia blockchain. Prin intermediul tehnologiei lor, datele de producție și de consum pot fi stocate și partajate în siguranță. Utilizatorii finali sau prosumatorii pot păstra controlul asupra datelor lor și pot decide cum doresc să își partajeze informațiile.

FLEXIBILITATEA CERERII

În mai multe țări, în special în nordul Europei, lipsa de energie electrică disponibilă în rețea (mai ales în timpul nopților lungi de iarnă) este compensată de centrale electrice pe gaz subvenționate. Comunitățile de energie oferă o alternativă mai ieftină și mai ecologică. Membrii comunității pot face o ofertă de flexibilitate și pot accepta să li se limiteze furnizarea de energie electrică pentru un anumit număr de ore pe an, atunci când este necesar, în schimbul unei compensații financiare.

Rețeaua de energie regenerabilă Wadebridge la lansarea proiectului lor de energie solară. © WREN

UN PARTENERIAT EXTINS PENTRU UN PROIECT INOVATOR DE PARTAJARE COLECTIVĂ A ENERGIEI GECO | ITALIA

Centrul Agroalimentar din Bologna, CAAB, avea o instalație de producere a energiei solare și un consum redus de energie, iar surplusul de energie era introdus în rețea la prețuri mici. Discuțiile privind noile legi ale UE din 2018 au reactivat ideea de a implica întreprinderile și cetățenii locali pentru a crea o comunitate de energie și a profita de surplusurile de energie în beneficiul locuitorilor din locuințele sociale.

În același an, proiectul „Neighbourhood Economics Project”, care urmărește să sprijine investițiile durabile în zonă, a realizat studii preliminare privind această idee. În 2019, CAAB și Agenția de Dezvoltare Locală Pilastro Nord-Est au încheiat un parteneriat cu actorii locali pentru a impulsiona inițiativa și au descoperit o inițiativă similară explorată de ENEA într-un localitate învecinată, Roveri.

Oamenii au decis să își unească forțele pentru a prezenta proiectul GECO (Green Energy Community) la fondul EIT Climate-KIC, pentru a crea o comunitate de energie locală inovatoare care să implice ambele localități.

GECO se bazează pe noi sisteme care utilizează contoare inteligente și o platformă bazată pe blockchain. Pe lângă instalațiile solare, acesta include instalații de biogaz și stocare pentru a crește flexibilitatea și răspunsul la cerere, iar sistemul va fi instalat în clădiri comerciale, industriale și rezidențiale. GECO va utiliza rețeaua publică, creând o comunitate virtuală.

În prezent, având în vedere că se așteaptă transpunerea integrală a noii legislații comunitare în domeniul energiei, comunitățile de energie pot fi formate numai de utilizatori care se află pe același sistem de alimentare de joasă tensiune, pentru sisteme de producție cu o capacitate maximă de 200 kW. În această primă fază, GECO se va baza pe utilizatori pentru a crea mici comunități de energie care, ulterior, vor face parte din entitatea clusterului. Ideea este de a permite un comportament eficient al utilizatorilor, deoarece energia este împărțită cu clădirile comerciale și de birouri care funcționează în principal în timpul zilei.

Activitățile proiectului GECO includ, de asemenea, activități de educare și informare cu școlile, asociațiile și alte părți interesate la nivel local, pentru a crește gradul de conștientizare și a sprijini noii prosumatori din zonă.

Blockchain și tranziția energetică

<https://energy-cities.eu/publication/blockchain-and-energy-transition-what-challenges-for-cities-find-out-in-our-newly-released-publication/>

Webinarul Agenției Mondiale pentru Energie Eoliană privind back-up-ul pentru sistemul de echilibrare și stocare.

<https://library.wwindea.org/grid-integration-system-balancing-backup-and-storage-interconnections-demand-and-supply-forecasting/>

Energie inteligentă pentru utilizatorii finali – un studiu de fezabilitate din Samsø.

<https://www.rescoop.eu/toolbox/smart-energy-for-end-users-a-feasibility-study-from-sams%C3%B8>

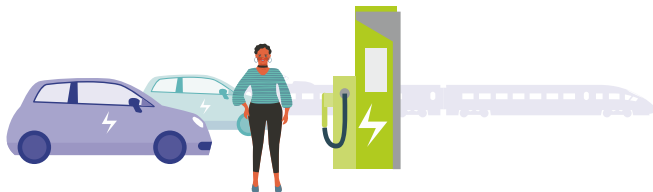
Raportul FLEXcoop: Modele de afaceri emergente: strategii asociate de răspuns la cerere și modele de contracte.

<https://www.rescoop.eu/toolbox/emerging-business-models-associated-demand-response-strategies-and-contract-templates>

TRANSPORT ȘI MOBILITATE

CAPITOLUL 18

Atunci când ne gândim la viitoarea piață a energiei, trebuie să luăm în considerare împreună electricitatea, încălzirea și transportul. Transportul este sectorul din Europa care reprezintă cea mai mare sursă de emisii: aproximativ 30% din emisiile de CO₂ ale UE. De asemenea, transportul este singurul sector în care emisiile au crescut în loc să scadă din 1990. Nu uita de transporturi atunci când te gândești la transformarea sistemului nostru energetic.

Pentru a-și reduce emisiile, sectorul transporturilor va trebui să reducă drastic utilizarea mașinilor individuale și să treacă la electricitate. Proiectele comunitare pot contribui la abordarea ambelor provocări. Poți înființa o schemă de partajare a mașinilor electrice în comunitatea ta, o activitate excelentă pentru un proiect de energie comunitară deja existent. O cooperativă poate investi într-un parc de mașini electrice pe care oamenii le pot rezerva și folosi, iar mașinile sunt deținute de comunitate și nu de indivizi.

Ideea este, de asemenea, de a aduna comunitățile în jurul transportului. În prezent, oamenii merg de la intrarea în casă până la vehiculul personal, și stau singuri în cutii de metal, fără interacțiuni semnificative cu mediul înconjurător sau cu oamenii din comunitatea lor. Folosirea comună a mașinilor este o experiență mai comunitară, mergeți pe jos sau cu bicicleta până la cea mai apropiată mașină, trecând sau salutând oameni pe drum. Întreaga experiență ne permite să ne rupem de mentalitatea individualistă a posesiei de mașini personale, în spiritul utilizării comune.

În 2018, REScoop.eu a facilitat colaborarea internațională a trei cooperative ce se axau pe folosirea în comun a mașinilor electrice care au decis în cele din urmă să înființeze o nouă societate cooperatistă europeană numită The Mobility Factory (TMF). Aceasta include o platformă europeană care permite comunităților de energie din întreaga Europă să folosească în comunitățile lor mașini electrice. Platforma online permite proiectelor să pună la dispoziție aplicații, interfețe web, plăți online și software-ul necesar pentru a înființa un serviciu de car sharing în propria comunitate, alături de instrumente digitale ce deschid mașinile fără a fi nevoie de chei.

Fiecare cooperativă angajată în utilizarea în comun a mașinilor electrice poate deveni membru pentru a beneficia de serviciile TMF. Comunitățile de energie iau decizii cu privire la modul în care doresc să funcționeze, la culori, la logo-uri, la mașinile pe care le vor include, la modelul de tarifare – fără a fi nevoie să se ocupe de crearea și întreținerea unei platforme IT. În calitate de membru, puteți, de asemenea, să adaptați codul la nevoile dumneavoastră: deținerea și elaborarea în cooperare a codului IT se numește „Cooperativism de platformă”.

Odată ce ai construit ceva, dă mai departe și celorlalți! Aceasta este o valoare cheie a cooperativei și face parte din principiile Alianței Cooperatiste Internaționale (ACI).
Cooperativele ajută alte cooperative!

COOPERATIVA DE UTILIZARE ÎN COMUN A MAȘINILOR ELECTRICE PARTAGO | BELGIA

Partago este o cooperativă ce folosește în comun vehiculele electrice. A fost înființată în 2015 de 5 vecini în timpul unui festival local stradal din Ghent (Belgia). O dată pe an, toate mașinile sunt interzise pe străzi într-o așa-numită „duminică fără mașini”. În timp ce copiii se jucau și oamenii se întâlneau și se bucurau de spațiul recâștigat, un mic grup de locuitori a decis să acționeze în legătură cu sentimentul aceluia moment particular al anului. Dornici de aer curat, mai mult spațiu și mai multă liniște pe șosea, au înființat o cooperativă de folosire în comun a mașinilor electrice pentru a reduce numărul de mașini pe străzile lor. Cu sprijinul a 740 de localnici și întreprinderi mici, cooperativa operează o flotă de 74 de mașini electrice și are o platformă online pentru smartphone-uri. Partago are două obiective principale: să ofere acces la mașini electrice membrilor cooperativei și să ia măsuri pentru un oraș sănătos și sustenabil. Partago are în prezent 74 de vehicule electrice cu o capacitate totală a bateriilor de 3 MWh și 8 stații de încărcare.

LOCAL

Vehiculele electrice de la Partago, aliniate în centrul istoric al orașului Ghent.
© REScoop.eu

Partago are multe avantaje:

- 1.** Reduce utilizarea combustibililor fosili și diminuează poluarea aerului.
- 2.** Ajută la combaterea schimbărilor climatice.
- 3.** Folosește energia și materialele în mod eficient.
- 4.** Eliberează spațiu în orașele supraaglomerate, unde o treime din spațiu este ocupat de vehicule nefolosite.

Partago intenționează să facă mașinile electrice accesibile și ușor de folosit pentru toată lumea. Prin urmare, ia măsuri pentru a face ca serviciul lor de partajare a mașinilor electrice să fie incluziv:

- 1.** Majoritatea oamenilor nu au mai condus până acum mașini electrice. Acesta este motivul pentru care Partago stabilește un parteneriat între fiecare nou membru și un alt membru din vecinătate pentru ca acesta să poată învăța să folosească o mașină electrică.
- 2.** Persoanele care nu sunt încă membre și care au o mașină Partago în zonă pot face un test drive gratuit.
- 3.** Partago organizează în mod regulat un eveniment pentru comunitate, găzduit de unul dintre membrii săi în casa lor. În timp ce beau un pahar, membrii spun vecinilor poveștile și își împărtășesc experiențele legate de car sharing și de cooperativă.

TRANSPORT ȘI MOBILITATE

CAPITOLUL 18

Raportul privind energia solară și mobilitatea de la Solar Power Europe.
<https://www.slideshare.net/SolarPowerEurope/solar-in-the-driving-seat-solar-mobility-report>

Consultați site-ul web al atelierului de mobilitate. <http://www.themobilityfactory.eu>

ALEGEREA TEHNOLOGIEI

CAPITOLUL 19	ENERGIA EOLIANĂ	110
CAPITOLUL 20	ENERGIA SOLARĂ	115
CAPITOLUL 21	HIDROENERGIA	121
CAPITOLUL 22	BIOMASA	126

Templederry găzduiește primul parc eolian al unei comunități din Irlanda.

© TEA

Producerea și vânzarea de energie pentru comunitățile de energie este adesea o activitate cheie, indiferent dacă este sau nu activitatea principală. Este esențială, deoarece înlocuiește combustibilii fosili în sistemul energetic, ajută la atenuarea schimbărilor climatice și păstrează banii în comunitatea locală. Unele proiecte devin suficient de mari pentru a produce energie din mai multe tehnologii, dar dacă ești la început, iată care sunt diferitele surse din care ai putea alege.

ENERGIA EOLIANĂ

CAPITOLUL 19

110 |

„Vântul bate pentru toată lumea, nu doar pentru companii”, a declarat în 2016 cooperativa Ecopower către municipalitatea locală. Valorificarea acestei energii le oferă locuitorilor posibilitatea de a-și transforma sistemul energetic și de a-și dezvolta comunitățile. Energia eoliană reprezintă o mare parte din sectorul energetic, nu lăsați marile companii să o monopolizeze!

DE CE EOLIANĂ?

Un parc eolian poate produce o cantitate semnificativă de energie, mai multă decât panourile solare, de exemplu. O turbină eoliană medie poate produce mai mult de 6 milioane de kWh într-un an, ceea ce înseamnă alimentarea cu energie electrică a 1,500 de gospodării. Energia eoliană poate fi un instrument important pentru a înlocui combustibilii fosili care ne distrug clima.

Energia eoliană poate genera, de asemenea, un venit semnificativ care poate fi folosit pentru a sprijini comunitatea ta, în mod direct, prin partajarea veniturilor, și indirect, deoarece creează valoare adăugată în economia locală.

Atunci când te gândești la energia eoliană, ia în considerare împrejurimile. Se potrivește geografia din zona ta cu energia eoliană? Normele juridice susțin proiectul, îl blochează sau îl fac neprofitabil? Cum ai transporta o turbină în regiunea ta? Acestea sunt întrebările la care trebuie să începi să cauți răspunsuri înainte de a decide dacă energia eoliană este tehnologia pe care o alegi.

Este mai ușor să răspunzi la aceste întrebări odată ce a fost identificat potențialul teren și s-a efectuat un studiu detaliat al opțiunilor tehnologice cu ajutorul unui consultant, dacă este necesar. În majoritatea țărilor, hărțile cu viteza vântului te pot ajuta să înțelegi cât de fezabilă ar fi o turbină într-o anumită zonă. De asemenea, este important de reținut că turbinele sunt adesea interzise în apropierea bazelor militare, a aeroporturilor sau a conductelor de gaz.

SPRIJIN PUBLIC

Elementul cheie pentru a obține sprijinul publicului pentru energia eoliană este să lași comunitatea locală să își construiască singură viziunea, să scrieți istorie împreună de la zero. Organizează ca locuitorii să se întâlnească cu experți, oferă-le exemple de bună practică, studii de caz, răspunde la întrebări, dar nu veni cu un plan prestabilit: acesta este cel mai rapid mod de a le pierde încrederea. Fii flexibil! Obținerea sprijinului necesită timp, dar, așa cum reiese din cazul cooperativei Eeklo de mai jos, planurile elaborate cu participarea reală a cetățenilor pot duce la obținerea autorizațiilor fără obiecții majore.

Parcurile eoliene terestre sunt deseori deranjante vizual, iar oamenii se plâng că perturbă aspectul peisajelor naturale. Cu toate acestea, este interesant de văzut cum oamenii poate să ajungă să le placă aspectul lor atunci când veniturile obținute de pe urma energiei eoliene sunt redistribuite în comunitate. Este firesc ca unii oameni să se opună turbinelor atunci când acestea le sunt impuse fără ca ei să aibă vreun câștig de pe urma lor!

POVESTE DE SUCCES

**ENERGIA EOLIANĂ ÎMPOTRIVA SĂRĂCIEI
 ENERGETICE EEKLO | BELGIA**

Vântul este o resursă comună și ar trebui să fie la îndemâna tuturor. În Eeklo (Belgia), cooperativa Ecopower împarte proprietatea unei turbine eoliene cu autoritatea locală. Acest tip de cooperare public-civilă are un mare potențial: oficialii aleși au interesul de a beneficia de energia eoliană, în timp ce cooperativa de energie oferă know-how tehnic, transmite direct vocea cetățeanului și implică grupurile vulnerabile.

Proiectul Eeklo a început treptat, prin a consulta oamenii și a se asigura că există un sprijin real din partea comunității locale. Orașul încearcă acum să implice familiile aflate în sărăcie energetică, adesea persoane cu un „contor bugetar”* care plătesc de fapt un preț ridicat al energiei electrice. Eeklo are în plan să ofere acțiuni prefinanțate, în cadrul cooperativei de energie, către 750 de persoane, care pot ajunge să dețină astfel o cotă parte de 25% dintr-o turbină eoliană. Procedând astfel, aceste persoane vor profita de avantajele de a deveni membri ai cooperativei Ecopower și vor plăti pentru electricitatea consumată la preț de producere, reducând astfel facturile la energie electrică și permițându-le să își plătească datoriile la energie. Acești membri pot, de asemenea, să acopere costul unei acțiuni proprii (250 de euro) în cadrul cooperativei prin economiile pe care le fac la factura de energie.

Membrii Ecopower, în fața unui generator eolian care va fi construit în Eeklo.
 © Ecopower cv

*„contor bugetar” - în original „budget meter” - se referă la un sistem care permite persoanelor afectate de sărăcia energetică să folosească un card special, pe care îl încarcă cu suma de bani potrivită bugetului lor și îl introduc în contor, pentru a controla astfel mai ușor cât de mult gaz/sau electricitate folosesc. Adeseori aceste tipuri de contracte pentru energie sunt dezavantajoase.

Asistenții comunitari din cadrul serviciilor sociale locale vor sprijini familiile care se confruntă cu sărăcia energetică, oferindu-le în același timp îndrumare în gestionarea bugetului, pentru a reduce riscul de neplată față de cooperativă.

Inițiativa ne arată cum se pot implica persoanele care se confruntă cu facturi la energie pe care nu și le permit, oferindu-le acces la energie electrică regenerabilă și la prețuri accesibile, fără a fi nevoite să cumpere o acțiune de cooperativă în valoare de 250 de euro. Fără riscul de stigmatizare socială, oamenii pot deveni membri cu drepturi depline ai comunității de energie și pot plăti costul acțiunilor pe măsură ce economisesc.

Cooperativa și municipalitatea din Eeklo cooperează, de asemenea, în ceea ce privește furnizarea de energie termică, deoarece orașul a solicitat construirea unei rețele de încălzire centralizată pe baza căldurii reziduale și a surselor regenerabile de energie. Atunci când orașul a lansat o licitație pentru construirea unei rețele mari de încălzire centralizată, a solicitat un obiectiv de energie regenerabilă de 100% și un procent minim de 30% de proprietate cetățenească.

Consortiul câștigător a reușit să garanteze acest lucru printr-un parteneriat cu EcoPower, pentru a face energia termică sustenabilă și accesibilă pentru toată lumea.

Consultarea publică nu este doar un mijloc de a obține acordul de a demara un proiect de energie regenerabilă, ci și o șansă de a valorifica cunoștințele și abilitățile comunității. Locuitorii vor veni cu idei, întrebări, probleme și preocupări la care nu te-ai fi gândit niciodată. Discuțiile te vor ajuta să crezi un plan solid, construind în același timp încredere și o bază viitoare pentru strângerea de fonduri. De asemenea, te poate ajuta să identifici lideri din comunitate pe care îi poți ruga să se alătore proiectului tău.

IDENTIFICAREA TERENULUI

Durata medie de viață a unei turbine eoliene este de 20 până la 25 de ani, așa că va trebui să îți planifici totul din timp! Este foarte puțin probabil ca terenul să fie deținut de comunitate, motiv pentru care cele mai multe cooperative închiriază spații în câmpurile agricultorilor. Totuși, atenție: odată ce o turbină este pusă în funcțiune, fermele vecine pot fi prea apropiate pentru a-și instala propria turbină și a beneficia de aceleași avantaje. Consolidarea sprijinului înseamnă, de asemenea, să ne asigurăm că toată lumea împarte veniturile, motiv pentru care cooperativele oferă adesea compensații fermelor învecinate.

ENERGIA EOLIANĂ

CAPITOLUL 19

Studierea din timp a întregii regiuni este foarte importantă atunci când se caută un teren. O companie privată ar putea deține un teren pe care l-ar putea închiria sau autoritatea locală ar putea fi dispusă să coopereze pentru susținerea proiectului. Trebuie să începi prin a discuta cu autoritățile locale despre utilizarea terenurilor; este posibil să existe un plan local de utilizare a terenurilor pe care îl poți studia. Proiectele comunităților de energie care implică municipalitatea locală sunt, de obicei, cele mai reușite.

OBȚINEREA COMPETENȚELOR DE CARE AI NEVOIE

Dacă în orice etapă te simți copleșit, amintește-ți că nu ești prima persoană care construiește o turbină deținută de o comunitate, multe comunități au făcut acest lucru până acum și au acumulat multe cunoștințe. Nu ezita să ceri sfatul cuiva, mai ales dacă cineva din țara ta a făcut acest lucru cu succes, chiar dacă persoana respectivă doar a încercat! Identifică competențele locale și găsește persoane care au experiență în domeniul energiei, în managementul proiectelor, inginerie sau contabilitate.

CERE SFATURI

Contactează pe cineva și cere-i un sfat. Oferă-te să plătești prânzul sau o băutură, dacă poți. Uneori, chiar dacă nu știi răspunsul, discuția te poate ajuta să găsești soluții sau să găsiți soluții împreună. Desigur, nu trebuie să te bazezi în totalitate pe comunitatea locală! Verifică dacă există grupuri de comunități de energie în apropiere la care ai putea să te adresezi pentru sfaturi sau dacă regiunea ta are o federație care ar putea oferi sprijin. Nu uita că există întotdeauna REScoop.eu.

Atlasul european al vânturilor. <https://map.neweuropeanwindatlas.eu/>

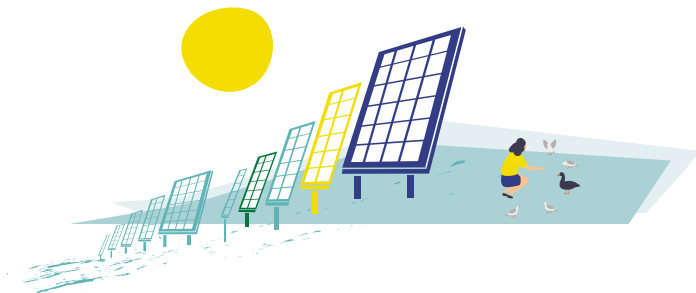
Cazuri de bune practici din cadrul proiectului eolian Win. <https://winwind-project.eu/resources/best-practice-cases/>

Raport privind promovarea acceptării sociale a energiei eoliene.
<https://www.rescoop.eu/toolbox/final-publishable-report-of-the-wise-power-project>

ENERGIA SOLARĂ

CAPITOLUL 20

Majoritatea comunităților de energie din Europa sunt axate pe energie solară. În multe privințe, energia solară este tehnologia perfectă pentru proiecte la nivel de comunitate. Chiar dacă nu produce la fel de multă energie ca cea eoliană, este un punct de plecare excelent datorită prețului mai mic și a proceselor de planificare mai simple.

Dacă lucrezi în administrația locală, energia solară ar trebui să fie pe primul loc pe radarul tău: se potrivește perfect pentru mediile urbane și contribuie foarte bine la crearea de locuri de muncă și la dezvoltarea economică locală. Instalațiile fotovoltaice la scară mică sunt, de obicei, mai mari consumatoare de forță de muncă (inginerie, instalare, întreținere, audit) decât tehnologiile centralizate și crează de trei ori mai multe locuri de muncă pe unitate de capacitate.

Dacă orașul tău a aderat la Convenția primarilor pentru climă și energie, probabil că ai obiective pentru implementarea energiei regenerabile la nivel local.

Cu implicarea cetățenilor din comunitatea ta poți obține rezultate rapide și impresionante! Pot fi elaborate politici și modele de afaceri pentru:

1. Evaluarea potențialului fotovoltaic pe acoperișurile orașului;
2. Creșterea ratei de implementare a energiei solare pe toate clădirile prin intermediul unor reglementări specifice.

Oricare ar fi strategia ta, trebuie să fii conștient de potențialele obstacole cu care se pot confrunta grupurile de cetățeni și comunitățile cu care cooperezi. Acestea sunt:

- Probleme legate de patrimoniu în cazul clădirilor protejate;
- Priorități contradictorii între acoperișuri verzi sau solare;
- Convenirea numărului corect de panouri solare;
- Asigurarea unei bune cooperări cu operatorii sistemelor de distribuție.

ENERGIA SOLARĂ

CAPITOLUL 20

Atât Parisul, cât și Lisabona au dezvoltat instrumente de ultimă generație pentru a oferi cetățenilor, grupurilor comunitare și micilor întreprinderi date estimative ale potențialului solar termic și fotovoltaic al acoperișurilor orașelor, luând în considerare numeroși parametri, inclusiv forma, orientarea, panta etc.

ORAȘELE EUROPENE SPRIJINĂ ENERGIA SOLARĂ

Multe orașe din UE au adoptat obiective specifice pentru a corela angajamentele lor politice cu obiectivele cantitative. În Lisabona, orașul s-a angajat să atingă o capacitate instalată cumulată de 103 MW până în 2030. În Barcelona, autoritatea locală a cerut instalarea de încălzitoare solare de apă în toate clădirile noi și renovate din oraș, o măsură fără precedent în Europa la acea vreme, care a inspirat alte aproximativ 70 de municipalități spaniole să facă același lucru.

Orașele devin din ce în ce mai inovatoare atunci când vine vorba de conceperea unor noi modele de parteneriat cu cetățenii lor, în special în ceea ce privește extinderea energiei solare. În Bretania (Franța), orașul Lorient a încheiat un parteneriat cu o cooperativă de investiții cetățenești numită Oncimé, pentru a lansa un sistem unic de închiriere de panouri solare.

POVESTE DE SUCCES

O HARTĂ SOLARĂ A LISABONEI PENTRU A CREA O NOUĂ GENERAȚIE DE CETĂȚENI ACTIVI ÎN DOMENIUL ENERGIEI SOLIS | PORTUGALIA

„Lisbon Solar City” este strategia solară a Lisabonei și o parte integrantă a Planului de acțiune pentru energie durabilă și climă (PAEDC), aprobat de municipalitate în cadrul Convenției primarilor pentru climă și energie. Pe baza acestei strategii, orașul a stabilit câteva obiective ambițioase:

- Până în 2021, o capacitate solară cumulată de 8 MW instalată în clădiri;
- Până în 2021, o capacitate de 2 MW instalată într-o centrală electrică centralizată care alimentează rețeaua publică de autobuze electrice și mașini de gestionare a deșeurilor;
- Până în 2030, în oraș va fi instalată o capacitate cumulată de 103 MW.

Parteneriatul SOLIS este elementul fundamental al acestei strategii. Proiectul a fost rezultatul unui parteneriat între agenția energetică și municipalitate, fiind co-finanțat de Ministerul portughez al Mediului. O echipă multidisciplinară de experți în tehnologie fotovoltaică, sisteme

de informații geografice, cartografie, comunicare și marketing a lucrat la platformă.

Folosind o grafică atractivă și câteva date cheie, SOLIS oferă cetățenilor, autorităților locale, investitorilor și întreprinderilor trei produse cartografice diferite, la trei scări diferite:

- o hartă actualizată a radiației solare, care prezintă cantitatea de energie solară de pe acoperișurile orașului;
- o hartă a generării de energie electrică solară, atât a energiei potențiale, cât și a celei reale (estimate), cu o funcționalitate suplimentară de estimare a principalelor valori de autoconsum la nivel de clădire pentru un anumit profil de cetățean;
- o hartă informativă a instalațiilor fotovoltaice din oraș și a evoluției acestora în timp.

Dar SOLIS este mai mult decât o hartă: le oferă cetățenilor posibilitatea de a se implica în sistemul energetic local. Aceștia își pot înregistra propriile sisteme solare și pot furniza feedback și opinii. Aceștia au posibilitatea de a estima producția de energie electrică de pe acoperișul lor, precum și investițiile și veniturile aferente. De asemenea, platforma oferă informații despre regulile pieței și conținut educațional, precum infografice și scurte filme animate pentru a crea o nouă generație de cetățeni interesați de energia solară!

ÎNCHIRIEREA DE ENERGIE SOLARĂ LORIENT | FRANȚA

Orașul francez Lorient din Bretania și OnCIMè au obținut un mare succes cu sistemul său inovator de închiriere de panouri solare. OnCIMè este un proiect local dedicat dezvoltării surselor de energie regenerabilă, cu scopul de a combate încălzirea globală și de a crea locuri de muncă la nivel local. Parteneriatul dintre Bretagne Énergies Citoyennes și orașul Lorient a fost inovator, combinând închirierea de panouri fotovoltaice și implicarea cetățenilor în jurul unui proiect bazat pe autoconsum.

CUM FUNCȚIONEAZĂ?

1. Autoconsum: energia electrică produsă de panourile fotovoltaice este utilizată direct de clădirile pe care sunt instalate. Acest sistem este deosebit de potrivit pentru clădirile care sunt ocupate în timpul zilei: școli, clădiri administrative, clădiri de birouri etc.

O parte din oamenii implicați
 în proiectul OnCIMè, din
 orașul francez Lorient.
 © Bretagne Energie Citoyenne

- 2. Închiriere:** OnCIMè, în urma unei licitații publice, a încheiat un contract de închiriere cu orașul Lorient. Municipality plătește o chirie lunară în schimbul dreptului de a utiliza panourile solare și de a le instala pe acoperișurile clădirilor sale pentru a genera energie electrică, care este mai ieftină decât cumpărarea de energie electrică din rețea.

Acționariatul este în principal local, iar regula de guvernanta „o persoană, o voce” este în conformitate cu spiritul unei economii sociale și incluzive. De asemenea, OnCIMè organizează în fiecare an evenimente în clădirile dotate cu panouri solare pentru studenți și personalul municipalității, pentru a crește gradul de conștientizare cu privire la energia solară și energia regenerabilă.

În 2019, OnCIMè avea peste 100 de acționari, aproape 400 de panouri fotovoltaice închiriate și un plan de finanțare a unei stații fotovoltaice pe un magazin bio din Lorient. Energia solară oferă colaborări interesante!

Modele de finanțare pentru proiecte fotovoltaice solare.

<https://www.rescoop.eu/toolbox/financing-models-for-solar-pv-projects>

Ghidul începătorului pentru energia solară. <https://unboundsolar.com/solar-information/solar-power-101>

CENTRALELE ELECTRICE ALE CETĂȚENILOR VIENNA | AUSTRIA

Crearea unui sistem individual de energie regenerabilă nu este întotdeauna o opțiune, mai ales în orașele în care majoritatea populației locuiește în apartamente. Acesta este motivul pentru care, în Viena, compania de energie Wien Energie, deținută de municipalitate, a lansat în 2012 „Centralele electrice ale cetățenilor”.

Wien Energie instalează panouri solare pe clădirile potrivite și oferă cetățenilor posibilitatea de a cumpăra maximum 10 panouri solare la un preț de 950 de euro pe panou. Wien Energie se ocupă, de asemenea, de instalarea și exploatarea sistemelor fotovoltaice și își asumă riscurile tehnice și economice. Cetățenii închiriază apoi modulele către Wien Energie și primesc un venit anual al investiției, care poate fi oferit și sub formă de tichete de masă, datorită unei colaborări cu lanțul de supermarketuri SPAR. Proprietarii au întotdeauna posibilitatea de a returna panoul la Wien Energie la prețul integral. La sfârșitul termenului contractului de închiriere, investiția inițială este returnată investitorului.

Din mai 2012, peste 6.000 de cetățeni vienezi au contribuit la dezvoltarea energiei regenerabile în oraș. Cetățenii au putut contribui la parcul eolian Pottendorf, cu o capacitate de 3 megawați, care poate furniza energie pentru 1.800 de gospodării.

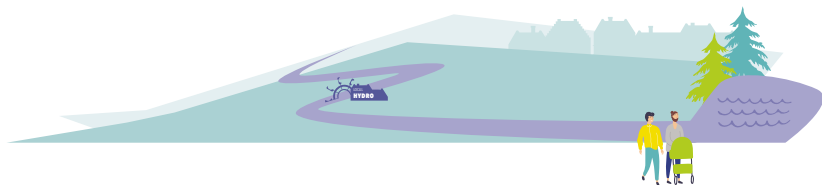
Datorită acestei inițiative, peste 6.000 de cetățeni vienezi au contribuit la dezvoltarea energiei regenerabile în oraș. Wien Energie își propune să crească ponderea energiei regenerabile în producția totală de energie electrică la 40% până în 2030. Wien Energie a realizat 24 de proiecte de energie solară și 4 turbine eoliene. În 2015, modelul de participare a fost extins la energia eoliană. În prezent, furnizează energie regenerabilă pentru 800.000 de persoane, dar se așteaptă să ajungă la 1,5 milioane de persoane până în 2030!

HIDROENERGIA

CAPITOLUL 21

Generarea de energie din apă este una dintre cele mai vechi metode de producere a energiei, motiv pentru care morile de măcinat făină, de tăiat cherestea sau de făcut ulei au fost întotdeauna amplasate pe râuri. Proiectele hidroenergetice utilizează același principiu de valorificare a energiei apei curgătoare pentru a produce energie electrică.

Apa care curge la vale peste o cascadă naturală sau un baraj este deviată într-o conductă sau un canal și face să se rotească o roată hidraulică sau o turbină hidraulică. Cutia de viteze o canalizează către generatorul care produce energie electrică.

Proiectele hidroenergetice la scară mare pot fi dăunătoare pentru comunități și pentru mediul natural, dar acest lucru nu este valabil și în cazul proiectelor de mici dimensiuni ale comunităților, care își iau măsurile de precauție adecvate. Multe proiecte hidroenergetice ale comunității combină chiar și proiecte de renovare istorică cu producția de energie. Renumita Ecopower a luat naștere în urma renovării unei vechi mori de apă de lângă Rotselaar, în Belgia.

Proiectele hidroenergetice au nevoie de autorizații suplimentare pentru a preveni deteriorarea râului și a vieții sălbatice, iar studiile de fezabilitate complete și riguroase sunt foarte importante. Totuși, odată instalată în condiții de siguranță, hidroenergia poate asigura o sursă stabilă de energie și venituri.

HIDROENERGIA

CAPITOLUL 21

Există două tipuri principale de proiecte hidroenergetice: scheme la înălțime mare și scheme la înălțime mică. Înălțimea de refulare este diferența de înălțime dintre nivelul apei în amonte și nivelul apei în aval de centrala hidroelectrică.

- Pentru schemele la înălțime mare, aveți nevoie de o cădere cu o diferență mare de înălțime (mai mult de 10 metri). O schemă tipică de înălțime mare ar implica un curs de apă de munte care traversează mai multe terenuri agricole sau o pădure.
- Sistemele la înălțime redusă utilizează, în general, cantități mari de apă care curg pe o înălțime relativ mică (mai puțin de 10 metri, cum ar fi la mori vechi sau baraje).

O schemă fezabilă va include, în general, un debit mare pentru o înălțime mică, fie un debit mic pentru o înălțime mare. În timp ce puterea acestor două sisteme poate fi aceeași, aspectele tehnologice, ecologice și de construcție vor fi foarte diferite. Geografia zonei locale va determina ce tip de sistem va alege un grup al comunității să dezvolte, dar, în general, sistemele cu înălțime mare sunt mai ieftine pe kW instalat, deoarece necesită mai puțină inginerie civilă.

LISTĂ DE VERIFICARE | DE CE AVEȚI NEVOIE PENTRU A ÎNCEPE UN PROIECT HIDROENERGETIC

- Precipitații însemnate (sau de lungă durată);
- Debit volumetric adecvat și/sau presiunea apei, peste o înălțime de câțiva metri, care determină cantitatea de energie posibilă;
- Bune condiții de mediu, care să garanteze că sistemul nu va afecta în mod semnificativ viața naturală din cursurile de apă, râuri sau maluri;
- O sursă de apă deasupra unui baraj sau în spatele unui baraj;
- Un sistem de transport al apei;
- Un sistem de control al debitului;
- O turbină și un generator;
- O scurgere a apei.

POVESTE DE SUCCES **HIDRO COOPERATIVA NEEN SOLLARS | REGATUL UNIT**

În Regatul Unit, Hidro Cooperativa Neen Sollars deține o instalație hidroelectrică de 12,5 kW la Tetstill Mill, pe râul Rea. Turbina furnizează energie electrică ecologică în rețeaua electrică locală, ceea ce reprezintă aproximativ 20% din consumul casnic de energie electrică în satul Neen Sollars și îndeplinește la nivel local obiectivul național de 20% de energie regenerabilă.

Acest proiect este un model pentru regiune, fiind prima instalație de energie regenerabilă din West Midlands care este deținută de o comunitate.

| Hidro Cooperativa Neen Sollars
 | furnizează energie în rețeaua
 | locală.
 | © Share Energy

Principalele avantaje sunt:

- Producerea de energie electrică ecologică;
- Implicarea locală în deținerea și gestionarea unui sistem de producție de energie regenerabilă;
- Conștientizarea și educarea în localitate;
- Generarea unui venit anual pentru o întreprindere socială locală.

Proiectul a fost conceput și implementat în întregime de către populația locală și este integrat în eforturile mai largi de îmbunătățire a stării ecologice și a sustenabilității bazinului hidrografic Rea.

LOCAL

Inițiative hidroenergetice realizate de comunitate.

https://www.ieahydro.org/media/d5cfc855/OWA_2016-Waterpower-Development-Guide-web.compressed.pdf

Instrument de estimare a debitului de intrare și dimensionare a instalației.

<https://www.rescoop.eu/toolbox/hydro-intake-sizing-and-design>

Calculatorul REScoop.eu pentru instalații hidroenergetice.

<https://www.rescoop.eu/toolbox/hydro-assessment-c>

BIOMASA

CAPITOLUL 22

Biomasa poate fi un combustibil regenerabil atunci când provine din surse precum reziduurile forestiere, deșeuri din curățarea copacilor, deșeuri alimentare, deșeuri agricole și alte reziduuri de lemn (cum ar fi rumegușul).

Teoretic, prin arderea lemnului, se emite CO_2 , dar ideea este că acest carbon va fi în cele din urmă absorbit de noii arbori care îi înlocuiesc pe cei arși.

Totuși, nu este întotdeauna un lucru sigur că această înlocuire se va produce. Știm că ne aflăm într-un deceniu crucial pentru climă și că trebuie să eliminăm carbonul din atmosferă! Acesta este motivul pentru care biomasa nu este potrivită pentru implementarea pe scară largă, dar pentru unele comunități, aceasta poate fi o parte a soluției, în special atunci când resursele locale sunt gestionate în mod sustenabil.

Biomasa este un material multifuncțional care poate fi folosit pentru a produce:

- Încălzire, pentru spații sau apă caldă;
- Electricitate;

- O combinație de încălzire și energie electrică (electricitate) într-o centrală de cogenerare (CHP).

TIPURI DE BIOMASĂ

1) LEMN

Lemnul poate fi folosit sub formă de bușteni, așchii sau peleți de lemn pentru sobe pe lemne sau cazane cu așchii de lemn utilizate pentru încălzirea spațiilor și a apei. Așchiile de lemn sunt, în general, utilizate doar în cazane mai mari, cum ar fi cele utilizate în școli, clădiri publice și birouri.

La scară mai mare, lemnul poate fi utilizat pentru producerea de energie electrică. Principala metodă în acest sens este reprezentată de instalațiile de ardere (unde lemnul este ars pentru a produce vapori). Totuși, comunitățile de energie nu ar trebui să fie niciodată implicate în arderea unor copaci întregi sau în alte activități care implică defrișări.

2) DEȘEURI AGRICOLE

Alte metode care utilizează biomasa preluată de la agricultori sunt subproduse ale activității agricole convenționale. Acestea includ:

- Deșeuri agricole „uscate”, cum ar fi paiele care pot fi arse pentru a produce energie.
- Deșeurile „umed”, cum ar fi materiile verzi sau gunoiul de grajd, pot fi „digerate” pentru a produce metan într-un proces cunoscut sub numele de fermentare anaerobă. Acesta poate fi utilizat pentru a alimenta un motor pe gaz pentru a produce energie electrică și termică.

Există deja exemple de proiecte de ardere a dejectiilor de la păsări, de fermentare a gunoiului de grajd și de producere combinată a energiei termice și electrice din paie care funcționează bine. Totuși, în multe cazuri, aceste proiecte sunt viabile din punct de vedere economic doar dacă se poate găsi o piață de desfacere pentru căldura produsă, cum ar fi fabricile din apropiere, iar produsele secundare pot fi folosite ca îngrășăminte pentru ferme.

Ține cont de faptul că zootehnia industrială vine, de asemenea, cu multe probleme ecologice. Dacă ajuți aceste companii să își crească profiturile prin bioenergie, s-ar putea să susții și să perpetuezi un sistem exploator și nesustenabil.

3) DEȘEURI MUNICIPALE ȘI INDUSTRIALE

Deșeurile municipale trebuie să fie reduse la minimum sau reciclate ori de câte ori este posibil. Totuși, vor exista întotdeauna anumite cerințe pentru eliminarea lor. Unele forme de deșeuri municipale și industriale pot fi descrise ca fiind biomasă – cum ar fi deșeurile alimentare și deșeurile de lemn (din industria construcțiilor, de exemplu).

Multe autorități locale operează în prezent un serviciu de colectare a deșeurilor alimentare. Deșeurile alimentare sunt reciclate și utilizate pentru a produce compost sau pentru producerea de energie electrică într-o instalație de fermentare anaerobă (o instalație de biogaz).

Dacă arderea altor tipuri de deșeuri municipale pentru a produce energie poate fi considerată ca fiind regenerabilă este un subiect de dezbatere. În cazul în care deșeurile sunt utilizate pentru a genera electricitate și/sau căldură, pot exista beneficii pentru mediu, cum ar fi reducerea cererii de spațiu de depozitare. Cu toate acestea, emisiile și reziduurile pot cauza probleme de mediu.

Ceea ce este important este să se evite crearea unei cereri de deșeuri. În cazul în care într-o comunitate există deșeuri alimentare nesustenabile, înființarea unei centrale electrice care să utilizeze aceste deșeuri face improbabilă rezolvarea problemei inițiale. Adesea, instalațiile de biogaz reprezintă o modalitate mai bună de tratare a deșeurilor organice atunci când acestea pot produce atât energie, cât și îngrășăminte organice.

KNĚŽICE, SAT INDEPENDENT DIN PUNCT DE VEDERE ENERGETIC | REPUBLICA CEHĂ

Bazându-se pe biomasa de proveniență locală, satul Kněžice din Republica Cehă nu mai este nevoit să plătească pentru cărbunile importat și poate canaliza aceste fonduri către întreprinderile locale. După mai mulți ani de funcționare, există dovezi că proiectul a stimulat economia locală și a redus emisiile de CO₂.

„Instalația de biomasă se potrivește bine cu mentalitatea noastră de țărani din zonă”, a declarat Milan Kazda. „Fermierii cultivă materialul organic, municipalitatea îl cumpără de la ei, încălzirea produsă este apoi vândută locuitorilor și, în general, un flux financiar rămâne în sat. Nu a fost nimic revoluționar în acest sens – este o independență locală absolut obișnuită, care, din punct de vedere istoric, a existat întotdeauna aici. Am vrut pur și simplu să ne întoarcem la rădăcinile noastre.”

Instalația actuală este formată din două părți: centrala pe biomasă, care produce căldură pentru sat, și centrala pe biogaz, ce produce căldură și electricitate care alimentează rețeaua.

Centrala pe biomasă, situată în partea de nord a satului, arde materiale organice din diverse surse, în principal așchii de lemn și paie cumpărate de la fermierii locali. Căldura generată se transportă prin șase kilometri de conducte bine izolate către 150 de locuințe din sat, furnizând încălzire și apă caldă.

Instalația pe biogaz folosește deșeuri biologice, inclusiv gunoi de grajd de la cooperativele

Milan Kazda
primarul din Kněžice.

agricole din sat, deșeuri din silvicultură sau grădinărit, ape uzate de la fosele septice, și chiar resturi de la restaurantele din zonă! Materialele care odată ar fi fost aruncate la gunoi sunt acum o sursă de energie prețioasă. Această centrală produce căldură și electricitate. În total, stația de biogaz produce anual 2.600 MWh de energie electrică. Produsele secundare ale procesului sunt, de asemenea, utilizate pentru fertilizarea terenurilor.

Practica de funcționare este că, atâta timp cât biogazul, care utilizează numai deșeuri, reușește să acopere consumul de căldură, atunci centrala pe biomasă este oprită. În timpul iernii (și în alte zile reci) sunt în funcțiune atât centralele pe biomasă, cât și cele pe biogaz.

Proiectul este unul dintre primele de acest gen din Republica Cehă și a trebuit să depășească numeroase obstacole. În loc să vândă electricitatea direct locuitorilor, municipalitatea trebuie să o vândă la rețea, iar sătenii trebuie să o răscumpere la un preț de cinci ori mai mare decât cel plătit. Acest lucru descurajează alte sate să dezvolte astfel de sisteme energetice similare și, de asemenea, a împiedicat Kněžice să dezvolte proiectul în continuare, dar satul are planuri de a instala sisteme fotovoltaice solare pe clădirile municipale atunci când legislația va permite acest lucru.

La început, nu toată lumea din sat a fost convinsă de acest nou demers. Un sondaj a arătat că doar 80 de gospodării erau interesate de noul proiect, doar datorită prețului scăzut al încălzirii. Primarul Milan Kazda știa că proiectul putea funcționa doar dacă comunitatea din Kněžice îl susținea, așa că i-a împuternicit pe cei mai în vârstă și mai respectați membri ai satului să discute despre proiectul de încălzire centrală pe biomasă cu familiile din comunitate. Acest lucru a ajutat la atragerea celor 120 de gospodării necesare pentru ca noul proiect energetic să fie fezabil din punct de vedere financiar.

Mulți săteni se temeau încă de faptul că noul sistem nu va funcționa, iar primarul a trebuit să îi asigure că pot continua să folosească sistemul de încălzire anterior, dacă mai doresc. Cu toate acestea, odată ce încălzirea centrală pe biomasă a fost pusă în funcțiune, tot mai multe persoane s-au alăturat. La scurt timp după ce proiectul a fost finalizat, alte 27 de gospodării s-au înscris. În prezent, centrala deservește aproximativ 90% din populația din Kněžice.

Acest lucru demonstrează cum oamenii au adesea nevoie să vadă că ceva funcționează înainte de a avea o convingere deplină. Pregătește-te să ai răbdare, mai ales în prima etapă a proiectului tău.

BIOMASA

CAPITOLUL 22

Întrebări frecvente privind combustibilul lemnos.
<https://nef.org.uk/renewable-energy/>

Sisteme centralizate pe biomasă și modul lor de funcționare.
<https://www.renewableenergyhub.co.uk/main/biomass-boiler-information/district-and-community-biomass-heating-solutions/>

REALIZAREA PROIECTULUI

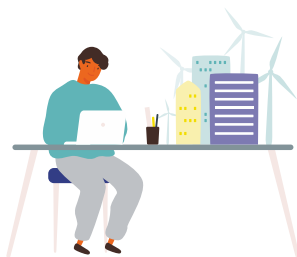
CAPITOLUL 23	DIFICULTĂȚI ȘI PROVOCĂRI: FII PREGĂTIT PENTRU ACESTEA	132
CAPITOLUL 24	PROIECTARE ȘI STUDII DE FEZABILITATE	138
CAPITOLUL 25	OBȚINEREA BANILOR	141
CAPITOLUL 26	ACCES LA REȚEA ȘI CONTRACTE PRIVIND ACHIZIȚIONAREA DE ENERGIE ELECTRICĂ	148

Membrii Enercoop din
Franța montează o
turbină eoliană.

© Enercoop

DIFICULTĂȚI ȘI PROVOCĂRI: FII PREGĂTIT PENTRU ACESTEA CAPITOLUL 23

Calea către o comunitate de energie de succes nu este întotdeauna ușoară. Vei avea multe dificultăți și provocări.

Noile directive ale UE ar trebui să faciliteze situația, deoarece guvernele naționale trebuie să evalueze dificultățile care stau în calea comunităților de energie (a se vedea caseta de text). Un prim pas către identificarea acestor dificultăți ar putea fi să verifici dacă guvernul a transpus deja în lege directivele europene în privința comunităților de energie.

NOI DREPTURI PENTRU TOATĂ LUMEA ÎN DOMENIUL ENERGIEI, ÎN TEMEIUL LEGISLAȚIEI UE

Comunitățile de energie sunt dezvoltate în mod inegal în Europa. Pentru ca proiectele să aibă succes, este necesar ca astfel de inițiative să fie sprijinite de legi și regulamente bune. Proiectele se dezvoltă în țările în care este mai ușor să le înființezi; în timp ce în țările în care există incertitudini privind reglementarea, este nevoie de activiști foarte dedicați pentru a le realiza. O altă dificultate este dată de legislația națională care se schimbă foarte des.

Din 2018, comunitățile de energie sunt recunoscute în legislația UE, ca parte a pachetului legislativ care reglementează sistemul energetic al UE pentru următorul deceniu decisiv. Acest lucru ar putea schimba regulile jocului pentru toți cei care doresc să se implice.

Atât Directiva revizuită privind energia regenerabilă, cât și Directiva privind piața energiei electrice, recunosc rolul vital pe care îl vor juca comunitățile în tranziția energetică. Sunt drepturi executorii care îți permit să te implici în comunități de energie și este responsabilitatea guvernului tău să se asigure că nu există bariere inechitabile care să îți blocheze accesul.

LISTĂ DE
VERIFICARELISTĂ DE VERIFICARE | ASPECTE-CHEIE ALE
NOII LEGISLAȚII UE

- Recunoașterea importanței cetățenilor și a comunităților în tranziția energetică;
- Comunitățile de energie sunt definite din punct de vedere juridic (a se vedea caseta de definiții);
- Prin intermediul unei comunități de energie din surse regenerabile cetățenii, IMM-urile și autoritățile locale pot înființa o entitate recunoscută din punct de vedere juridic pentru a colabora;
- Fiecare are dreptul de a produce, stoca, partaja, consuma și vinde propria energie regenerabilă;
- Ai dreptul de a nu fi taxat în mod incorect pentru energia pe care o produci tu însuși;
- Ai dreptul de a fi parte dintr-o comunitate de energie regenerabilă;
- Ai dreptul la materiale de sensibilizare și la cursuri de formare pentru a te ajuta să participi;
- Guvernele naționale trebuie să evalueze dificultățile și potențialul comunităților de energie pe teritoriul lor;
- Guvernele naționale trebuie să creeze un cadru favorabil pentru a sprijini comunitățile de energie în țara lor;
- Trebuie să existe un singur punct de contact (un ghișeu unic) pentru ca cetățenii să se poată adresa pentru consultanță, pentru a obține autorizații de participare la sistemul energetic.

DIFICULTĂȚI ȘI PROVOCĂRI: FII PREGĂTIT PENTRU ACESTEA

CAPITOLUL 23

Mai jos este prezentată o listă de dificultăți care pot duce la nerealizarea proiectelor. Totuși, dacă ești pregătit și ai răbdare, aceste dificultăți pot fi depășite. Depășirea dificultăților și formularea ideilor pentru a le depăși pas cu pas le poate face mai puțin descurajante. De asemenea, este posibil să se fi confruntat și alte inițiative de comunități de energie cu aceleași provocări. Cheia succesului este să ceri sfaturi și ghidaj de la ceilalți.

Iată câteva provocări pentru care trebuie să fii pregătit:

1) CONFLICTE INTERNE DE GRUP

Așa cum s-a subliniat în capitolul despre dinamica grupului, este aproape inevitabil ca la un moment dat să nu existe conflicte interne în grupul tău. Acestea ar putea fi legate de organizare, viziuni diferite sau alte comportamente dificile. Citește capitolele despre dinamica de grup și nu fi surprins sau descurajat dacă apar astfel de probleme.

În plus, poți preveni anumite probleme înainte ca acestea să apară, prin existența unui acord de grup clar și a unor modalități de lucru convenite. Încearcă să nu iei lucrurile personal și nu uita să privești lucrurile în ansamblu. Oamenii pot face ca munca în comunitate să fie o provocare, dar pot, de asemenea, să aducă satisfacții.

2) LIPSA DE FONDURI

Obținerea finanțării poate fi una dintre cele mai mari provocări, iar unele proiecte trebuie să fie oprite sau să schimbe planurile pentru că nu pot avea acces la banii de care au nevoie. Fii pregătit să petreci ceva timp și energie alături de comunitatea ta, pentru a vă gândi la resurse financiare.

Capitolul 25 este dedicat informațiilor privind finanțarea pentru fiecare etapă diferită a proiectului tău. De asemenea, este bine să cauți pe cineva cu experiență anterioară în acest proces.

Dacă lipsa de finanțare continuă să îți blocheze proiectul, poate ar trebui să reduci ideile și să începi cu ceva mai mic, cum ar fi să aplici pentru un grant pentru renovarea câtorva case din comunitate. Astfel, poți crea un istoric de succes care te poate ajuta să accesezi finanțări în viitor. Partea bună este că există întotdeauna opțiuni, așa că, dacă la început nu reușești, încearcă din nou și din nou.

3) AUTORIZAREA DE CONSTRUIRE

Obținerea autorizației de construire este una dintre etapele cheie ale oricărui proiect. Fără o autorizație pentru a construi ceea ce dorești, proiectul tău va trebui să își schimbe direcția. Este bine să te informezi din timp despre ce este posibil în zona ta. Proximitatea față de un aeroport sau de o zonă de protecție a naturii poate fi o problemă pentru proiectele eoliene, de exemplu.

Atunci când se realizează studiul de fezabilitate, capacitatea proiectului de a fi materializat va fi unul dintre principalele elemente care trebuie evaluate, alături de resursele naturale (de exemplu, evaluarea dacă există suficient soare sau vânt). Colaborarea cu un consultant profesionist cu experiență în ceea ce privește normele locale de planificare poate fi un avantaj imens. Pentru mai multe informații despre autorizația de construire, consultați caseta de text de mai jos.

4) DIFICULTĂȚILE ADMINISTRATIVE

Vor fi multe autorizații și cereri de solicitat, precum și autorizații de planificare. Depunerea unei cereri de conectare la rețea, precum și relațiile cu agențiile și băncile naționale și, uneori, regionale, necesită mult timp și energie. Adesea, aceste procese sunt concepute cu gândul la întreprinderile mari, care au profesioniști care pot petrece mult timp pentru a face acest lucru. Pregătește-te să completezi o mulțime de formulare și să petreci câteva seri la calculator ocupându-te de administrarea proiectului.

Asigură-te că această muncă nu cade în sarcina unei singure sau a două persoane. Pentru aceasta este nevoie de o echipă sau de un grup de lucru format din trei până la șase persoane. Munca în echipă este întotdeauna mai eficientă și mai plăcută decât munca individuală. S-ar putea să vrei să creezi o platformă online unde să păstrezi toate documentele și cererile anterioare, pentru a reformula în caz de necesitate munca deja efectuată.

5) CONEXIUNE LA REȚEA

În funcție de locul în care te afli și de rețeaua locală, conectarea proiectului tău la rețeaua electrică poate fi foarte dificilă. Este un aspect pe care este bine să îl cunoști încă de la începutul proiectului tău. Uneori, vor fi necesare lucrări de modernizare a rețelei de energie și este posibil să trebuiască să plătești pentru acestea. Mulți operatori de rețea nu agreează sursele de energie regenerabilă, în special proiectele mai mici.

Acesta este unul dintre motivele pentru care ar fi bine să te gândești la preluarea în proprietate a rețelei locale, astfel încât să o poți gestiona într-un mod care să sprijine trecerea la un sistem eficient și descentralizat de energie regenerabilă. A se vedea povestea EWS Schönau din capitolul 13.

DIFICULTĂȚI ȘI PROVOCĂRI: FII PREGĂTIT PENTRU ACESTEA

CAPITOLUL 23

6) LIPSA DE ÎNȚELEGERE A CEEA CE SUNT COMUNITĂȚILE DE ENERGIE

Uneori, oamenii nici măcar nu știu ce este o comunitate de energie. În țările în care conceptul de acțiune la nivelul comunității în domeniul energiei nu este bine dezvoltat sau cunoscut, aceasta poate fi o problemă. S-ar putea să fie mai dificil să obții un împrumut de la bancă, s-ar putea ca autoritatea locală să nu înțeleagă ce vrei să faci și chiar și solicitarea unei conexiuni la rețea sau a unei autorizații de construire va fi mai dificilă, deoarece vei fi considerat un nou tip de „actor pe piață”. În unele cazuri, în Europa de Est, de exemplu, poate exista chiar o conotație negativă a cuvântului „cooperativă” din cauza perioadei comuniste.

Poți depăși aceste bariere folosind unele dintre exemplele din această carte pentru a explica ce sunt comunitățile de energie și cum funcționează. Poate vrei să organizezi o prezentare pentru comunitatea ta, pentru a arăta câteva exemple din alte țări din Europa care ar putea funcționa în comunitatea ta. Este posibil ca cineva de la REScoop, Energy Cities sau Friends of the Earth Europe să te ajute cu această prezentare sau, eventual, să vină să te sprijine personal.

7) OPOZIȚIA LOCALĂ FAȚĂ DE ENERGIILE REGENERABILE

Unii oameni văd sursele de energie regenerabilă ca pe o parte neplăcută a infrastructurii. Parcurile eoliene și solare au un impact vizual asupra peisajului. Este de înțeles că oamenii nu vor să accepte acest lucru, mai ales când toate beneficiile se duc în afara comunității. Din acest motiv, este posibil ca unele persoane să se opună cererii tale de planificare. S-ar putea chiar să fii destul de ghinionist încât să locuiești undeva unde există un grup organizat împotriva energiei eoliene.

Va trebui să demonstrezi cât mai multor persoane din comunitatea ta că acest proiect va aduce beneficii locale. Informează oamenii cât mai devreme posibil despre planurile tale, pentru a evita, dacă se poate, opoziția locală.

AUTORIZAȚIA DE PLANIFICARE

Autorizațiile de planificare sunt indispensabile. În Germania, de exemplu, planificarea unui parc eolian poate fi o activitate complexă. Teoretic, turbinele eoliene sunt construcții privilegiate care pot fi construite oriunde în țară, inclusiv în zonele nepopulate. Cu toate acestea, statele federale (Länder) sau municipalitățile limitează efectiv dezvoltarea turbinelor eoliene la anumite zone în cadrul planurilor lor de amenajare a teritoriului. Prin urmare, este important să se afle dacă amenajarea teritoriului permite dezvoltarea energiei eoliene anume în zona ta. Majoritatea statelor federale oferă consultanță și manuale cu privire la modul în care este reglementat acest aspect. În alte țări, asociațiile de energie regenerabilă pot oferi, de asemenea, resurse sau consultanță.

Este posibil ca în etapa de planificare, în special pentru energia eoliană, să existe obiecții. Fii pregătit pentru aceasta și asigură-te că te apropii cât mai mult posibil de comunitatea mai largă pentru a răspunde preocupărilor și, eventual, pentru a-ți schimba planurile în funcție de acestea.

PROIECTARE ȘI STUDII DE FEZABILITATE

CAPITOLUL 24

Odată ce te-ai hotărât ce vrei să construiești ai nevoie de proiectare și studiu de fezabilitate. Este necesar să ai o schiță de la care să pornești care să te ajute să obții finanțare (vezi capitolul următor), și ar trebui să includă unele aspecte legate de cât de mult vânt, soare sau alte resurse sunt disponibile.

Proiectarea va fi decisivă pentru obținerea autorizației de la autoritățile locale de planificare. Un șablon de proiectare de bază va include:

1. Un plan al terenului actual;
2. Un plan al terenului propus finalizat;
3. Specificațiile oricărui sistem hardware preconizat.

PLAN DE AFACERI

Un plan de afaceri va fi foarte util pentru proiectul tău. Va fi de mare ajutor atunci când vei contacta o bancă sau alți parteneri. Simplul exercițiu de a discuta în grup și de a elabora un astfel de plan poate fi în sine foarte util, deoarece discuțiile și viziunea vor trebui să devină concrete și clare.

LISTĂ DE
VERIFICARE**LISTĂ DE VERIFICARE | ELABORAREA
UNUI PLAN DE AFACERI**

Nu este o listă prestabilită a lucrurilor pe care trebuie să le cuprindă un plan de afaceri, dar ne putem gândi cu ușurință la următoarele:

- Care este viziunea, misiunea și obiectivul general pe termen lung?
- Ce strategie pui în aplicare pentru a îndeplini misiunea generală?
- Care sunt subiectele pe care dorești să te concentrezi mai întâi? Eficiența energetică și economisirea energiei? Energie regenerabilă? Transport? Încălzire și răcire? Cooperativele încep, de obicei, cu un obiectiv specific și, în timp, își asumă adesea mai multe provocări.
- Care sunt activitățile pe care vrei să le puneți în aplicare mai întâi? Producția? Furnizarea? O combinație a celor două? Stocarea și flexibilitatea, inclusiv agregarea și răspunsul la cerere? Managementul rețelei de distribuție? Din nou, este posibil să începi cu o singură activitate și să o extinzi în viitor.
- Cum va arăta modelul de guvernanță? Cine va fi proprietarul proiectului: cetățenii, municipalitatea sau un al treilea partener? Este necesară înființarea unei entități juridice? Ar trebui să fie cooperativă?
- Cui se va adresa proiectul? Cine va coordona campania? Ai sprijin din partea autorităților locale?
- Cum va fi finanțat proiectul? Va fi proiectul fezabil din punct de vedere economic? Care sunt veniturile și costurile la care te aștepți în mod rezonabil? Cum va evolua acest lucru în timp?

Un plan de afaceri nu este un document static, ci se va schimba de-a lungul timpului și va avea probabil mai multe versiuni. De asemenea, este extrem de important să nu lași această muncă în seama unei singure persoane. Un plan ar trebui să fie discutat cu întregul grup și, în mod ideal, să fie rezultatul unui exercițiu de gândire colectivă.

PROIECTARE ȘI STUDII DE FEZABILITATE

CAPITOLUL 24

Raportul REScoop privind modelele de afaceri.

<https://www.rescoop.eu/toolbox/report-on-the-existing-business-models>

KlimaGEN oferă întrebări frecvente/concepte pentru dezvoltarea modelului de afaceri potrivit pentru partajarea de mașini electrice, electricitate pentru chiriași și economisirea energiei. (În germană)

<https://www.dgrv.de/newsroom/news/?tab=energie>

Ghid pentru managementul părților interesate. <https://www.rescoop.eu/toolbox/guide-for-stakeholder-management>

Ghid pentru planificarea strategică a energiei comunitare.

<https://www.energy.gov/eere/slsc/guide-community-energy-strategic-planning>

OBȚINEREA BANILOR

CAPITOLUL 25

Una dintre cele mai mari provocări cu care te vei confrunta este finanțarea proiectului. Va fi necesară finanțarea, în diferite proporții și sub diferite forme, de la etapa de preplanificare până la fazele de dezvoltare, investiție și exploatare. Uneori, acest lucru trebuie să se întâmple în același timp sau chiar înainte de realizarea studiilor de fezabilitate.

Depășirea obstacolelor financiare necesită o combinație de abordări inovatoare și utilizarea instrumentelor existente. Unele persoane se pricep mai bine decât altele la finanțe și la strângerea de fonduri, iar un pic de experiență sau un talent pentru cifre pot fi de mare ajutor. Ține cont de acest lucru atunci când te gândești la cine poate fi util în echipa ta de bază.

Partea bună este că există o varietate de soluții din care puteți alege, de la oferte de acțiuni, sprijin guvernamental, împrumuturi bancare și finanțare participativă.

OPȚIUNI DE FINANȚARE

1) SUBVENȚII

O opțiune bună, în special în etapele timpurii ale proiectului vostru, este să solicitați o subvenție. Verificați ce este disponibil la nivel național sau regional. De exemplu, ar putea exista subvenții pentru dezvoltare comunitară oferite de guvernul național, care ar putea ajuta la acoperirea costurilor inițiale.

Pentru cele mai multe dintre aceste cereri vei avea nevoie de statutul sau de declarația de misiune a grupului tău și va trebui să explici ce intenționați să realizați cu banii.

Dacă elaborezi o cerere de finanțare pentru prima dată, găsește persoane care să o citească: cu siguranță există în comunitatea ta persoane care au mai pregătit astfel de cereri. Iar dacă prima cerere este respinsă, nu dispera, fi pregătit să o refaci, să o îmbunătățești și să o depui din nou.

OBȚINEREA BANILOR

CAPITOLUL 25

2) FINANȚAREA PARTICIPATIVĂ

Proiectele de energie pe baze comunitare sunt de obicei finanțate de cetățeni. Aveți la dispoziție o varietate de scheme de finanțare participativă (crowdfunding).

- Unele proiecte sunt finanțate prin donații, pentru care cetățenii nu așteaptă nimic în schimb: ei donează bani doar pentru că au încredere în proiect și doresc să îl sprijine.
- Obligațiunile sunt împrumuturi și sunt rambursate după o anumită perioadă de timp: cetățenii se vor aștepta la un venit financiar pentru investiția lor (dobândă).
- Acțiunile nu sunt împrumuturi și nu trebuie să fie rambursate. Acțiunile oferă dreptul de proprietate și un cuvânt de spus cu privire la modul în care cooperativa ar trebui să investească. Cooperativele de energie cetățenești își finanțează de obicei proiectele prin emiterea de acțiuni. Merită să verificați dacă există reglementări naționale privind ofertele publice de acțiuni, deoarece s-ar putea să ai nevoie mai întâi de un prospect.

3) ÎMPRUMUT BANCAR TRADIȚIONAL

„Proiectele bune găsesc finanțare”: cel puțin așa vor băncile să ne facă să credem. Poate că ar merita să verifici dacă o bancă tradițională este dispusă să intervină și să acorde un împrumut pentru proiectul vostru, însă realitatea este adesea mai complicată de atât. Cei care pornesc o afacere fără un istoric de succes întâmpină adesea dificultăți în obținerea de împrumuturi de la băncile tradiționale.

Un alt lucru de reținut este că, de obicei, băncile vor oferi până la 80% din fonduri, lăsând un proiect de energie comunitară cu provocarea de a obține pe cont propriu restul de 20%.

4) BANCĂ ETICĂ SAU COOPERATIVĂ

În cazul în care băncile tradiționale nu sunt dispuse să vă finanțeze proiectul, puteți lua în considerare posibilitatea de a vă adresa băncilor etice sau cooperatiste. Pe site-ul web al Federației europene a băncilor etice și alternative (FEBEA), veți găsi datele de contact ale băncilor etice și alternative care operează în regiunea voastră.

5) FINANȚAREA DE CĂTRE TERȚI

În cazul în care băncile nu doresc să ofere finanțare, puteți lua în considerare în continuare finanțarea de la terți. Această terță parte ar putea fi o cooperativă existentă. BeauVent din Belgia și Som Energia din Spania au acordat celor de la Boa Energia din Portugalia un împrumut pentru ca aceasta să poată realiza primul lor proiect. Împrumutul a fost rambursat odată ce proiectul a căpătat vizibilitate și cetățenii au decis să se alăture.

6) LEASING

Leasing înseamnă că închiriați instalațiile regenerabile de la o terță parte, care vă oferă posibilitatea de a le cumpăra după o anumită perioadă de timp. Leasingul poate fi interesant pentru cei care încep, care ar putea avea nevoie de câțiva ani pentru a strânge fonduri de la membrii lor.

7) FONDUL COOPERATIV

Proiectele de energie regenerabilă sunt investiții care necesită mult capital, în special la început. În același timp, de multe ori, cetățenii se implică doar atunci când un proiect este în desfășurare și îi pot vedea rezultatele cu proprii lor ochi. Dacă se dorește implicarea cetățenilor în proiecte de energie regenerabilă, cooperativele trebuie să facă o investiție inițială. Cei care încep ar putea avea nevoie de bani, în timp ce inițiativele stabilite ar putea avea nevoie de proiecte. Un fond rotativ de cooperare ar putea oferi oportunități de colaborare.

8) SPRIJINUL AUTORITĂȚILOR LOCALE SAU MUNICIPALE

Rumbling Bridge Hydro Coop din Scoția a fost înființată cu sprijinul unui împrumut de dezvoltare CARES și al Energy4All, o altă cooperativă. În prezent, cooperativa hidroelectrică deține o hidrocentrală de 500 kW pe un râu. Actualmente, producția turbinei a depășit producția planificată, astfel încât comunitatea locală va obține un beneficiu comunitar considerabil de pe urma proiectului pe parcursul celor 40 de ani de funcționare preconizați.

OBȚINEREA BANILOR

CAPITOLUL 25

BĂNCI TRADIȚIONALE VERSUS BĂNCI ETICE

Apelarea la o bancă obișnuită sau tradițională poate fi una dintre cele mai dificile modalități de a strânge bani, deoarece multe bănci nu sunt bine echipate sau nu sunt dispuse să dedice resurse unor astfel de proiecte – de multe ori pur și simplu nu le înțeleg.

Soluția poate fi colaborarea cu băncile etice și alternative, deoarece ADN-ul acestora le face mai receptiv la valorile cooperative și comunitare și mai înțelegătoare față de constrângerile pe care le aveți. De obicei, acestea sunt mult mai dispuse să urmărească și să sprijine proiectele mai mici și merită întotdeauna să sprijiniți băncile etice și cooperatiste. Cu cât cresc mai mult, cu atât mai mari sunt șansele ca și alte proiecte de energie pe baze comunitare să fie finanțate!

Datorită noilor drepturi oferite de legislația UE, ar trebui să se înființeze din ce în ce mai multe proiecte și ar trebui să devină mai ușor pentru mai multe instituții financiare să înțeleagă riscurile și beneficiile similare pentru energia comunitară.

Westmill Solar este una dintre cele mai vechi comunități de energie din Marea Britanie, cu peste 1.500 de membri. © Westmill Solar

MODELUL OFERTEI DE ACȚIUNI

Un model de mare succes folosit de multe cooperative este oferirea de acțiuni. Aceasta este o modalitate de a strânge bani și, de asemenea, formează membri cu putere de decizie. Membrii cooperativei au mai multe funcții, combinând proprietatea, investiția și utilizarea. Fiecare dintre aceste roluri este asociat cu responsabilități și decizii specifice.

- Prin achiziționarea de acțiuni, membrii devin proprietari ai proiectului și, prin urmare, participă la controlul organizației.
- Prin achiziționarea de acțiuni, aceștia devin, de asemenea, investitori și, în acest sens, se pot aștepta la un avantaj de pe urma investiției lor, fie el financiar, social sau de mediu.
- Prin participare economică, ei devin utilizatori ai cooperativei și obțin dreptul de a „folosi” serviciile acesteia.

POVESTE DE SUCCES

FINANȚAREA ENERGIEI EOLIENE | OLANDA

Zeeuwind și Deltawind din Olanda sunt două cooperative de energie locale care au colaborat cu succes pentru dezvoltarea unui proiect eolian de 102 MW în valoare de 215 milioane de euro numit „Windpark Krammer”. Aceasta este o opțiune la care trebuie să te gândești; caută în țara sau regiunea ta și vezi dacă există alte cooperative cu care poți lucra. Acest lucru poate ajuta la finanțarea proiectelor mari, precum cele eoliene.

Zeeuwind și Deltawind din Olanda sunt două cooperative de energie cetățenești care au lucrat împreună pentru a dezvolta „Windpark Krammer”. © Sky Images

Pentru a ajunge la o închidere financiară în 2018, cele două cooperative au vândut inițial 49% din proiectul lor producătorului de turbine eoliene Enercon. Pe lângă membrii existenți ai celor două cooperative, cetățenii locali au putut participa direct prin cumpărarea de obligațiuni. Acest lucru a atras capital suplimentar. În doar două zile, au reușit să strângă peste 10 milioane de euro.

Acum că proiectul a fost finalizat și turbinele eoliene sunt operaționale, Enercon este dispusă să își vândă partea sa, ceea ce oferă cooperativelor șansa de a-și spori proprietatea asupra proiectului. Cele două cooperative vor lansa o a doua campanie de finanțare în octombrie 2020 pentru a strânge încă 6 milioane de euro și a obține o majoritate de 60% din proiect. Aceasta ar putea fi o soluție și pentru proiectul vostru, mai ales dacă lucrați cu un producător de turbine eoliene prietenos, cum ar fi Enercon. Aproape întotdeauna există soluții pentru a obține bani și, lucrând împreună cu alții, puteți face să funcționeze!

Broșura Convenției Primarilor din UE, privind finanțarea comunităților de energie. <https://www.eumayors.eu/news-and-events/news/1809-funding-and-financing-opportunities-two-new-leaflets-to-guide-you.html>

Nevoia de investiții pentru tranziția energetică locală. <https://energy-cities.eu/publication/investment-needs-for-the-local-energy-transition/>

Model inovator de finanțare pentru eficiența energetică: Ecopower, Pajopower și Brixton. <https://www.rescoop.eu/toolbox/innovativ-e-financing-model-for-energy-efficiency>

Raport privind dificultățile financiare și soluțiile existente. <https://www.rescoop.eu/toolbox/report-on-financial-barriers-and-existing-solutions>

Manualul financiar pentru cooperativele de energie (EN/GR/FR). <https://www.rescoop.eu/toolbox/financial-handbook-for-rescoops>

Cartea cooperativelor de energie: Mobilizarea cetățenilor europeni pentru a investi în energia sustenabilă. <https://www.rescoop.eu/toolbox/mobilising-european-citizens-to-invest-in-sustainable-energy>

Aflați mai multe despre cele șapte programe care finanțează tranziția energetică europeană. <https://energy-cities.eu/your-brief-guide-to-the-7-eu-programmes-funding-the-energy-transition-in-cities/>

ACCES LA REȚEA ȘI CONTRACTE PRIVIND ACHIZIȚIONAREA DE ENERGIE ELECTRICĂ

CAPITOLUL 26

Dacă aveți un proiect care produce energie electrică, trebuie să fiți conectați la rețea pentru a vă vinde energia și veți avea nevoie de cineva care să cumpere energia de la voi.

- Un model este reprezentat de o subvenție sau de așa-numitul „tarif fix” pentru a vă compensa pentru energia produsă. Totuși, acest model este în curs de eliminare treptată în multe locuri.
- O soluție este să vindeți energia unui furnizor de energie verde, care poate fi și o cooperativă. Cooperativa Enercoop din Franța, de exemplu, cumpără electricitate de la proiecte mici care produc energie regenerabilă.
- Uneori, o cooperativă își combină producția proprie de energie regenerabilă cu o licență de furnizare, ceea ce înseamnă că își poate vinde direct energia electrică membrilor săi, cum ar fi Ecopower în Flandra sau Co-op Energy în Regatul Unit.

Pentru a te conecta la rețea, trebuie să afli cine o deține și cine este operatorul de sistem de distribuție. Aceștia au o mare putere și pot decide dacă comunitatea ta de energie se va conecta sau nu, așa că stabilește o bună relație de lucru cu personalul de acolo, dacă poți! În unele țări, conectarea la rețea poate fi un proces lung și frustrant, așa că este necesar să afli care este situația în zona ta înainte de a solicita autorizația de construire. Acesta este, de asemenea, motivul pentru care este logic ca cetățenii să preia în proprietate locală rețeaua de energie astfel încât să fie administrată pentru binele comun mai degrabă decât pentru profit. Pentru a afla mai multe despre acest lucru, consultă capitolul 12 și povestea de succes care te poate inspira a orașului Schönau din Germania.

CONTRACTE PRIVIND ACHIZIȚIONAREA DE ENERGIE ELECTRICĂ

Un contract de achiziție de energie electrică sau un CAEE este un contract de achiziție de energie electrică pe termen lung prin care, de obicei, un mare utilizator de energie electrică sau mai mulți utilizatori mai mici de energie electrică achiziționează o anumită cantitate de energie de la producător, în cadrul unui contract pe termen lung, de exemplu, pe o perioadă de 10 până la 20 de ani.

Pregătește-te să negociezi, deoarece compania cu care ai de-a face va negocia dur. Ține cont de faptul că este posibil să purtați negocieri cu mai multe companii și să căutați cea mai bună ofertă din piață.

O altă opțiune care poate fi luată în considerare este vânzarea directă către o instalație publică cu un consum ridicat de energie, cum ar fi o piscină încălzită sau o stație de epurare a apelor uzate. Vedeti dacă autoritatea locală va lua în considerare posibilitatea de a semna un contract de achiziție de energie electrică (CAEE) direct cu comunitatea voastră de energie. Aceste tipuri de contracte sunt foarte bune dacă le puteți obține. Acestea ar oferi proiectului vostru oportunitatea de a beneficia de un flux de venituri stabil bazat pe un preț stabilit al energiei electrice pe o perioadă lungă de timp.

Consultă setul de instrumente pentru cumpărătorii de energie regenerabilă de la REsource. <https://resource-platform.eu/buyers-toolkit/>

Resursele Community Energy England privind CAEE-urile.

https://communityenergyengland.org/files/document/110/1508504912_what-does-a-good-ppa-look-like.pdf

CONTINUĂ DEZVOLTAREA

Toate proiectele de comunități de energie reprezintă un parcurs, adesea cu multe răsturnări de situație. Sperăm că acest manual ți-a oferit idei și inspirație pentru propria aventură.

Proiecte foarte puternice și de succes au crescut pornind de la începuturi modeste. Țintește sus pentru a permite proiectului tău să se dezvolte.

Comunitatea ta ar putea fi îngrijorată la început, dar când va vedea că proiectul reușește, va avea încredere. Astfel comunitatea locală va fi mândră și va căpăta încredere în sine. Oamenii se vor gândi: „Suntem un oraș cu un proiect energetic grozav, este un loc unde se întâmplă lucruri bune, aceasta este o comunitate cu un viitor verde”.

Odată ce un proiect de energie regenerabilă este realizat, este adesea mult mai ușor să atragi alte persoane care să investească în proiect. Pentru a ajuta comunitățile să depășească primul obstacol, o serie de țări, regiuni și municipalități oferă sprijin financiar direct comunităților de energie pentru a le ajuta să își lanseze proiectul.

Cu cât mai mulți oameni se simt entuziasmați și conectați la proiectul vostru, cu atât este mai probabil ca aceștia să vă sprijine cu abilitățile lor, cu spiritul de conducere și cu sprijinul financiar, permițând astfel ca proiectul vostru să se dezvolte. Veți învăța multe pe parcurs și veți obține conexiuni și abilități neașteptate pentru a vă promova proiectul.

Criza climatică și energetică este copleșitoare, dar sperăm că acest manual te-a convins că ai un rol real de jucat. Să ne implicăm pentru a construi un sistem energetic mai bun este ceva ce putem face cu toții. Acest deceniu este decisiv pentru a lupta împotriva schimbărilor climatice și pentru a accelera tranziția energetică, așa că, dacă nu ne implicăm acum, atunci când o vom face? Dacă mișcarea pentru democrație energetică are nevoie de noi toți, dacă tu nu te implici, atunci cine o va face?

**Mult noroc în acest parcurs.
Poți să faci asta!**

Energia e în mâinile oamenilor: centrală electrică deținută de comunitate, Hertfordshire, Regatul Unit

RESURSE

Iată alte câteva resurse care te pot ajuta în parcursul tău.

ȚARA	LINK PENTRU A AFLA MAI MULTE
AUSTRIA	http://pv-gemeinschaft.at/
BELGIA - VALONIA	https://www.youtube.com/watch?v=Vi9FipkyKV4
BULGARIA	https://storage.googleapis.com/planet4-bulgaria-stateless/2019/08/fc698bf7-energy-citizens_booklet_bg.pdf
CEHIA	https://www.hnutiduha.cz/sites/default/files/publikace/2017/11/infolist_o_komunitnich_obnovitelnych_zdrojich.pdf
ESTONIA	https://www.trea.ee/wp-content/uploads/2020/06/Co2mmunity_k%C3%A4siraamat.pdf
FINLANDA	http://co2mmunity.eu/wp-content/uploads/2020/04/Co2mmunity-handbook-FI-Yhteis%C3%B6energian-k%C3%A4sikirja-Soumi-V1.1.pdf
FRANȚA	https://www.enercoop.fr/blog/actualites/nationale/les-communautes-energetiques-definition-des-futurs-moteurs-europeens-de-la-transition-energetique
FRANȚA	https://energie-partagee.org/decouvrir/nos-propositions/
GERMANIA	https://www.buendnis-buergerenergie.de/fileadmin/user_upload/Broschuere_Nutzeffekte_von_Buergerenergie_17092015.pdf
GERMANIA	https://www.energiegenossenschaften-gruenden.de/fileadmin/user_upload/downloads/Gruendungsbrochure_Energiegenossenschaften_A4_WEB.pdf
GERMANIA	https://www.buendnis-buergerenergie.de/fileadmin/user_upload/downloads/Broschuere_Klimaschutz_selberrmachen/Brosch%C3%BCre%20B%C3%BCrgerenergie_interaktiv17small.pdf
UNGARIA	https://www.mtvsh.hu/kozossagi-energia

RESURSE

ȚARA	LINK PENTRU A AFLA MAI MULTE
IRLANDA	https://www.foe.ie/energy/community-energy.html
IRLANDA	https://www.energyco-ops.ie/
ITALIA	https://www.legambiente.it/wp-content/uploads/2020/06/rapporto-comunita-rinnovabili-2020.pdf
ITALIA	http://www.comunirinnovabili.it/storymap/
LETONIA	http://co2mmunity.eu/wp-content/uploads/2020/05/Co2mmunity-handbook-LV-Rokasgr%C4%81mata-Latvija-V1.2.pdf
LITUANIA	http://co2mmunity.eu/wp-content/uploads/2020/07/Co2mmunity-handbook-LT-Vadovas-Lietuva-V1.1.pdf
OLANDA	https://energiesamen.nu/
POLONIA	http://co2mmunity.eu/wp-content/uploads/2020/03/Co2mmunity-handbook-PL-Podr%C4%99cznik-Polska.pdf
PORTUGALIA	https://www.coopernico.org/pt/faqs/1
SPANIA	https://www.idae.es/ayudas-y-financiacion_0#:~:text=Para%20el%20impulso%20de%20actuaciones,principales%20sectores%20consumidores%20de%20energ%C3%ADa.
SUEDIA	http://co2mmunity.eu/wp-content/uploads/2020/03/Co2mmunity-handbook-SE-Handbok-Sverige.pdf
REGATUL UNIT	https://communityenergyengland.org/how-to-pages/starting-up-a-group-organisation-inc-structure-registration

GLOSAR

Barieră administrativă: Atunci când birocrația și prea multe documente necesare unui proiect îl fac dificil de implementat și desfășurat, acest lucru este considerat o barieră administrativă.

Pachetul privind energia curată: Cunoscut și sub numele de Pachetul „Energie curată pentru toți europenii”. Este un set amplu de legi ale UE care a fost adoptat în 2019. Acesta stabilește toate reglementările care vor governa sistemul energetic pentru deceniul decisiv până în 2030.

Comunități de energie: Proprietatea colectivă a energiei regenerabile de către o comunitate. Poate include, de asemenea, proprietatea sau un alt tip de active energetice, cum ar fi izolația clădirilor sau vehiculele electrice.

Proiecte cetățenești în energie: Un termen mai larg care se aplică tuturor tipurilor de implicare a cetățenilor pe piața energiei, incluzând comunitățile de energie și prosumatorii.

Sărăcia energetică: Sărăcia energetică se referă la incapacitatea de a garanta serviciile energetice casnice necesare din cauza unei combinații de venituri scăzute, cheltuieli mari cu energia și eficiență energetică scăzută a gospodăriilor.

Cumpătare energetică: Inventat de membrii francezi ai mișcării cooperatiste din energie. Exprimă conceptul de a „renunța” în mod conștient la consumul de energie atunci când acest lucru este posibil.

Eficiența energetică constă în reducerea cantității de energie necesară pentru furnizarea de produse și servicii. De exemplu, izolarea unei locuințe permite clădirii să utilizeze mai puțină energie pentru încălzire și răcire pentru a atinge și menține o temperatură confortabilă.

Democrația energetică: Democrația energetică este un concept politic, economic, social și cultural care îmbină tranziția tehnologică a energiei cu o consolidare a democrației și a participării publice.

Economia extractivă: Acesta este un tip de economie care se bazează pe exploatarea resurselor, cum ar fi mineralele sau combustibilii fosili. Presupune niveluri nesustenabile de utilizare.

Sistem energetic descentralizat: Un sistem energetic descentralizat este un sistem în care instalațiile de producere a energiei sunt amplasate la nivel local. Sistemul dominant în Europa este în prezent unul centralizat, cu centrale nucleare sau pe bază de combustibili fosili de mari dimensiuni care produc cantități uriașe de energie care trebuie apoi transportate pe distanțe mari. Un sistem energetic descentralizat permite o utilizare mai bună a energiei regenerabile, precum și a energiei termice și electrice combinate, reduce utilizarea combustibililor fosili și crește eficiența.

GLOSAR

Capacitatea instalată: Capacitatea de producere a energiei electrice a unei anumite centrale. Aceasta este de obicei măsurată în megawați și poate proveni din energie nucleară, termică, solară, eoliană sau hidroenergie.

Megawatt (MW): Cantitatea de energie care poate fi produsă de un sistem de energie regenerabilă este adesea măsurată în megawați. Un megawatt este o cantitate mare de energie și poate alimenta aproximativ 650 de case. Majoritatea sistemelor solare pentru locuințe nu vor produce nici pe departe un megawatt. În medie, o turbină eoliană modernă pe uscat produce 2-3 megawați.

Municipalitate: O municipalitate este organul de conducere al unui oraș sau al unei localități.

Sistemele fotovoltaice (PV) înseamnă, în general, dispozitive solare. Se referă la dispozitive care generează electricitate direct de la lumina soarelui printr-un proces electronic care apare în mod natural în anumite tipuri de materiale. Panourile fotovoltaice sunt panouri solare.

Prosumator: acest termen se aplică consumatorilor de energie care produc singuri o parte din energie. În general, se aplică gospodăriilor individuale.

REScoop: este o cooperativă de energie regenerabilă.

Transpunere: Este procesul prin care legislația UE, cum ar fi Directiva privind energia regenerabilă REDII, este transpusă în legislația națională. Transpunerea REDII ar trebui să fie finalizată până în iunie 2021.

COMUNITĂȚILE DE ENERGIE

UN **GHID PRACTIC** PENTRU
A ADUCE ENERGIA ÎN MÂINILE CETĂȚENILOR

Ești interesat de acțiuni practice în domeniul climei
în comunitatea ta, dar nu știi de unde să începi?
Acest manual este pentru tine!

Reunind experiență avansată de la Friends of the Earth, REScoop.eu, Energy Cities și 27 de proiecte din întreaga Europă – acest ghid conține instrucțiuni, sfaturi practice, povești de succes impresionante și resurse valoroase pentru a realiza o revoluție a energiei regenerabile la nivel local, bazată pe puterea comunității.

Comunitățile de energie sunt esențiale pentru combaterea crizei climatice, pentru stimularea economiilor locale și pentru revigorarea comunităților. Fie că este vorba de o persoană curioasă, de un grup care pornește pe drumul energiei regenerabile sau de o autoritate locală care își face planuri, acest manual este pentru tine. El acoperă tot ceea ce trebuie să știi pentru a începe propriul proiect de comunități de energie, de la sfaturi pentru a gestiona dinamica grupului, recomandări în privința tehnologiei pe care să o folosești, până la îndrumări pentru a depăși orice dificultăți cu care te-ai putea confrunta.

Și tu poți face parte din această (r)evoluție,
iar acest manual îți spune cum!

RESCOOP.EU

www.foeeurope.org

www.rescoop.eu

www.energy-cities.eu

